

DRAMMEN
KOMMUNE

DRAMMEN KOMMUNE Årsmelding 2019

Rådmannen, 10. juni 2020

Innhold

Oppsummering av 2019	4
Aktuelle temaer i 2019	9
Kommunereformen	9
Kvalitets- og styringssystem	10
Internkontroll, varsling og etikk.....	10
Digitalisering	10
Klima og miljø	11
Frivillighet og samspill i lokalmiljøene	13
Samfunnsøkonomisk utvikling.....	15
Demografisk utvikling.....	15
Folketilvekst, flytteaktivitet og boligbygging	17
Arbeidsledighet	18
Nøkkeltall for Drammen	19
Økonomisk utvikling.....	20
Driftsregnskapet	20
Investeringsregnskapet	29
Balanseregnskapet	35
Programområdene	38
01 Barnehage.....	38
02 Oppvekst.....	43
03 Samfunnsikkerhet	51
04 Byutvikling.....	56
05 Helse-, sosial og omsorgstjenester	62
06 Kultur	70
07 Ledelse, organisering og styring	80
08 Kompetanse, markedsføring og næring	88
09 Idrett, park og natur	93
10 Politisk styring.....	98
11 Vei	101
12 Grunnskoleopplæring	106
13 Introduksjonstjenester	113
14 Vann og avløp	118
Eierstyring	123
Kommunale foretak.....	125
Aksjeselskaper.....	128

Interkommunalt samarbeid.....	129
Menneskelige ressurser	130
Arbeidsgiverpolitikk.....	130
Medarbeiderstatus	131
Likestilling	135

Oppsummering av 2019

Netto driftsoverskudd på 52,2 millioner kroner i 2019

Drammen bykasses driftsregnskap for 2019 viser et netto driftsoverskudd etter årsoppgjørdisposisjoner på 52,2 millioner kroner. Dette tilsvarer 1,3 prosent av kommunens driftsinntekter. Netto driftsresultat før årsoppgjørdisposisjoner er på 16,6 millioner kroner, tilsvarende 0,3 prosent av brutto driftsinntekter.

Netto driftsresultat på 52,2 millioner kroner er 77,9 millioner kroner bedre enn forutsatt i revidert budsjett 2019.

Stram styring i programområdene

Det har vært gjennomgående stram økonomistyring i programområdene i 2019. Regnskapet viser et samlet merforbruk for programområdene, etter avsetninger, på 36,7 millioner kroner. Dette tilsvarer en forbruksprosent 101 prosent.

De største økonomiske utfordringene har vært innenfor programområdene 01 Barnehage og 05 Helse-, sosial- og omsorgstjenester som viser merforbruk på henholdsvis 9,5 og 63,1 millioner kroner. Størst mindreforbruk i 2019 har vært innenfor programområdene 07 Ledelse, administrasjon og styring og 12 Grunnskole med henholdsvis 10,7 og 10,5 millioner kroner.

Økte inntekter fra skatt og rammetilskudd

Drammen kommune fikk, som resten av landet, svært god skatteinngang i årets siste måneder. Dette kan i stor grad forklares med at det er tatt ut ekstraordinært store utbytter i 2018. Den gode skatteinngangen kan ikke forventes å fortsette de nærmeste årene, og dette må betraktes som en ekstraordinær inntekt i 2019.

I forslaget til statsbudsjett 2020 oppjusterte regjeringen kommunenes skatteanslag for 2019 med 4,2 milliarder kroner, tilsvarende 3,8 prosent vekst. Den faktiske skatteinngangen i 2019 ble enda bedre enn regjeringen la til grunn. For Drammen endte skatteveksten i 2019 på 4,1 prosent, mens den på landsbasis ble på 4,4 prosent. For Drammen kommune ga dette en merinntekt på 60,7 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Drammen kommune fikk etter dette en skatteinntekt per innbygger på 96,6 prosent av landsgjennomsnittet.

Kommunens rammetilskudd i 2019 ble 7,6 millioner kroner høyere enn forutsatt i revidert budsjett. Dette skyldes i stor grad at inntektsutjevningen ble nesten 6,5 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Reduserte finansutgifter

Drammen kommune har også i 2019 nytt av lave innlånsrenter og gjennomgående god likviditet.

Netto finansutgifter i bykassen er om lag 11 millioner kroner lavere enn budsjettet i 2019. Mindreforbruket skyldes i all hovedsak høyere netto renteinntekter fra startlån, og at gjennomgående god likviditet har bidratt til høyere renteinntekter fra bankinnskudd og plasseringer enn budsjettet. I tillegg ble kontantresultatet i Lånefondet om lag 10,9 millioner

kroner bedre enn budsjett som følge av at innlånsrenten gjennom året har vært lavere enn budsjettet. Samlet gir dette et reduserte finansutgifter for bykassen, med i alt 21,9 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Økt utbytte fra selskaper og foretak

Drammen kommune 197,7 millioner kroner i aksjeutbytte og eieruttak i 2019. Dette er 14,7 millioner kroner mer opprinnelig budsjett. Av inntektene utgjorde utbytte fra Glitre Energi AS, Lindum AS, Drammen Kino AS og Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS til sammen 94,3 millioner kroner. I tillegg ble det utbetalt eieruttak på til sammen 103,3 millioner kroner fra Drammen Eiendom KF og Drammen Parkering KF.

Egenfinansiering av investeringer

Drammen kommune har i 2019 overført i alt 96,2 millioner kroner til investeringsregnskapet til egenfinansiering av bykassens investeringer. Dette beløpet inkluderer generell finansiering fra driften vedtatt av bystyret på 85,6 millioner kroner samt diverse egenfinansieringer av investeringer innenfor programområdene på 10,6 millioner kroner.

Disposisjonsfondet

Det er i 2019 foretatt avsetning til disposisjonsfond med 104,5 millioner kroner. Dette er i hovedsak finansiert med bruk av bykassens resultat (overskudd) fra 2018 på 104,4 millioner kroner. Samtidig ble det brukt 91,7 millioner kroner fra disposisjonsfondet, slik at netto avsetning i driftsregnskapet er på 12,8 millioner kroner.

I tillegg er det disponert 47,6 millioner kroner fra disposisjonsfondet til egenfinansiering av investeringer, slik at disposisjonsfondet er bygget ned med 34,8 millioner kroner i 2019. Disposisjonsfondet utgjør etter dette 516,3 millioner kroner. Hvis det i tillegg tas hensyn til udisponert årsresultat i 2019 utgjør samlet reserve på 568,5 millioner kroner ved utgangen av året.

Lånegjeld

Lånefondets gjeld økte med 252 millioner kroner i 2019 og var ved utgangen av året på 6 110 millioner kroner. Det ble i løpet av 2019 betalt 244 millioner kroner i avdrag, og det ble tatt opp til sammen 500 millioner kroner i nye lån av en vedtatt låneramme for 2019 på 682,5 millioner kroner.

Barnehageplass til alle og fornøyde brukere

Drammen kommune har nok barnehageplasser og alle som ønsker det har fått tilbud om plass. Det tilbys gratis barnehageplass til familier med inntekt under 462 000 kroner. I 2019 hadde i gjennomsnitt 578 barn gratis barnehage. Dette er en nedgang på 26 barn fra 2018.

Brukerundersøkelsen viste at foreldrene er fornøyd med barnehagetilbudet. Trivselsundersøkelsen for 5-åringer er gjennomført i de kommunale barnehagene og viser stor grad av trivsel.

Nye lokaler for Senter for oppvekst

Senter for oppvekst har arbeidet med samlokalisering av oppveksttjenestene i nye lokaler på Strømsø. Gjennom satsingen "Ringer i vann", er det lagt et grunnlag for større tverrfaglighet og samhandling på

tvers av enhetene. Nye og tilrettelagte lokaler gir muligheter for kunnskapsdeling, mer effektivt samarbeid og bedre koordinering av tjenestetilbudet.

Senter for oppvekst har de siste årene arbeidet målrettet og systematisk med å realisere ambisjonene i den helhetlige kvalitetsplanen for skole, barnehage og oppvekst "Læringsløp Drammen. Kvalitetsplanen er evaluert av Agenda Kaupang, som konkluderer med at arbeidet fører til en større grad av tverrfaglighet og et mer helhetlig fokus på barn og unges totale livssituasjon.

Stor planaktivitet også i 2019

Det har også i 2019 vært gjennomført et stort antall plan- og utviklingssaker:

Nytt sykehus på Brakerøya, IC Vestfoldbanen og andre jernbaneprosjekter, områderegulering på Konnerud, ny bybru og eksisterende sykehusområde. I tillegg har det pågått en rekke mindre prosjekter.

Overgang til nytt elektronisk byggesakssystem har vært mer ressurskrevende og foreløpig gitt mindre gevinst enn ønskelig.

Året har også vært preget av forberedelser med å etablere den nye kommunen. Det ble ikke avholdt hovedutvalgsmøter i 3. tertial 2020. Dette har ført til at flere plansaker ble forskjøvet til politisk behandling i 2020. En følge av dette er redusert innkreving av plangebyr.

Åskollen helseknutepunkt tar form

Arbeidet med å utvikle Åskollen helse- og omsorgsdistrikt til helseknutepunkt fortsetter. Prosjektet består av flere faser, og inneholder nybygg samt oppgradering, rehabilitering/ombygging, både av bygningsmasse og utomhusanlegg. I fase 1 etableres 19 tilrettelagte boliger. Byggearbeidene ble igangsatt i august 2019, og forventes ferdigstilt i desember 2020.

Det er etter vedtak i bystyret i juni 2019 etablert to samlokaliserte palliative enheter ved Drammen helsehus, med i alt 15 plasser. Dette sikrer tilstrekkelig kapasitet til alle pasienter med behov for lindrende behandling og høyere klinisk sykepleiekompetanse.

Innføringen av elektroniske medisinskap og traller er sluttført i 2019, og alle sykehjemmene i Drammen kommune har tatt disse hjelpemidlene i bruk.

Kommunikasjonsverktøyet Digihelse er tatt i bruk i hjemmetjenestene. Ved utgangen av 2019 hadde 62 innbyggere tatt i bruk Digihelse. Brukere av verktøyet og deres pårørende kan kommunisere med tjenesten hele døgnet.

Utbetalingen av økonomisk sosialhjelp ble redusert fra 105 millioner kroner i 2018 til 95 millioner kroner i 2019. Dette må sees i sammenheng med økte utbetalinger til personer i kvalitetsprogram.

Drammen ble årets kulturkommune

Drammen ble kåret til Norges kulturkommune 2019 under Arendalsuka 12. august. Prisen deles ut av Norsk kulturforum, og juryen trakk særlig fram den bevisste satsingen på brobygging mellom mennesker, gode møteplasser og funksjonelle byrom,

Arena Fjell stod ferdig på høsten og fra 1. november var det prøvedrift av huset. Den offisielle åpningen med ordfører var 5. desember. Arena Fjell inneholder bydels- og skolebibliotek, frivilligsentral og ungdomsklubb.

Kulturskolen har hatt 180 friplasser for barn/unge i familier med lav inntekt. Dette er 14 prosent av elevplassene. Innslagspunktet for friplasser er det samme som for plasser i SFO/AKS og i barnehage.

Flere innbyggere velger digitale kanaler i sin kontakt med kommunen

Drammen kommune har også i 2019 lagt til rette for at digitale kanaler skal være brukernes førstevalg. Antall besøk på kommunens nettsted har økt betydelig fra 2018 til 2019, fra om lag 883 000 til 1 050 000. Samtidig er det en markant nedgang i telefonhenvendelser til kommunens kundesenter. Facebook brukes aktivt som informasjonskanal og Drammen kommune fikk om lag 1 000 nye følgere i 2019, og var ved årsskiftet oppe i rundt 12 000 følgere.

Samarbeid om næringsvekst

Strategisk næringsplan 2017-2020 har hovedfokus på tilbudet til etablerere og gründere, helsenæringene, besøksnæringene og eiendomsutvikling. For å forsterke næringslivets egne initiativ innen hovedfokusområdene er det etablert et fireårig samarbeidsprosjekt med næringslivet, ved Næringslivsforeningen i Drammensregionen, Næringsvekst 2020. I 2019 ble kommunens bidrag til samarbeidsprosjektet videreført med 2 millioner kroner. Næringslivet bidrar tilsvarende.

Nye idrettsanlegg realisert i 2019

Ny idrettshall på Brandenga og på Fjell ble begge fullført i 2019. Marienlyst stadion har fått rehabilitert dekket og det gamle gresset er tenkt gjenbrukt på annen kunstgressbane. Kommunen har igjennom offentlig – frivillig samarbeid fått gjennomført to nye idrettsanlegg på Konnerud og i Skoger. Fotballhall på Åssiden er under planlegging, og reguleringsplan er vedtatt. Glassverkhallen er kjøpt og eierskap og drift er overtatt av Drammen kommune. Drammen har i 2019 levert inn spillemiddelsøknader for om lag 77 millioner kroner, hvorav 20 er nye søknader.

Friluftsløftet som prosjekt er inne i sitt tredje år og prosessene for bydel Åssiden ble gjennomført i 2019.

Første kommunestyre i den nye kommunen

I september ble det gjennomført kommunestyre- og fylkestingsvalg i nye Drammen. Valgprosessen ble ledet av et felles valgstyre for de tre kommunene. Det har vært nedlagt en betydelig innsats for å etablere nye politiske organer og strukturer, både fra administrasjonen og fra de folkevalgte. De nye folkevalgte har vært gjennom et opplæringsprogram.

1. januar 2018 ble vigselsmyndigheten for borgerlige vielser overført fra tingretten til kommunen. Rammene for gjennomføring ble vedtatt i sak 201/17. Tilbudet er populært og i 2019 gjennomførte Drammen kommune 139 vielser.

Etterslepet på veivedlikehold ytterligere redusert

Drift av vei og gatenett er gjennomført som normalt.

Etterslepet i vedlikehold på veinettet er redusert med 3,5 millioner kroner. Av dette er 3 millioner kroner hentet fra postene for fortau, gang- og sykkelveier. 6,9 km vei og 1,3 km gang-/sykkelvei er reasfaltert. På dette veinettet er det i hovedsak satt ned nye sluk med sandfang, det er etablert nye stikkledninger og veioppbygningen er ny.

Det er gjennomført 40 trafiksikkerhetstiltak ved skoler og skoleveier, gjennom forprosjekter, byggeplaner, reguleringsplaner og bygging av fortau og gang- og sykkelveier. I tillegg har det blitt jobbet med belysning av skoleveier, sikring av gangfelt, universell utforming av gangfelt i sentrum, fartsdempende tiltak, skilt, oppmerking, fartsmålinger, innkjøp av fartstavler og bomber.

Forsterkingstiltakene i skolen virker

Forsterkingstiltakene for å sikre et bedre læringsutbytte er i god drift. Aktivitetsskolen er i gang på alle skoler og Ung11 er inne i sitt tredje år med 22 elever. Sommerskolen har stor oppslutning og har godt omdømme også langt utenfor Drammen.

Kompetanseheving både som videreutdanning og etterutdanning har høy prioritet. Drammen samarbeider med nabokommunene om desentralisert kompetansestrategi for å imøtekomme nye nasjonale planer og lokale behov for etterutdanning.

En ny flerbrukshall ved Brandengen skole stod ferdig i mai, og gir et stort løft både for skolen og for nærmiljøet. Fjell skole er rehabilitert og utvidet og var klar for nyåpning vinteren 2020. Planlegging for bygging av ny ungdomsskole på Åskollen er i gang.

Bosatte flyktninger tidlig inn i introduksjonsprogram

94,3 prosent av de som ble bosatt i 2019 har startet i introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting. Det er en økning fra 54 prosent i 2018.

Cirka 54 prosent av deltakere som deltok i introduksjonsprogram gikk over i arbeid eller utdanning etter avsluttet introduksjonsprogrammet i 2019, ned fra 60 prosent i 2018.

Det ble bosatt 56 personer inkludert 19 barn i familier i 2019. I tillegg ble det bosatt 12 familiegjenforente og 8 enslige mindreårige flyktninger.

Integrerings- og fattigdomsutvalget har fullført sitt arbeid og kom med sluttrapporten i november 2019. Rapporten ble politisk behandlet av gamle Drammens bystyre 3. desember 2019.

Det arbeides med å redusere lekkasjen av drikkevann

Det er levert drikkevann og slokkevann gjennom hele 2019. Vannforbruket i Drammen er stabilt, og klart innenfor målet i «Hovedplanen for vann og avløp» hvor det legges opp til at vannforbruket, inkludert lekkasjer, skal holde seg på 2004-nivå eller lavere.

Lekkasjene for 2019 er beregnet til 38 prosent. Det arbeides systematisk med å lokalisere og tette lekkasjer. Det er gjennomført investeringer for 120,1 millioner kroner i 2019.

Solumstrand renseanlegg oppfylte alle myndighetskrav til rensing. *Muusøya* renseanlegg hadde en rensesgrad for fosfor på 92,8 prosent, mens kravet er 95 prosent.

Aktuelle temaer i 2019

Kommunereformen

Arbeidet med å etablere nye Drammen gikk over i en ny fase i 2019. En stadig økende del av aktivitetene som pågikk, ble overført fra prosjektorganisasjonen til ny «linje» etter hvert som ledergruppa ble etablert. Det gjaldt spesielt arbeidet med organisasjonskart og dimensjonering av tjenestene. Prosjektorganisasjonen endret arbeidsform, og rådgiverne ble støttepersoner for direktørene i deres arbeid.

Politiske prosjekter

De store linjene i nye Drammens politiske struktur ble vedtatt i 2018. I 2019 jobbet fellesnemnda sammen med de nye partigruppene om strategiske valg for nye Drammen kommune, samt politisk arbeidsform og -kultur, godtgjøring og folkevalgtopplæring.

Fellesnemnda opphørte ved konstituering av nytt kommunestyre i oktober. De tre kommunestyrene i Svelvik, Nedre Eiker og Drammen behandlet kun saker som var nødvendig for å avslutte de tre kommunene. Det nye kommunestyret behandlet saker som var nødvendig for å etablere nye Drammen, deriblant økonomiplan og etablering av nye selskaper og samarbeid.

Administrative-politiske prosjekter

Kommunestyrevalget 2019 var det prosjektet som krevde størst ressursinnsats blant de administrative-politiske prosjektene (AP8). Valget ble gjennomført uten større avvik, og mål om valgoppslutning på minst 60 prosent ble nådd.

I prosjektet for interkommunale selskaper og samarbeid (AP5), ble det utarbeidet nye vedtekter/selskapsavtaler for selskaper som videreføres, avtaler med nabokommuner ble revidert og noen selskaper ble oppløst.

Nye Drammen kommune har i 2020 tre foretak, Drammen eiendom, Drammensbadet og Hermansenteret. Drammen drift og Drammen parkering er oppløst og tjenestene lagt til den nye kommunens basisorganisasjon. Av §27-selskapene er følgende oppløst og tjenestene lagt til basis; Drammensregionens IKT, Kemneren i Drammensregionen, Kommuneadvokaten i Drammensregionen og Drammensregionens interkommunale krisesenter. Det er utarbeidet vertskommuneavtaler med kommuner som ønsker å samarbeide med Drammen om disse tjenestene. Se eierportal på Drammen kommunes nettside for oversikt over interkommunale selskaper Drammen kommune deltar i.

Administrative prosjekter

Prosjektrådmannen, sammen med tillitsvalgte, opprettet en styringsgruppe for å jobbe med den nye organisasjonen. Organisasjonen var i hovedsak klar til april, men arbeidet med detaljene foregikk utover høsten. Alle ansatte var innplassert i virksomheter i løpet av juni, mens avdelingene ble bemannet i løpet av høsten.

Harmonisering av IKT-systemer for den nye kommunen er ansett som det mest risikofylte prosjektet som er igangsatt. Det ble hentet inn en ekstern konsulent med erfaring fra større sammenslåinger til å lede IKT-prosjektet. Tre av fem delprosjektledere ble hentet fra D-IKT, mens to var eksterne grunnet manglende kompetanse og kapasitet i egne kommuner. Arbeidet med harmonisering omfatter rundt 250 systemer og applikasjoner. Det er også nødvendig å gjennomføre en rekke nyanskaffelser. Arbeidet ble gjennomført etter planen uten store forsinkelser og uten budsjettoverskridelse. Prosjektet fortsetter til høsten 2020.

Informasjon og kommunikasjon er krevende i en så omfattende omstillingsprosess som en kommunesammenslåing er. Det ble etablert en egen nettside, hvor aktivitet i prosjektene, samt hvilke personer som er involvert, ble lagt inn. Nettsiden inneholdt også nyhetssaker og lenker til politiske møtesaker. Nettsiden var den viktigste eksterne informasjonskanalen, men det er i tillegg opprettet en facebook-side, hvor det er lettere med dialog. Det er også produsert et magasin som ble sendt ut i alle postkasser to ganger i løpet av året.

De tre kommunene tok i bruk Workplace som felles intranett. Her ble det lagt til rette for både informasjon og diskusjon. Prosjektrådmannen hadde i tillegg jevnlige runder med informasjonsmøter i de tre kommunene.

Kvalitets- og styringssystem

Kvalitetsverktøyet EQS ble innført for basisorganisasjonen fra 1. mars 2019. Det ble gjennom året foretatt justeringer og oppdateringer i verktøyet, slik at løsningen ble tilpasset et helhetlig overordnet kvalitetssystem, med ny dokumentstruktur, felles meldesystem, enkelte nye moduler, kommunens grafiske profil og forsider til enheter.

Det ble på forsommeren besluttet at nye Drammen kommune skulle bruke kvalitetssystemet EQS. Det ble etter dette startet en prosess med rigging av verktøyet for den nye kommunen. Samtidig ble det iverksatt en prosess for harmonisering av rutiner, blant annet for HMS og beredskap, mellom de tre kommunene Drammen, Nedre Eiker og Svelvik.

Internkontroll, varsling og etikk

De siste årene har kommunens internkontroll vært et fokusområde. Dette er også tilfellet for 2019. Organisasjonen har gjennomført analyser for å identifisere områder med fare for svikt (ROS-analyser). Det er foretatt grundig gjennomgang av hendelser, eksempelvis ved databrudd. Arbeid med bekjempelse av arbeidslivskriminalitet har vært prioritert. Det er blant annet utarbeidet nye standard kontraktsvilkår og gjennomført kontroller av innkjøp.

Drammen kommune arbeider for å ha en åpenhetskultur. I dette arbeidet har det vært viktig å motta varsler, både fra ansatte og innbyggere og andre, knyttet til korrupsjon og andre misligheter. Kommunens varslingsmottak har i 2019 mottatt 24 varsler, hvorav 11 gjelder forhold som kommunens varslingsråd har behandlet videre. Øvrige varsler gjelder forhold som faller utenfor kommunens varslingsordning og er videresendt aktuell virksomhet for videre oppfølging.

De overordnede føringene for å sikre god etisk standard er formulert i Drammen kommunes etikkplakat. De etiske retningslinjene er en viktig del av kommunens lederprogram, og har vært et fundament for kommunalt ansattes utøvelse av arbeidet og således grunnlaget for å sikre god internkontroll.

Digitalisering

Ny løsning for saksbehandling og arkiv, Public360, ble satt i drift 2. januar og 2019 har vært første fulle driftsår. Public 360 har i 2019 vært et felles verktøy på tvers av alle kommunene i nye Drammen og bidratt til harmonisering av saksbehandlingen.

Det viktigste prosjektet for digitalisering i 2019, har vært A4.2 IKT, som har bidratt til å harmonisere alle IKT-systemer ved overgangen til ny kommune. Alle systemer er gjennomgått og vurdert. De store systemene innenfor helse, skole, teknisk, lønn og personal har hatt et ekstra fokus, for å sikre en god overgang til 2020.

Som deltaker i den nasjonale DigiFin-ordningen har Drammen fulgt tett hva som skjer på nasjonalt nivå i utviklingen av digitale fellesløsninger. Drammen har vært deltaker i de nasjonale prosjektene Digisos og DigiHelse, som begge bidrar til å sette brukeren i sentrum. Som del av etableringen av den nye regionen Viken, har Drammen deltatt på felles kick-off for alle kommuner i det regionale nettverket for digitalisering, DigiViken.

Arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern er videreført og har vært et viktig arbeidsområde i prosjektet A4.2 IKT. Alle systemer har vært gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser i forbindelse med personvernforordningen og som forberedelse til den nye kommunen.

I arbeidet med Smart City har flere konsepter bidratt til å skape ny kunnskap rundt innsamling av data fra ulike sensorer og hvordan vi kan nyttiggjøre oss av disse dataene. Blant annet har data fra sensorer på bybrua bidratt til å gi et faktagrunnlag om vannstand i Drammenselva. Andre konsepter det har vært jobbet med er måling av luftkvalitet, digitale vannmålere, uttesting av en plattform for deling av data og LoRa-nettverk¹.

Klima og miljø

Drammen kommune har vedtatt å arbeide for bedre miljø- og klimautvikling. I kommuneplanens arealdel for byutvikling står det at vi skal «legge til rette for en moderne, urban utvikling for en sunnere, mer opplevelsesrik og mindre privatbilavhengig hverdag med mindre forurensing og klimagassutslipp». Dette målet oppnås kun gjennom samarbeid mellom flere fagområder, som byplan, folkehelse, næringsutvikling og infrastruktur. Følgende er gjort i 2019 for å følge opp dette:

- Kommunens miljørådgiverstilling er fortsatt 50 prosent finansiert av lønnsmidler fra Miljødirektoratet, for oppfølging av Ren Drammensfjord-prosjektet.
- Ren Drammensfjord-prosjektet følges opp i samarbeid med Lier kommune med bistand fra enkelte fagenheter, som vann- og avløpsvirksomheten og veiavdelingen. I 2019 ble det inngått kontrakt med en utførende konsulent, og gjennomført uttak av kjerneprøver for kartlegging av sedimenter i fjorden. Resultatene fra overvåkingen følges opp i 2020, med videre analyser og prøvetaking. Disse undersøkelsene vil komplementere øvrig overvåking av vanntilstanden i fjorden, bekker og elva.
- Drammen leder samarbeidet for koordinering av forvaltningen av Vannområde Drammenselva på vegne av de 11 kommunene som er tilknyttet vannområdet. Samarbeidet skal føre til bedre tiltaksgjennomføring og rapportering på vanntilstanden i vassdragene tilknyttet Drammenselva. Fylkesmannen i Buskerud og Buskerud fylkeskommune bistår i arbeidet, både med veiledning og økonomisk støtte. Drammen har oppgaven med å ansette en egen koordinator for arbeidet, men drifter midlertidig oppgavene gjennom miljørådgiveren inntil en person er ansatt.
- Kommunen videreførte støtteordningen som ble startet i 2018, for etablering av ladepunkter i boligselskap slik at borettslag og sameier kan søke om støtte i forbindelse med investering i grønnere privatbilisme. Dette har vært en svært populær ordning, og nye bevilgninger har måttet etterspørres flere ganger gjennom 2018 og 2019.

¹ LoRa er en nettverksteknologi som bygger på tradisjonell radioteknologi mellom enheter i nettverket. LoRa er valgt til uttesting fordi sensorer som bruker denne type nettverk har høy batterikapasitet.

- Det ble bevilget 500 000 kroner fra kommunen til et Klimasats-tiltak på Fjell, som utløste 500 000 kroner i støtte fra Miljødirektoratet. Tiltaket skal gi borettslagene på Fjell muligheten til å utrede og starte etablering av ladepunkter for sine beboere.
- Arbeidet med grønn varelevering i Drammen sentrum fortsatte i 2019, og det ble gjort markedsundersøkelser for å se hvilke aktører som kan tilby en samordning/effektivisering av kommunens vareleveranser. Det ble klart at kunnskaps-, og dermed beslutningsgrunnlaget for å inngå en anskaffelse fra kommunens side var for lite, og at det er ønskelig å orientere seg mer om hvilke løsning(er) det er behov for i Drammen. Drammen kommune har derfor innledet et prosjektsamarbeid med nærliggende kommuner langs E18-korridoren inn mot Oslo, deriblant Oslo kommune. Hensikten er å se på mulighetene som finnes i et slikt samarbeid, samt å kartlegge hvilke løsninger som finnes ute i markedet.
- Bruken av et midlertidig landbasert snødeponi på grusbanen på Berskaug ble analysert og vurdert etter vintersesongen 2018/2019. Det var kun snø fra sentrumsområdene som ble fraktet hit, men kartlegging av den deponerte snøen viste lave nivåer av både forurensende stoffer og forsøpling. Mens en utredning knyttet til en mer langsiktig løsning fortsetter, var konklusjonen at løsningen med Berskaug som midlertidig deponi vil kunne fungere på forsvarlig vis. Konsulenten hadde noen punkter til forbedring av løsningene innen vintersesongen 2019/2020, blant annet for oppsamling av slam rundt kummene på plassen. Pilotprosjektet har imidlertid vist at en løsning som dette har flere fordeler:
 - det tilføres ikke salter til små og sårbare vannresipienter (nærmeste resipient er Drammenselva)
 - det er lite forurensning ved transport siden Berskog ligger kort vei fra der snøen hentes
 - arealet som benyttes brukes per i dag ikke til andre formål om vinteren.
- Ved behandlingen av økonomiplan 2018-2021 vedtok bystyret å sette av 6 millioner kroner til investering i solcellepaneler på kommunale bygninger, fordelt med 2 millioner kroner i 2018 og ytterligere 4 millioner kroner i 2019. I 2018 ble det brukt 2 millioner kroner på installasjoner ved Øren skole, og i 2019 ble 4 millioner brukt til prosjektering av liknende tiltak ved Fjell skole, flerbrukshall og aktivitetshus. Arbeidet på Fjell er tilknyttet prosjektet «GeoTermos», som er stor samling jordvarmebrønner for utveksling av varme og kjøling avhengig av behov i de ulike årstidene.
- Miljøfyrtårn-ordningen i kommunen er fulgt opp med rapportering og sertifisering, samt en samling for Miljøfyrtårn-kontaktene i januar. En del sertifiseringer er imidlertid utsatt grunnet manglende ressurser. Mange virksomheter har meldt tilbake at grunnet kommunesammenslåingen har det vært lite tid til å følge opp Miljøfyrtårn. Videre har det vært stilt spørsmål ved om ordningen skal videreføres i storkommunen, og en del arbeid (sertifiseringer) er derfor satt på vent i 2019, i påvente av avklaring. Koordinator for arbeidet er i dialog med Stiftelsen Miljøfyrtårn om videre oppfølging.
- Det ble gjennomført arrangementer i forbindelse med Strandryddeaksjonen, i samarbeid med Drammen Havn og frivillige organisasjoner og privatpersoner. Kommunen stilte opp med informasjon, utdeling av ryddepakker på offentlige steder, og henting av innsamlet avfall. Tilsvarende deltakelse/tilrettelegging er planlagt videreført i 2020.

- Videre har miljørådgiver:
 - fulgt opp utslippssaker, inkludert en pågående klagesak om bruk av Tangensporet,
 - fulgt opp forespørsler fra Miljødirektoratet om bistand til kartlegging og oppdatering av informasjon i databaser,
 - gitt innspill på miljøhensyn i anskaffelsessaker,
 - gitt innspill i arealplan- og byggesaker,
 - representert kommunen på konferanser om klimatiltak og bærekraft, samt forum for miljøforvaltningen i Sør-øst politidistrikt
 - deltatt i samarbeidsgruppe om folkehelseiltak.

Frivillighet og samspill i lokalmiljøene

Drammen kommune skal ha et konstruktivt, produktivt og lite byråkratisk samarbeid med frivillig sektor, til beste for sivilsamfunnet, kommunen og befolkningen. I 2019 har kommunen videreført og videreutviklet flere av tiltakene i kommunens frivillighetspolitiske plattform. Antall registrerte foreninger, lag eller innretninger og stiftelser med postadresse i Drammen har steget de siste årene, fra rundt 650 høsten 2012 til over 1 150 organisasjoner høsten 2019.

Kommunen har i flere år lånt ut lokaler. I den digitale bookingløsning har de fleste skolene lagt inn ett eller flere rom som kan lånes ut gratis ut til ikke-kommersielle tiltak. Drammensbiblioteket og helse- og omsorgsdistriktene låner også ut lokaler.

Aktive lokalsamfunn er et samarbeid mellom skoler, barnehager, idrettslag, foreldre (FAU) og andre foreninger i nærmiljøene med mål om høyere aktivitetsnivå blant innbyggerne og livslang idretts- og aktivitetsglede. Samarbeidet bygger opp under trygge, aktive og inkluderende lokalsamfunn. Tiltakene har tre innsatsområder:

En aktiv start med fokus på grunnleggende bevegelsesglede i barneskolealder, ungdomsidrett på ungdoms premisser med fokus på sosiale fellesskap og å utvikle lokalsamfunn med aktivitet på tvers av generasjoner. Det er utviklet lokale partnerskap og samarbeidsmodeller i kommunedelene Konnerud, Øren, Åssiden, Gulskogen, Brandenga, Fjell og på Strømsø. Gjennom tettere samarbeid mellom idrettslag og skoler i lokalsamfunnet jobbes det målrettet med fysisk aktivitet i skolen. Dette er grunnstammen i samarbeidet. Synergieffekten gjennom ansettelse i idrettslaget har ført til samarbeid med barnehage, aktivitetsskole, nye inkluderingsprosjekter og lavterskeltilbud.

Seminaret «I samme båt» ble arrangert for fjerde gang med 70 deltagere fra kommunen, idrettslag, idrettsråd og -krets og den nye fylkeskommunen. Idrettslag og skoler fra Nedre Eiker og Svelvik kommuner deltok også på seminaret. Høsten 2019 inngikk Pensjonistforbundet Buskerud og Drammen idrettsråd en intensjonsavtale om samarbeid for å tilrettelegge møteplasser og aktivitet i nærmiljøene for å bidra til en aktiv aldring og økt livskvalitet for de eldre. Det er også samarbeid mellom flere av idrettslagene og kommunens fysioterapitjeneste om etablering og drift av Sterk og stødig – grupper for eldre.

Det jobbes også systematisk med frivillighet i helse- og omsorgstjenestene. I 2019 var det 15 frivillighetskontakter i tjenestene som la til rette for samarbeid med lag og foreninger, samarbeid om leksehjelp og generasjonsmøter, shuffleboard, filmkvelder, bocciagrupper, kafetilbud, markedsdager, treningsgrupper der frivillige er instruktører og en rekke sosiale og kulturelle arrangementer. En nettverkskoordinator har støttet utviklingsarbeidet, koordinert aktivitetsoversikter, kurs for frivillige og

digitale løsninger. Nettverkskoordinator har sørget for 6 samlinger for frivillighetskontaktene, der også frivilligsentralene, livsgledekonulent og deltagerer fra Svelvik og Nedre Eiker kommuner har vært med.

Det er utarbeidet felles rutiner og maler for frivillighetssamarbeid som er lagt inn kvalitetssystemet. I 2019 har inspirasjonskvelder og kurs for frivillige blitt arrangert i et samarbeid med Drammen Frivilligsentral, Kirkens Bymisjon, Frelsesarméen, Blå Kors Barnas stasjon og Steg for steg. I fellesskap ble det i 2019 arrangert to kurs for nye frivillige, ett kurs om tema «God å snakke med», en inspirasjonskveld om hvordan ta vare på egen helse som frivillig og et demenskurs for frivillige. Arrangementene var på Drammensbiblioteket/Papirbredden og alle inspirasjonskveldene hadde godt oppmøte. Det systematiske frivillighetssamarbeidet i helse- og omsorgstjenestene i Drammen blir lagt merke til og flere av frivillighetskontaktene, nettverkskoordinator og frivillighetskoordinator har holdt innlegg på nasjonale og regionale konferanser og på videreutdanning for frivillighetskoordinatorer i regi av Verdhetsenteret.

Frivilligbørs Drammen ble arrangert for tredje gang høsten 2019. Mange frivillige organisasjoner og de offentlige tjenestene var påvirket av kommunesammenslåingen og pågående organisasjonsendringer. Det ble likevel inngått 88 nye samarbeidsavtaler. Mange av avtalene (66) involverer barn eller ungdom; enten ved at de bidrar med sine styrker overfor andre, eller at de får noe gjennom samarbeidet. I alle avtalene er det to parter. Av de totalt 176 avtalepartene, var 87 fra frivillige/ideelle organisasjoner, 34 fra skoler, 33 fra helse- og omsorgstjenester og 14 fra andre offentlige tjenester. I 8 av avtalene var det bedrifter som var en av avtalepartene. Frivilligbørs Drammen hadde også i 2019 besøk fra flere andre kommuner, som ønsket å lære om konseptet i praksis. I 2019 ble det også innledet samarbeid med Norges Frivilligsentraler for å vurdere mulig samarbeid om en felles nasjonal nettløsning og ressursbank for frivilligbørs-konseptet. Frivilligbørs Drammen ble arrangert i et samarbeid mellom frivillighetskoordinator, Drammen frivilligsentral og nettverkskoordinator for frivillighet i helse- og omsorgstjenestene. Næringsforeningen i Drammensregionen bidro også ved å dele invitasjonen til bedrifter gjennom sine kanaler.

Drammen Friluftforum ble etablert i 2018 og fikk mange flere medlemmer i 2019. Paraplyorganisasjonen jobber for å styrke friluftorganisasjonenes interesser, sikre medvirkning og påvirkning av friluftslivets utvikling i kommunen, samt å sikre samarbeid på tvers av ulike friluftslivsorganisasjoner i kommunen.

Friluftsløftet skal bedre og videreutvikle friluftslivstilbudene i bydelene gjennom medvirkning og lokaldemokrati. I 2019 var turen kommet til Åssiden, og innbyggerne kom med mange gode innspill og stemte frem sine favoritter.

Det var også god aktivitet under strandryddeaksjonen, der innbyggere, lag og foreninger kunne hente gratis ryddeutstyr på Drammensbiblioteket og rådhuset. Aksjonen er et samarbeid mellom flere kommuner rundt Drammensfjorden, Drammen Havn, Oslofjordens Friluftsråd, frivillige, ideelle organisasjoner og private aktører.

Både Elvefestivalen, Elvevill, World Cup skisprint, Globusfestivalen, Kulturnatt, markering av kvinnedagen, verdensdagen for psykisk helse og bydelsdager er eksempler på arrangementer med godt samarbeid med frivillige, lag og foreninger i Drammen.

Samfunnsøkonomisk utvikling

I 2019 har befolkningen i Drammen økt med 539 personer, som tilsvarer en vekst på cirka 0,8 prosent. Veksten er høyere enn i 2018. I 2019 har Drammen litt høyere befolkningsvekst enn den nasjonale befolkningsveksten. Drammens befolkningsvekst kan hovedsakelig forklares av netto innvandring og fødselsoverskudd.

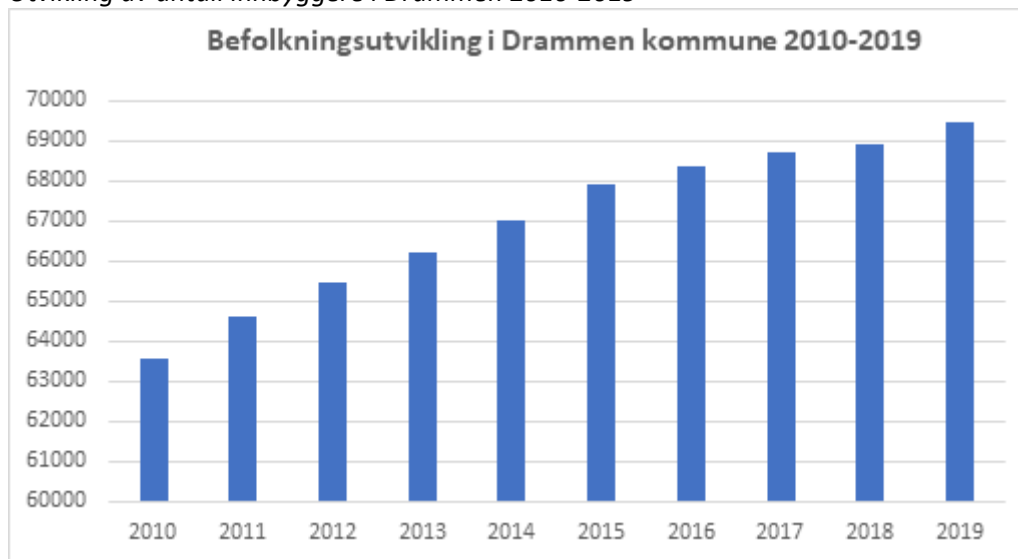
I aldersgruppen 67 år og eldre er veksten på 1,9 prosent, mens det har vært en nedgang i antall barn i aldersgruppen 0-5 år på cirka 2,0 prosent. Det er en økning i veksten i den yrkesaktive befolkningen (20-66 år) med 448 personer, 1,1 prosent. Det ble ferdigstilt 328 nye boliger i Drammen i 2019.

Andel registrerte arbeidsledige er 3,0 prosent av arbeidsstyrken i 2019, en reduksjon på 0,3 prosent fra forrige år.

Demografisk utvikling

Drammen hadde 69 472 innbyggere i utgangen av 2019. I løpet av de siste ti årene fra 2010 til 2019, har innbyggertallet økt med totalt 6 906 personer. Dette tilsvarer en befolkningsvekst på om lag 11 prosent. Figuren nedenfor viser antall innbyggere i Drammen fra 2010 til 2019.

Utvikling av antall innbyggere i Drammen 2010-2019

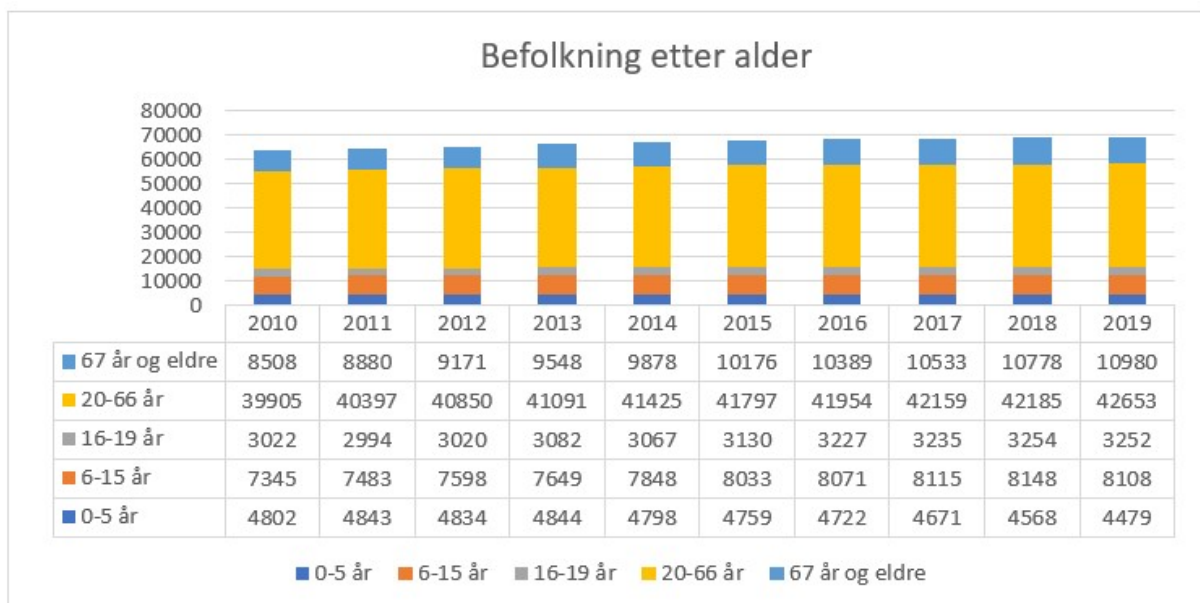
I løpet av 2019 har befolkningen økt med rundt 0,8 prosent. Den nasjonale befolkningsveksten i 2019 er 0,73 prosent. Drammen hadde lavere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet i årene 2016, 2017 og 2018, mens befolkningsveksten i 2019 var litt høyere enn i landet for øvrig.

Befolkningsvekst i Drammen og nasjonalt 2010-2019

Figuren nedenfor viser befolkning etter alder som er delt i fem aldersgrupper: 0-5 år, 6-15 år, 16-19 år, 20-66 år og 67 og eldre.

Befolkningsutvikling 2010-2019 etter aldersgrupper

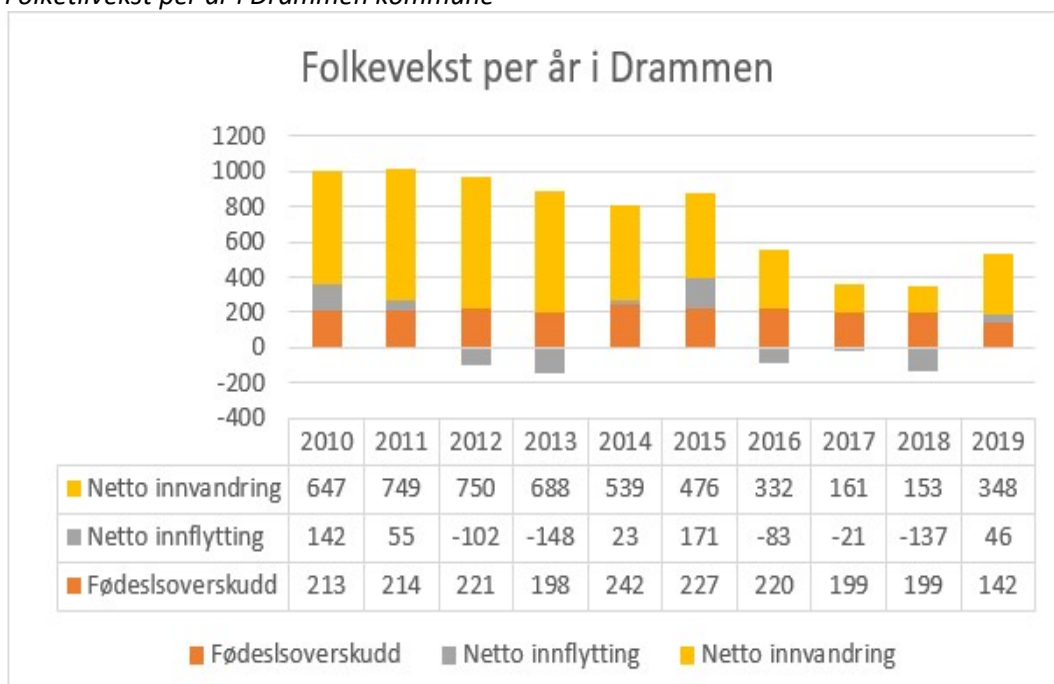
Befolkningsveksten i aldersgruppen 0-5 år i 2019 er redusert med 89 barn som tilsvarer på om lag 2,0 prosent fra forrige år. Befolkningen i aldersgruppen 67 år og eldre med er økt med 202 personer, tilsvarende cirka 1,9 prosent. I aldersgruppen 6-15 år er veksten redusert med 40 personer og i aldersgruppen 16-19 år med 2 personer. Veksten i den yrkesaktive aldersgruppen 20-66 år er økt med 26 personer, tilsvarende 1,1 prosent.

Folketilvekst, flytteaktivitet og boligbygging

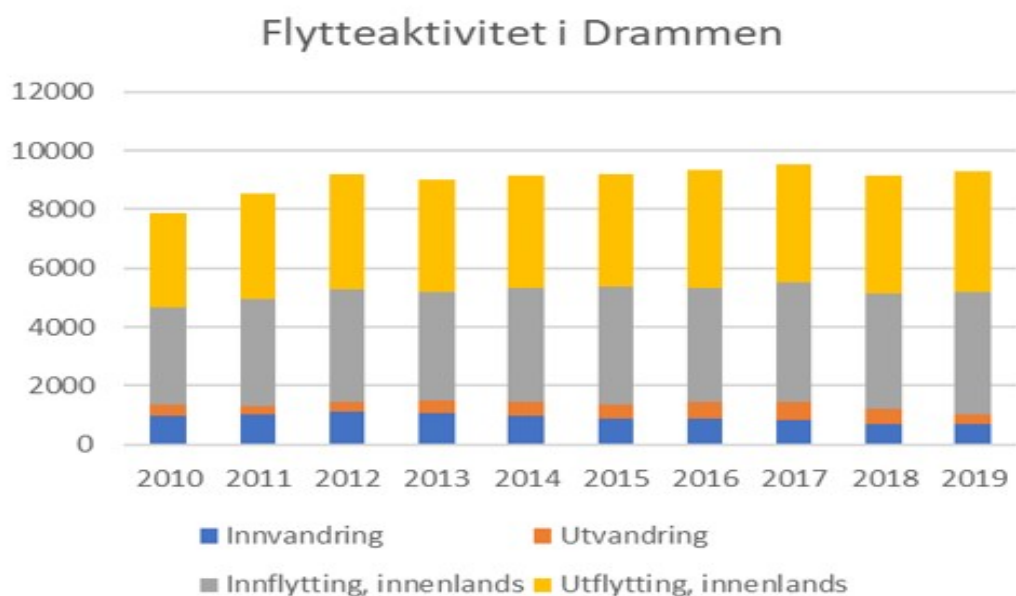
Figuren og tabellen nedenfor viser netto inn- og utflytting og fødselsoverskudd i Drammen. Flytting innenlands er definert som flytting over kommunegrenser. Innvandring er definert som personer født i utlandet av to utenlandskfødte foreldre og fire utenlandskfødte besteforeldre.

De siste ti årene har det vært stor flytteaktivitet i Drammen kommune. Det flyttet totalt 4 161 personer inn til Drammen, mens 4 115 personer flyttet ut i 2019. Netto innflytting og innvandring har imidlertid vist en nedadgående trend de siste ti årene, med unntak av et lite løft i 2014 og 2015. I 2019 har det vært en netto innvandring på 348 personer og en netto innenlandsk innflytting på 46 personer. I tillegg var det et fødselsoverskudd på 142 personer.

Folketilvekst per år i Drammen kommune

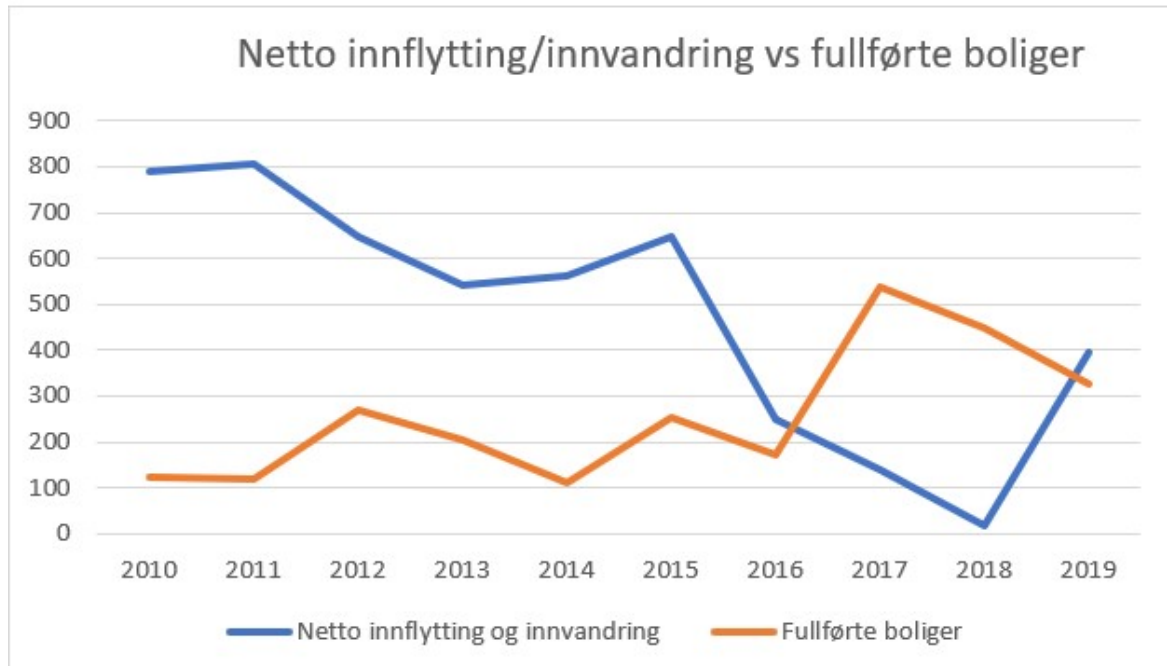
Inn- og utflytting i Drammen 2010-2019

Befolkningsvekst og fullførte boliger

Figuren viser netto innflytting og innvandring sett i sammenheng med antall ferdigstilte boliger. I 2010 ble det bygget 121 boliger, mens netto innflytting/innvandring var på 749 personer. Det var ikke stor forskjell mellom netto innflytting/innvandring og fullførte boliger i 2016 (246 personer og 173 boliger). I årene 2017, 2018 og 2019 ble det ferdigstilt til sammen 1 313 boliger.

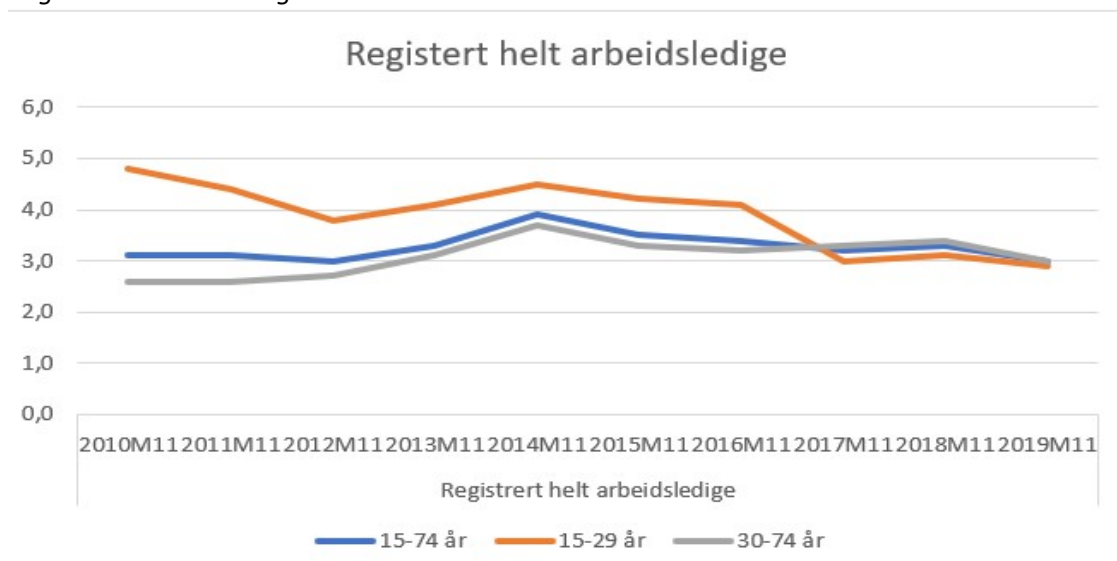
Netto innflytting og innvandring vs. fullførte boliger i Drammen

Arbeidsledighet

Figuren nedenfor viser antall registrert helt arbeidsledige i Drammen kommune i perioden 2010-2019. Som arbeidsledige regnes personer som ikke har inntektsgivende arbeid, men som er arbeidsføre og disponible for det arbeid som de søker. Den totale arbeidsledigheten var 3,0 prosent i 2019, som tilsvarer en økning på 0,3 prosent fra 2018. Arbeidsledigheten var nesten lik for alle de tre aldersgruppene (15-74 år, 15-29 år og 30-74 år) i 2019.

Registrerte arbeidsledige

Nøkkeltall for Drammen

Nøkkeltall for Drammen	2018	2019
Befolkning:		
Antall innbyggere	68 933	69 472
Folketilvekst, i prosent	0,3	0,8
Innbyggere med minoritetsbakgrunn, i prosent	29,1	30,1
Befolkningsstruktur -		
-Andel barn og unge 0-15 år, i prosent	18,4	18,1
-Andel eldre over 80 år, i prosent	4,5	4,5
Befolkning per km ²	509	513
Andel bosatte i tettbygde strøk, i prosent	97,5	96,7
Antall husstander	31 800	31 972
Drammen kommune – økonomi:		
Kommunens frie inntekter i kroner per innbygger	53 902	55 612
Kommunens netto lånegjeld i kroner per innbygger	85 394	87181
Brutto driftsutgifter regnskap, i kroner	5,616 692	5914525
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	3,8 %	1,3 %
Syssetting:		
Sysselsatte totalt	33 621	33 932
Sysselsatte med Drammen som arbeidskommune	37 111	36 616
Kommunens største arbeidsplass, i antall ansatt	Drammen kommune 4 582	Drammen kommune 4 614
Barnehage og skole:		
Kommunale barnehager	24	25
Private barnehager	24	38
Antall barn i barnehage per 15.12 i 2018	3 477	3 455
Antall grunnskoler	22	20
Antall barn i ordinær skole per 1.oktober i 2019	8008	7 830
Elevtallsøkning per år	-65	-12
Veier:		
Kommunal vei og gate, i km	224,9	224,9
Gang og sykkelveier, i km	85	86
Diverse:		
Husholdningsavfall per årsinnbygger, i kilo	504	502
Besøkende på Drammensbadet	349 872	339 186
Besøkende på Drammensbiblioteket	426 224	442 666

Økonomisk utvikling

Drammen bykasses driftsregnskap for 2019 er avsluttet med et overskudd etter årsoppgjørdisposisjoner på 52,2 millioner kroner. Netto driftsresultat før årsoppgjørdisposisjoner er på 16,6 millioner kroner, tilsvarende 0,3 prosent av brutto driftsinntekter. Det beskjedne driftsresultatet må ses i sammenheng med at det i 2019 er disponert netto 131,9 millioner kroner fra fond til finansiering av bykassens utgifter. Målt i forhold til revidert budsjett er bykassens netto driftsresultat likevel 77,9 millioner kroner bedre enn forutsatt. Resultatforbedringen skyldes i hovedsak høyere skatteinntekter og inntektsutjevning og lavere finansutgifter enn forutsatt i revidert budsjettet.

Disposisjonsfondet er 516,3 millioner kroner per utgangen av 2019. Dette ligger betydelig over kravet i vedtatt handlingsregel. Hvis det i tillegg tas hensyn til udisponert årsresultat utgjør bykassens frie reserver om lag 568,5 millioner kroner. Kommunens lånegjeld har i 2019 økt med 252 millioner kroner og utgjør ved årets utgang 6 110 millioner kroner.

Driftsregnskapet

Økonomisk resultat for Drammen bykasse

Drammen bykasses driftsregnskap for 2019 er avsluttet med et overskudd etter årsoppgjørdisposisjoner på 52,2 millioner kroner. Netto driftsresultat før årsoppgjørdisposisjoner er på 16,6 millioner kroner, tilsvarende 0,3 prosent av brutto driftsinntekter. Det beskjedne driftsresultatet må ses i sammenheng med at det i 2019 er disponert netto 131,9 millioner kroner fra fond til finansiering av bykassens utgifter. Dette inkluderer bruk av 20,8 millioner kroner i avsatte midler til finansiering av arbeidet med etablering av ny kommune. Målt i forhold til revidert budsjett er bykassens netto driftsresultat likevel 77,9 millioner kroner bedre enn forutsatt.

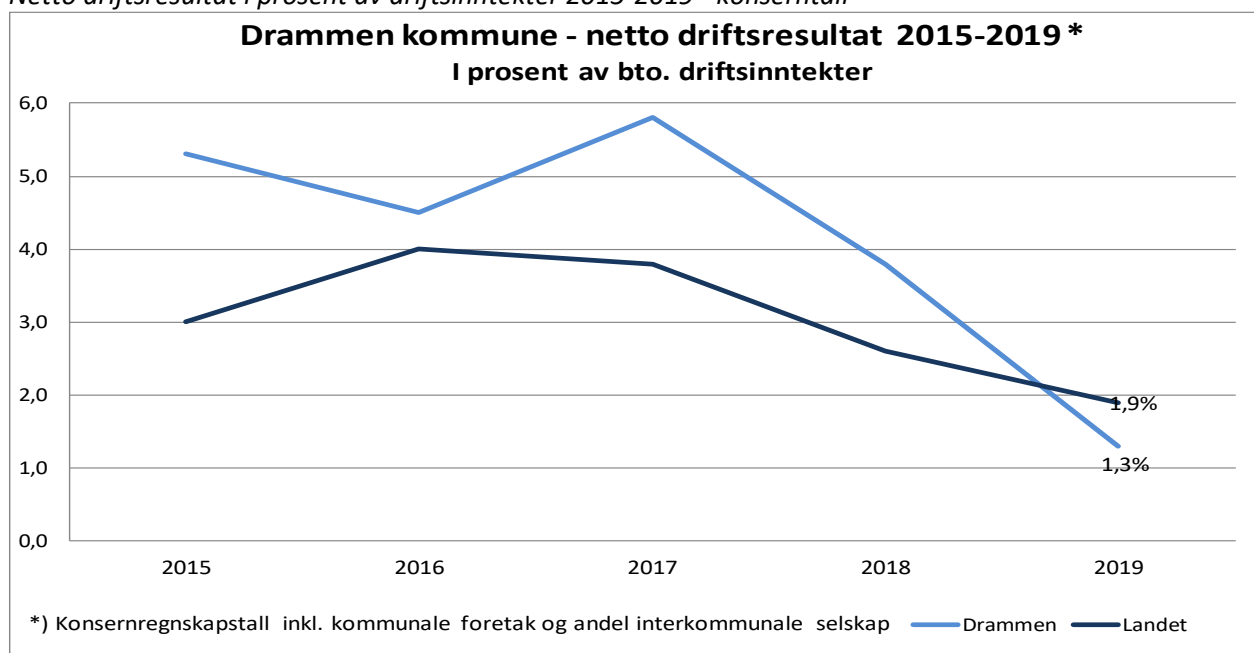
SSB publiserer ikke lenger tall for kommunekassene, men kun tall på konsernnivå. Foreløpige KOSTRA-tall for 2019 viser netto driftsresultat på for Drammen kommune på 1,3 prosent og 1,9 prosent for kommunene på landsbasis².

Resultatforbedringen skyldes i hovedsak høyere skatteinntekter og inntektsutjevning og lavere finansutgifter enn forutsatt i revidert budsjettet.

I samsvar med budsjett er 96,2 millioner kroner overført fra bykassens driftsregnskap til egenfinansiering av investeringsregnskapet. I tillegg er det som budsjettert foretatt netto avsetning til disposisjonsfond med 12,7 millioner kroner i 2019. Disposisjonsfondet utgjør etter dette 516,3 millioner kroner per utgangen av 2019. Hvis det i tillegg tas hensyn til udisponert årsresultat utgjør bykassens frie reserver om lag 533 millioner kroner. Disponering av det udisponerte resultatet vedtas av kommunestyret ved behandlingen av årsregnskapet.

²De oppgitte tallene omfatter kun kommunekassens regnskap. Konserntall som inkluderer kommunale foretak og andel av interkommunale selskaper viser netto driftsresultat for Drammen kommune på 1,3 prosent, 1,9 prosent for kommunene på landsbasis, og 2,8 prosent for ASSS-kommunene.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter 2015-2019 - konserntall

Hovedstørrelser i Drammen bykasses regnskap 2019

Tabellen nedenfor viser enkelte hovedstørrelser i bykassens driftsregnskap for 2019, sammenholdt med justert budsjett.

Drammen bykasse – hovedstørrelser i regnskap 2019 (løpende kroner)

Mill. kroner (Inntekter med negativt fortegn)	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Revidert budsjett 2019	Avvik
Programområdene 1-14 (før avsetninger)	3 870,3	4 127,9	4 117,3	-10,6
Skatt og rammetilskudd	-3 715,7	-3 863,4	-3 795,2	68,2
Andre sentrale inntekter	-195,6	-158,0	-158,8	-0,8
Finansielle poster	106,7	109,3	131,2	21,9
Fra kommunens bedrifter	-177,0	-197,7	-197,8	-0,2
Fellesutgifter - pensjon, lønnsreserve mv.	-64,6	-60,6	-59,7	0,9
Interkommunalt samarbeid (før avsetninger)	21,3	25,9	24,2	-1,7
Netto driftsresultat	-154,5	-16,6	61,2	77,8
Årsoppgjørdisposisjoner	50,2	-35,6	-61,2	-25,6
Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd)	-104,4	-52,2	0,0	52,1

Som det fremgår av tabellen ovenfor skyldes forbedringen i netto driftsresultat på nesten 78 millioner kroner forhold til revidert budsjett i all hovedsak høyere vekst i de frie inntektene (skatt og inntektsutjevning) samt lavere netto finansutgifter. Programområdene viser samlet et mindreforbruk på 10,6 millioner kroner før avsetninger. Etter avsetninger og overføring til investeringsregnskapet er samlet merforbruk i programområdene på 36,7 millioner kroner. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 101 prosent av revidert budsjett 2019.

I det etterfølgende gis en kortfattet omtale av de enkelte hovedstørrelsene. For en mer omfattende omtale og analyse vises til rådmannens årsberetning som vil inngå i egen sak om Drammen bykasses

regnskap for 2019. Hovedoversikt for Drammen bykasse for 2019 er tatt inn til slutt i omtalen av driftsregnskapet.

Stram styring i programområdene

Det har vært gjennomgående stram økonomistyring i programområdene i 2019. Tabellen nedenfor viser merforbruk for alle programområdene etter avsetninger på 36,7 millioner kroner. Dette tilsvarer en forbruksprosent 101 prosent. De største økonomiske utfordringene har vært innenfor programområdene 01 Barnehage og 05 Helse-, sosial- og omsorgstjenester som viser merforbruk på henholdsvis 9,5 og 63,1 millioner kroner. Størst mindreforbruk i 2019 var innenfor programområdene 07 Ledelse, administrasjon og styring og 12 Grunnskole med henholdsvis 10,7 og 10,5 millioner kroner. For mer utfyllende kommentarer vises til nærmere omtale under de enkelte programområder.

Resultat per programområde i 2019 (etter avsetninger)

Prog	Progansv (T)/1000 kroner	Regnskap 2019	Rev. budsjett 2019	Avvik	Forbruk %
01	Barnehage	615,4	606,0	-9,5	101,6 %
02	Oppvekst	343,7	346,7	3,0	99,1 %
03	Samfunnsikkerhet	51,1	51,3	0,2	99,6 %
04	Byutvikling	38,7	40,1	1,4	96,4 %
05	Helse-, sosial- og omsorgstjenester	1 619,9	1 556,8	-63,1	104,1 %
06	Kultur	164,3	169,3	5,0	97,0 %
07	Ledelse, organisering og styring	246,1	256,8	10,7	95,8 %
08	Kompetanse, markedsføring og næring	10,2	10,9	0,7	93,5 %
09	Idrett, park og natur	91,1	91,6	0,5	99,5 %
10	Politisk styring	29,6	28,7	-0,9	103,3 %
11	Vei	69,0	69,7	0,7	98,9 %
12	Grunnskoleopplæring	888,9	899,3	10,5	98,8 %
13	Introduksjonstjenester	55,2	59,2	4,0	93,2 %
14	Vann og avløp	-93,8	-93,7	0,1	100,1 %
Sum programområde 01-14		4 129,5	4 092,8	-36,7	100,9 %

Sentrale inntekstposter høyere enn budsjettet

Skatt og rammetilskudd samt andre sentrale inntekter utgjorde 4 021,4 millioner kroner i 2019, som er 67,5 millioner kroner mer enn forutsatt i revidert årsbudsjett. De sentrale inntektene utgjorde 73,4 prosent av bykassens brutto driftsinntekter i 2019, en reduksjon på 0,6 prosentpoeng i forhold til 2018. Samlede sentrale inntekter viser en vekst på 2,8 prosent i forhold til 2018. Dette er noe lavere vekst enn kommunal deflator på 3,0 prosent. Dette skyldes at inntekter fra integreringstilskudd og særtilskudd for enslige mindreårige flyktninger er redusert med 37,6 millioner kroner fra 2018, som følge av lavere bosetting de seneste årene. Om man kun ser på frie inntekter (skatt og rammetilskudd) er veksten fra 2018 på 4,0 prosent.

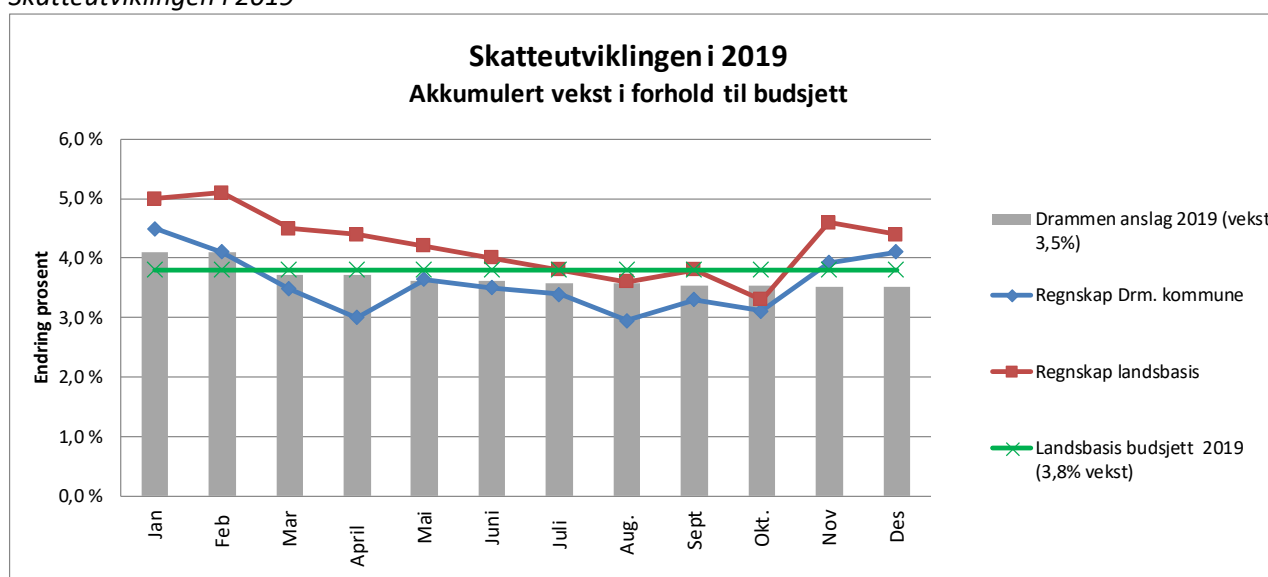
Skatt og rammetilskudd

Drammen kommune fikk som resten av landet - for fjerde året på rad - svært god skatteinntang i årets siste måneder. Som tidligere år er den gode skatteinntangen i stor grad forklart med at det er tatt ut ekstraordinært store utbytter i 2018. Den gode skatteinntangen kan ikke forventes å fortsette de nærmeste årene, og må nok en gang sees på som en ekstraordinær inntekt.

Drammens vedtatte skatteanslag for 2019 målt mot regnskap 2018 forutsatte en vekst på 1,5 prosent, mens det på landsbasis kun krevdes en vekst på 0,4 prosent for å nå anslaget i vedtatt statsbudsjett. Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2019 ble skatteveksten på landsbasis oppjustert til 1,2 prosent. Bystyret vedtok ved behandlingen av 1. tertialrapport og tilpasse Drammen kommunes skatteanslag til den nasjonale veksten og nedjusterte vekstforutsetningen fra 1,5 til 1,2 prosent – tilsvarende en mindreinntekt på 7,2 millioner kroner.

I forslaget til statsbudsjett 2020 oppjusterte regjeringen kommunenes skatteanslag for 2019 med 4,2 milliarder kroner, tilsvarende 3,8 prosent vekst. Den faktiske skatteinntekten i 2019 ble enda bedre enn regjeringen la til grunn. For Drammen endte skatteveksten i 2019 på 4,1 prosent, mens den på landsbasis ble på 4,4 prosent. For Drammen kommune ga dette en merinntekt på 60,7 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Skatteutviklingen i 2019

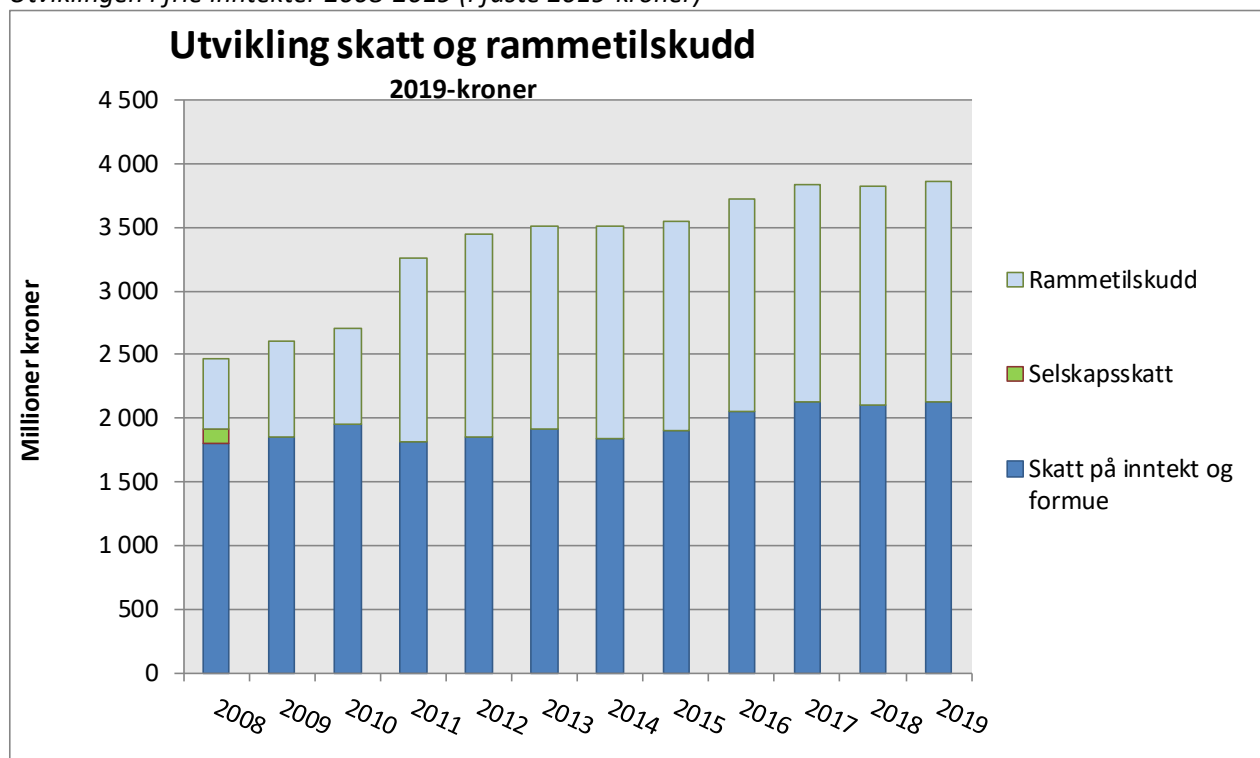

Drammen kommune fikk etter dette en skatteinntekt per innbygger på 96,6 prosent av landsgjennomsnittet. Dette er 0,4 prosentenheter lavere enn lagt til grunn ved nedjusteringen av skatteanslaget i 1. tertialrapport.

Kommunens rammetilskudd i 2019 ble 7,6 millioner kroner høyere enn forutsatt i revidert budsjett. Dette skyldes i stor grad at inntektsutjevningen ble nesten 6,5 millioner kroner høyere enn budsjettet. I tillegg mottok kommunen mot slutten av året ikke-budsjetterte prosjektskjønnsmidler på 1,1 millioner kroner til «Et styrket lokaldemokrati i nye Drammen kommune». Høyere inntektsutjevning enn budsjettet følger av at skatt per innbygger i forhold til landsgjennomsnittet ble noe lavere enn forutsatt.

Figuren nedenfor viser utviklingen i kommunens frie inntekter i perioden 2008-2019, omregnet til 2019-kroner. Etter at realverdien av kommunens frie inntekter var forholdsvis stabil i perioden 2012–2015, har det vært høyere reell vekst i 2016 og 2017. I årene 2017-2019 har realverdien av de frie inntektene vært forholdsvis stabil.

Utviklingen i frie inntekter 2008-2019 (i faste 2019-kroner)

Øvrige sentrale inntekter

Øvrige sentrale inntekstposter omfatter integreringstilskudd, særtilskudd for enslige mindreårige flyktninger og kompensasjonstilskudd fra Husbanken. I sum viser øvrige sentrale inntekter en mindreinntekt på 0,8 millioner kroner i 2019. I forhold til 2018 er andre sentrale inntekter redusert med 37,6 millioner kroner. Inntektsreduksjonen er i hovedsak knyttet til redusert bosetting av flyktninger og asylsøkere.

Det ble i 2019 bosatt 65 personer – herav 8 enslige mindreårige flyktninger. I tillegg har 8 personer kommet på familiegjenforening.

Bosatte flyktninger i 2019

	Antall bosatt pr. 31.12.2019	Målsetting (vedtak) 2019	Andel av målsetting
Voksne og barn i familie	57	56	101,8 %
Enslige mindreårige	8	9	88,9 %
Sum bosatte	65	65	100,0 %
Familiegjenforening	8		
Sum bosatt inkl. familiegjenforening	73		

Inntektene fra *integreringstilskudd* ble på 102,6 millioner kroner i 2019. Dette er 2,6 millioner kroner mindre enn budsjettet, og 31,1 millioner kroner lavere enn i 2018. Tilskudd år 2-5 ble om lag 1,7 millioner kroner høyere enn budsjett, mens tilskudd år 1 ble nesten 5 millioner lavere enn forutsatt. Dette skyldes dels færre personer på familiegjenforening enn budsjettet samt etterslep i utbetalingene fra IMDi.

Særtilskudd for enslige mindreårige flyktninger ble på 39,2 millioner kroner, og viser en merinntekt på 1,5 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Som følge av redusert bosetting av enslige mindreårige flyktninger er imidlertid tilskuddet redusert med 6,4 millioner kroner i forhold til 2018.

Kompensasjonstilskuddene fra Husbanken viser en merinntekt på 0,3 millioner kroner i forhold til budsjett. Merinntekten skyldes noe høyere rentenivå i Husbanken enn lagt til grunn i budsjettet. Til tross for nedtrappet beregningsgrunnlag er inntektene økt med 0,2 millioner kroner i 2019.

Finansielle poster i pluss

Til tross for at rentekurven har vært stigende gjennom året, har finansområdet også i 2019 nytt godt av lave innlånsrenter og gjennomgående god likviditet.

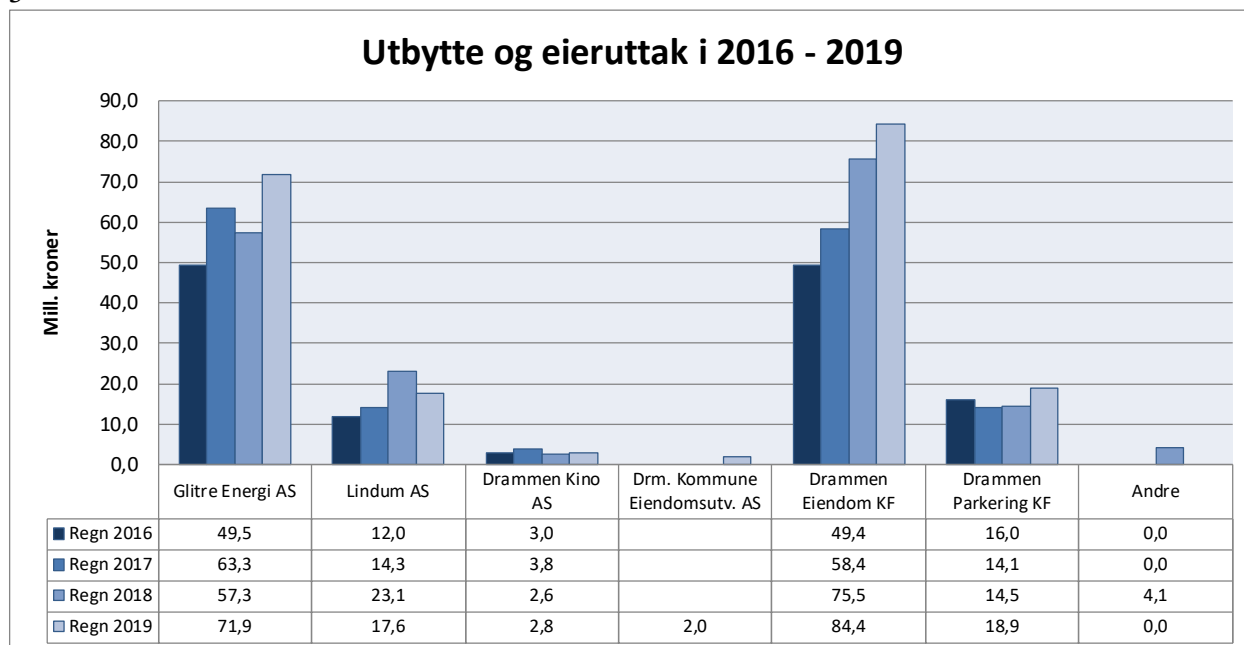
Netto finansutgifter i bykassen er om lag 11 millioner kroner lavere enn budsjettet i 2019. Mindreforbruket skyldes i all hovedsak høyere netto renteinntekter fra startlån, og at gjennomgående god likviditet har bidratt til høyere renteinntekter fra bankinnskudd og plasseringer enn budsjettet. I tillegg ble kontantresultatet i Lånefondet om lag 10,9 millioner kroner bedre enn budsjett som følge av at innlånsrenten gjennom året har vært lavere enn budsjettet, og at låneopptak for 2019 ble foretatt sent på året. Samlet gir dette et mindreforbruk i bykassens finansregnskap for 2019 på totalt 21,9 millioner kroner i forhold til budsjett.

Utbytte og eieruttak bedre enn opprinnelig forutsatt

I samsvar med revidert budsjett mottok Drammen kommune 197,7 millioner kroner i aksjeutbytte og eieruttak i 2019. Dette er 14,7 millioner kroner mer opprinnelig budsjett. Av inntektene utgjorde utbytte fra Glitre Energi AS, Lindum AS, Drammen Kino AS og Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS til sammen 94,3 millioner kroner. I tillegg ble det utbetalt eieruttak på til sammen 103,3 millioner kroner fra Drammen Eiendom KF og Drammen Parkering KF. Drammen kommune har mottatt utbytte på 71,9 millioner fra resultatet i 2018 kroner fra Glitre Energi AS. Etter et godt resultat i 2019 forventes det et enda større utbytte fra Glitre Energi AS i 2020.

Utbytte og eieruttak i 2016-2019 (løpende kroner)

3

Fellesutgifter og ufordelte poster viser merforbruk

Fellesutgifter og ufordelte poster viser et netto mindreforbruk på 0,9 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Pensjonskostnader

Drammen bykasses samlede pensjonsbelastning består av betalt pensjonspremie fratrukket beregnet premieavvik samt årlig amortisering av tidligere års premieavvik. Anslått premieavvik og amortiseringskostnad samt avsetning til reguleringskostnad og eventuell bruk av premiefond budsjetteres på sentralt ansvar.

De sentrale budsjettpostene ble i 2019 cirka 0,2 millioner kroner høyere enn forutsatt i budsjettet. Amortisering av tidligere års premieavvik er belastet regnskap 2019 med 120,9 millioner kroner som er 0,5 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Reguleringspremie for kommunens pensjonsordninger i Drammen kommunale pensjonskasse (DKP) og KLP (sykepleiere) ble 21,3 millioner kroner høyere enn avsatt beløp i budsjettet. I samsvar med budsjetterte forutsetninger er 53,4 millioner kroner av reguleringspremie finansiert ved bruk av premiefond.

Høyere reguleringspremie er imidlertid i stor grad utliknet av høyere premieavvik (inntekt) enn budsjettet. Samlet premieavvik for kommunens tre pensjonsordninger er godskrevet bykassens regnskap med 127,2 millioner kroner. Dette er 20,5 millioner kroner mer enn budsjettet. Dette innebærer at akkumulert premieavvik for Drammen bykasse har økt med 6,3 millioner kroner i 2019 – og utgjorde ved årets utgang 605,6 millioner kroner inklusiv arbeidsgiveravgift.

Sentral lønnsreserve

Bykassens lønnsutgifter inklusive sosiale utgifter har økt med 6,4 prosent i 2019. Av dette er vekst som følge av lønnsoppgjørene anslått til om lag 3,2 prosent. Etter at alle lønnsoppgjør i 2019 er gjennomført står lønnsreserven til rest med cirka 1,0 million kroner.

Opprydding i gamle balanseposter

I forbindelse med regnskapsavslutningen er det nedlagt et omfattende arbeid med opprydding i gamle poster i Drammen bykassens balanse. Blant annet er alle krav mot NAV knyttet til refusjon sykelønn fra 2018 og tidligere utgiftsført. Til sammen er nesten 3,6 millioner kroner tapsført i bykassens regnskap for 2019 som følge av denne oppryddingen. Av dette er om lag 3 millioner kroner ført mot sentralt ansvar. På den annen side er det tilbakeført om lag 0,8 millioner kroner vedr. utlegg pensjon 2. termin 2017 for Drammen kirkelige fellesråd som tidligere har blitt feilaktig utgiftsført.

Refusjon feriepenger av sykelønn

Refusjon feriepenger av sykelønn har de senere årene blitt inntektsført på sentralt ansvar. I 2019 ble det inntektsført 7 millioner kroner, cirka 0,8 millioner kroner mer enn budsjettet.

Oppgjør for fremtidige pensjonsforpliktelser ved avvikling av §27-samarbeid

Det er i 2019 regnskapsført nesten 5,3 millioner kroner på sentralt ansvar i forbindelse oppgjør for fremtidige pensjonsforpliktelser ved avvikling av Drammensregionens IKT (D-IKT) og Kemneren i Drammensregionen som interkommunale samarbeid etter kommunelovens §27.

Overføring til Nye Drammen kommunen

I 2019 har Drammen bykasse overført 6,7 millioner kroner i regionsentertilskudd, som ble utbetalt gjennom kommunens rammetilskudd, til nye Drammen. Tilsvarende er ytterligere 3,1 millioner kroner overført nye Drammen fra Nedre Eiker og Svelvik kommuners regionsentertilskudd.

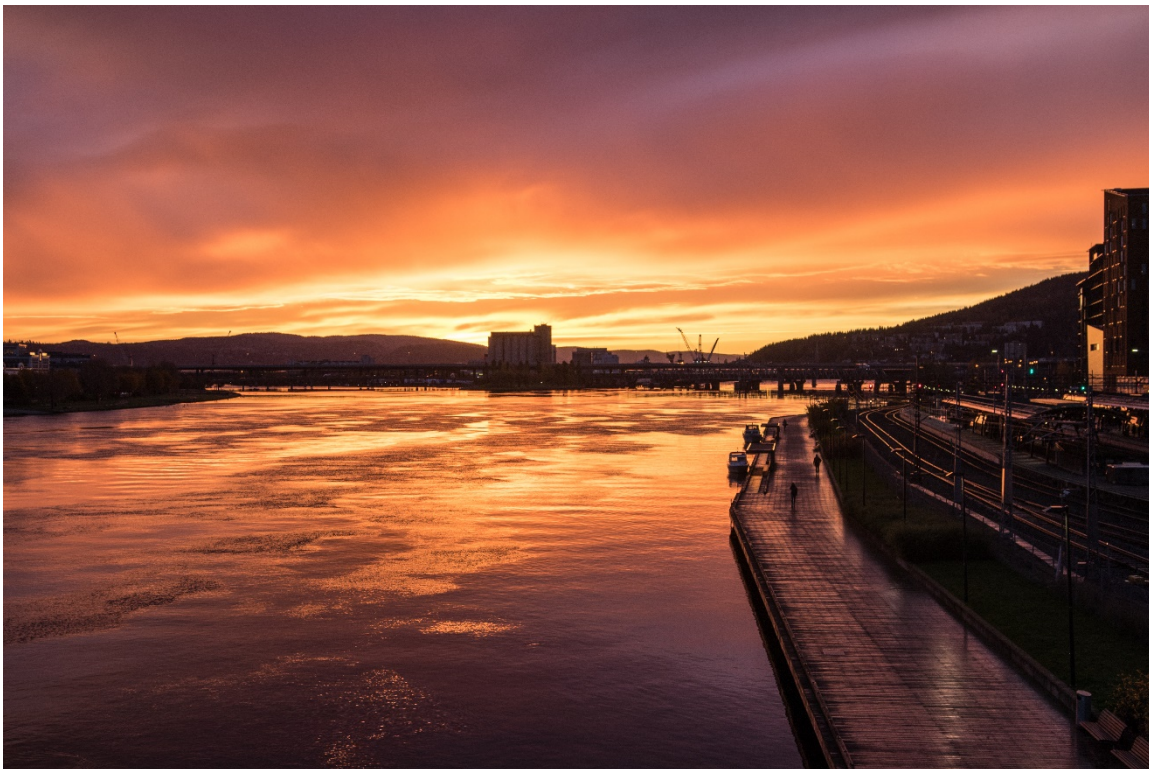
Årsoppgjørdisposisjoner

Som nevnt tidligere i årsberetningen har Drammen bykasse et netto driftsoverskudd på 16,6 millioner kroner i 2019. Etter gjennomførte årsoppgjørdisposisjoner er regnskapet gjort opp med et udisponert resultat (overskudd) på 52,2 millioner kroner. Disponering av overskuddet fastsettes av kommunestyret ved behandlingen av årsregnskapet for 2019.

I samsvar med budsjetterte forutsetninger er det foretatt avsetning til disposisjonsfond med 104,5 millioner kroner i 2019. Avsetningen er i hovedsak finansiert med bruk av bykassens resultat (overskudd) fra 2018 på 104,4 millioner kroner. Det er brukt 91,7 millioner kroner fra disposisjonsfondet, slik at netto avsetning i driftsregnskapet er på 12,8 millioner kroner. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at det også er disponert 47,6 millioner kroner fra disposisjonsfondet til egenfinansiering i investeringsregnskapet, slik at disposisjonsfondet er bygget ned med 34,8 millioner kroner i 2019. Disposisjonsfondet utgjør etter dette 516,3 millioner kroner. Hvis det i tillegg tas hensyn til udisponert årsresultat i 2019 utgjør samlet reserve på 568,5 millioner kroner.

Det er i samsvar med budsjetterte forutsetninger overført 96,2 millioner kroner til investeringsregnskapet til egenfinansiering av bykassens investeringer. Dette beløpet inkluderer generell finansiering fra driften vedtatt av bystyret på 85,6 millioner kroner samt diverse egenfinansieringer av investeringer innenfor programområdene på 10,6 millioner kroner.

Årsoppgjørdisposisjonene fremgår av hovedoversikten på neste side.

Drammen i natten

Drammen bykasse – hovedoversikt driftsregnskap 2019

Beløp i millioner kroner	Regnskap		Rev. budsjet	Avvik i kr	Forbruk i %	Regnskap
	Regnskap 2018	2019	2019			2018
PROGRAMOMRÅDENE	3 873,5	4 127,9	4 117,3	-10,6	100,3 %	3 870,3
P01 Barnehage	569,2	617,5	616,0	-1,5	100,2 %	571,3
P02 Oppvekst	320,4	344,0	350,6	6,6	98,1 %	317,2
P03 Samfunnsikkerhet	47,6	51,1	51,3	0,2	99,6 %	47,6
P04 Byutvikling	39,7	37,9	39,4	1,5	96,2 %	39,5
P05 Helse-, sosial- og omsorgstjenester	1 482,5	1 622,0	1 563,1	-58,9	103,8 %	1 485,2
P06 Kultur	156,7	164,9	171,8	6,9	96,0 %	155,9
P07 Ledelse, organisering og styring	230,3	245,8	256,8	11,0	95,7 %	230,6
P08 Kompetanse, omdømmebygging og næring	9,6	10,2	10,9	0,7	93,6 %	9,6
P09 Idrett, park og natur	89,3	91,1	91,6	0,5	99,5 %	89,4
P10 Politisk styring	22,7	29,3	28,4	-0,9	103,2 %	22,8
P11 Vei	79,4	69,0	69,7	0,7	99,0 %	79,4
P12 Grunnskoleundervisning	846,2	883,0	902,6	19,6	97,8 %	841,5
P13 Introduksjonstjenester	67,0	55,8	58,8	3,0	94,8 %	67,0
P14 Vann og avløp	-87,0	-93,7	-93,7	0,0	100,0 %	-86,9
SENTRALE INNTEKTER	-3 911,3	-4 021,4	-3 954,0	67,4	98,3 %	-3 911,3
Skatt på inntekt og formue	-2 041,1	-2 125,7	-2 065,0	60,7	97,1 %	-2 041,1
Rammetilskudd	-1 674,5	-1 737,7	-1 730,2	7,6	99,6 %	-1 674,5
Integreringstilskudd (netto)	-133,7	-102,6	-105,2	-2,6	102,5 %	-133,7
Vertskommunetilskudd asylmottak	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0 %	-0,4
Kompensasjonstilskudd	-15,9	-16,1	-15,8	0,3	98,2 %	-15,9
Særtilskudd enslige mindreårige	-45,6	-39,2	-37,8	1,5	96,1 %	-45,6
FINANSIELLE POSTER	109,4	109,3	131,2	21,9	83,3 %	106,7
Renteutgifter	97,5	110,8	107,3	-3,5	103,3 %	97,5
Avdragsutgifter til lånefondet	114,9	117,2	119,2	2,0	98,3 %	114,9
Renteinntekter	-40,8	-58,0	-45,5	12,5	72,4 %	-43,5
Resultat lånefond	-62,2	-60,7	-49,8	10,9	78,1 %	-62,2
OVERFØRING TIL/FRA KOMMUNALE BEDRIFTER	-172,9	-197,7	-197,8	-0,2	100,1 %	-177,0
Drammen Eiendom KF	-75,5	-84,4	-84,4	-0,0	100,0 %	-75,5
Drammen Parkering KF	0,0	-18,9	-18,9	0,0	99,8 %	-14,5
Glitre Energi AS	-57,3	-71,9	-72,1	-0,2	100,3 %	-57,4
Lindum AS	-23,1	-17,6	-17,6	0,0	100,0 %	-23,1
Drammen Kino AS	-14,5	-2,8	-2,8	-0,0	100,1 %	-2,6
Renovasjonsselskapet i Drammensregionen IKS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %	-4,1
Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS	-2,6	-2,0	-2,0	0,0	100,0 %	0,0
FELLESUTGIFTER/UFORDELTE	-53,9	-60,6	-59,7	0,9	98,4 %	-64,6
Politiske utvalg (kommunereform)	6,7			0,0	0,0 %	6,7
Refusjon feriepenger sykelønn	-7,0	-7,0	-6,2	0,8	86,7 %	-7,0
Årets premieavvik	-134,8	-127,3	-106,8	20,5	80,8 %	-134,8
Årets amortisering	105,2	120,9	121,4	0,5	99,6 %	105,2
Premieavsetning pensjon	0,8	1,5	-19,8	-21,3	207,6 %	0,0
Lønnsreserve	-25,0	0,0	0,7	0,7	0,0 %	0,0
Bruk av premiefond	0,0	-52,4	-52,4	0,0	100,0 %	-25,0
Øvrige ufordelte utgifter	0,2	3,6	3,3	-0,3	0,0 %	-9,6
INTERKOMMUNALT SAMARBEID	26,0	25,9	24,2	-1,7	107,2 %	21,3
Nye Drammen	21,3	19,3	19,5	0,2	98,9 %	20,3
Interkommunale samarbeid (KL §§ 27 og 28)	4,7	6,6	4,7	-1,9	141,7 %	1,0
AVSKRIVNINGER	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %	0,0
Avskrivninger	211,9	201,8	188,5	-13,3	107,0 %	211,9
Motpost avskrivninger	-211,9	-201,8	-188,5	13,3	93,0 %	-211,9
NETTO DRIFTSRESULTAT FØR Å.O.D.	-129,2	-16,6	61,3	77,9	-27,1 %	-154,5
ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER	0,0	-35,6	-61,3	-25,6		50,2
Avsetninger til disposisjonsfond	0,0	104,5	104,4	-0,2	100,2 %	166,7
Avsetninger til bundne fond	0,0	31,2	0,0	-31,2	0,0 %	34,4
Overføring til investeringsregnskapet	0,0	96,2	96,2	0,0	100,0 %	106,6
Bruk av tidligere års regn.messige mindreforbruk	0,0	-104,4	-104,4	0,0	100,0 %	-110,2
Bruk av disposisjonsfond	0,0	-91,7	-91,7	0,0	100,0 %	-71,6
Bruk av bundne fond	0,0	-65,5	-58,7	6,8	88,4 %	-66,6
Avsetning/bruk VA-fond	0,0	-5,9	-7,1	-1,2	116,4 %	-9,1
ÅRETS RESULTAT	-129,2	-52,2	-0,0	52,2		-104,4

Investeringsregnskapet

Investeringer i anleggsmidler

Drammen kommune har hatt brutto investeringsutgifter på 831,8 millioner kroner³ i 2019. Som det fremgår av tabellen nedenfor er dette et betydelig lavere investeringsnivå enn kommunen hadde i 2018. Det er investeringer i regi av Drammen Eiendom KF som har vært betydelig lavere enn i 2018, da foretaket hadde et svært høyt investeringsnivå. Investeringsutgiftene i bykassen var 54,6 millioner kroner høyere enn i 2018.

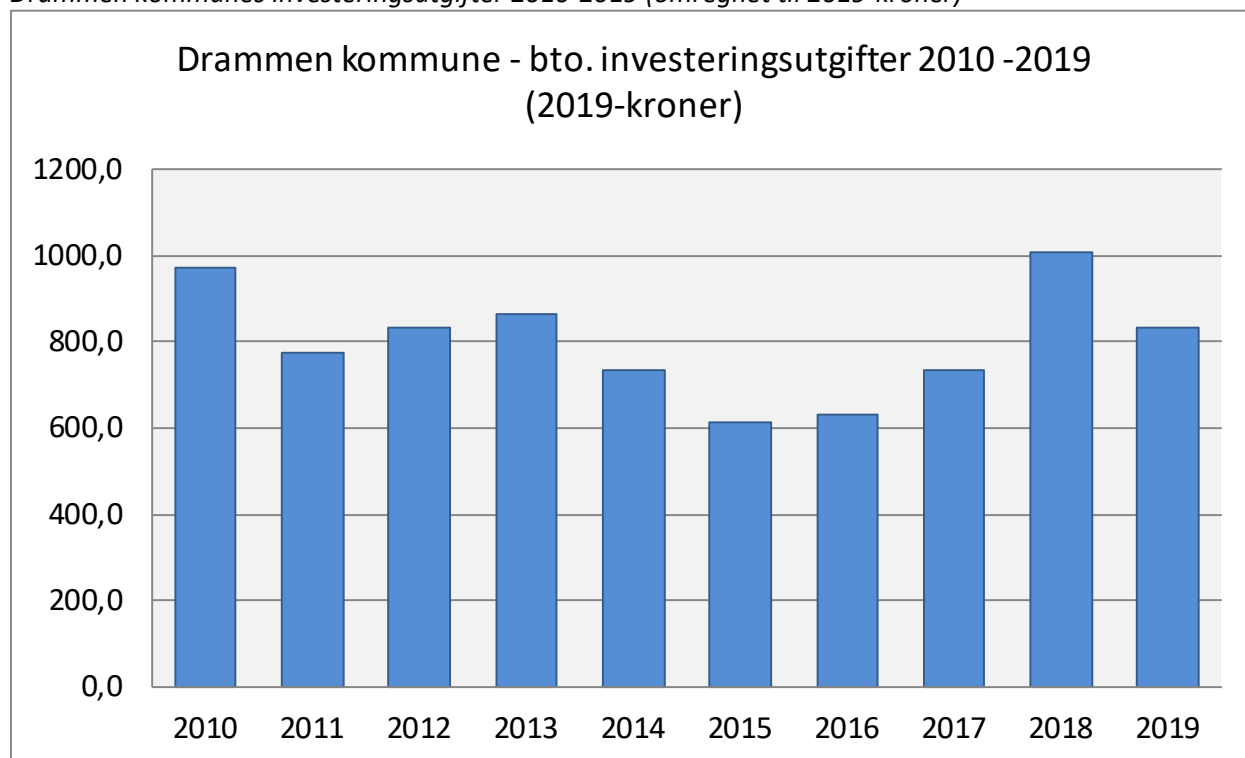
Brutto investeringsutgifter 2016 - 2019 (løpende kroner)

Mill. kr	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Revidert budsjett 2019	Awik
Drammen bykasse *	321,7	380,2	376,8	431,4	534,0	102,6
Drammen Eiendom KF	258,1	311,9	603,2	400,4	459,5	59,1
Sum investeringer	579,8	692,1	980,1	831,8	993,4	161,7

* Ekskl. Drammen IKT

Figuren nedenfor viser kommunens investeringsutgifter den siste tiårsperioden omregnet til 2019-kroner. Som det fremgår av figuren nedenfor er investeringsnivået i 2019 forholdsvis moderat, og ligger noe høyere enn gjennomsnittet i den siste tiårsperioden.

Drammen kommunes investeringsutgifter 2010-2019 (omregnet til 2019-kroner)

³ Eksklusiv investeringer i regi av Drammens IKT. Dette er investeringer som i sin helhet refunderes over Drammen bykasses og øvrige samarbeidskommuners investeringsregnskap.

Det har i 2019 påløpt investeringsutgifter på 431,4 millioner kroner i Drammen bykasse og 400,4 millioner kroner i regi av Drammen Eiendom KF. Dette er 148,3 millioner kroner lavere enn i 2018, og 161,7 millioner kroner lavere enn budsjettet. Mindreforbruket fordeler seg med 102,6 millioner kroner i bykassen og 59,1 millioner kroner i Drammen Eiendom KF.

I forhold til 2018 er mindreforbruket i bykassen redusert med 5,8 millioner kroner, mens mindreforbruket i Drammen Eiendom KF har økt med 30 millioner kroner. Dette innebærer at samlet mindreforbruk er 25,4 millioner kroner høyere enn i 2018.

Det er i 2019 lagt vekt på å tilpasse investeringsrammene til realistisk framdrift i prosjektene. Ut fra rapportert status ble det ved behandlingen av 1. tertialrapport foretatt betydelige nedjusteringer av investeringsrammene. I bykassens investeringsbudsjett ble foretatt diverse nedjusteringer på til sammen 43,8 millioner kroner. I Drammen Eiendom KFs investeringsbudsjett ble det foretatt nedjusteringer på 162 millioner kroner for å tilpasse budsjettene til en mer realistisk framdrift. I 2. tertialrapport 2019 varslet rådmannen at det likevel måtte påregnes betydelig mindreforbruk spesielt innenfor bykassens investeringsregnskap, da det på grunn av usikkerhet om eventuell politisk behandling av rapporten (det var ikke berammet møter i formannskap og bystyret etter kommunevalget i september) ikke ble fremmet forslag om budsjettjusteringer. Rådmannen vil understreke at dette har bidratt til større mindreforbruk enn man ellers ville hatt.

Brutto investeringsutgifter per programområde i 2019

Programområde (mill. kroner)	Drammen bykasse			Drammen Eiendom KF			Sum investeringer		
	Regn 2019	Budsj. 2019	Avvik	Regn 2019	Budsj. 2019	Avvik	Regn 2019	Budsj. 2019	Avvik
01 Barnehage	4,2	4,2	0,0	12,9	32,8	19,9	17,1	37,0	19,9
02 Oppvekst	14,5	15,5	1,0	33,6	33,6	0,0	48,0	49,0	1,0
03 Samfunnssikkerhet	0,0	2,2	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	2,2
04 Byutvikling	50,6	51,4	0,8	0,0	0,0	0,0	50,6	51,4	0,8
05 Helse-, sosial- og omsorgstjenester	15,8	13,2	-2,6	75,8	126,6	50,8	91,7	139,9	48,2
06 Kultur	9,8	22,0	12,2	6,7	9,9	3,2	16,5	31,9	15,4
07 Ledelse, organisering og styring	42,5	60,6	18,1	3,4	3,8	0,5	45,9	64,4	18,5
09 Idrett, park og natur	39,3	65,2	25,9	11,9	15,6	3,7	51,2	80,9	29,6
10 Politisk styring	0,4	1,3	0,9	0,0	0,0	0,0	0,4	1,3	0,9
11 Vei	87,1	114,3	27,2	0,0	0,0	0,0	87,1	114,3	27,2
12 Grunnskole	42,6	58,6	15,9	216,3	203,1	-13,2	258,9	261,6	2,7
13 Introduksjonstjenester	1,4	1,5	0,1	0,0	0,0	0,0	1,4	1,5	0,1
14 Vann og avløp	121,6	122,3	0,8	0,0	0,0	0,0	121,6	122,3	0,8
20 Interkommunalt samarbeid *)	1,4	1,6	0,2	0,0	0,0	0,0	1,4	1,6	0,2
Drammen Eiendom - strategiske eiendomskjøp	0,0	0,0	0,0	24,8	25,9	1,1	24,8	25,9	1,1
Drammen Eiendom KF - diverse	0,0	0,0	0,0	15,1	8,2	-6,9	15,1	8,2	-6,9
Sum	431,4	534,0	102,6	400,4	459,5	59,1	831,8	993,4	161,7
*) Investeringer i regi av Drammen IKT er holdt utenfor, da disse investeringene i sin helhet refunderes over Drammen bykasses og samarbeidskommunenes investeringsregnskap og samarbeidskommunenes									

I bykassens investeringsregnskap er det i 2019 brukt mest penger innenfor programområde 14 Vann og avløp med 121,6 millioner kroner. Drammen Eiendom KF har i 2019 brukt mest investeringsmidler innenfor skoleområdet med 258,9 millioner kroner. De største investeringsprosjektene innenfor henholdsvis Drammen bykasses og Drammen Eiendom KFs investeringsregnskap i 2019 fremgår av tabellene nedenfor:

*De største investeringsprosjektene i Drammen bykasse i 2019 *)*

Prosjekt	Mill. kroner
A4.2 IKT-prosjekt nye Drammen	27,5
Trafikksikkerhetstiltak	27,1
Spiralen – utbedring	27,0
Oppgradering kommunale veier (asfaltering/forarbeider)	18,1
Nye lokaler Senter for oppvekst (Strømsø skole) – inventar/utstyr	11,9
Fjell Almenning	10,0
Grev Wedels plass - parkanlegg	9,7
Digitaliseringsstrategi grunnskole	9,6
Fjell skole nybygg – inventar og utstyr	8,4
Oppgradering inventar og utstyr i grunnskolen	8,3
HSO – elektriske medisinskap og -traller	7,0
Marienlyst gml. gress – nytt kunstgress	6,2
Aktivitetspark for eldre	5,6
Inter City – samarbeid bane NOR	5,5
Gatelys	5,1
Skoger skole – nytt nærmiljøanlegg	4,7
Samarbeidsprosjekter andre utbyggere	4,1
IKT – nye informasjons- og styringssystemer	4,1
Arena Fjell – inventar og utstyr	3,9

*) Eksklusiv investeringer innenfor VA-området. Disse fordeler seg på en rekke prosjekter og utgjorde totalt 121,6 millioner kroner i 2019

De største investeringene i Drammen Eiendom KFs investeringsregnskap 2019

Prosjekt	Mill. kroner
Fjell 2020 – skoleutvidelse/flerbrukshall/aktivitetshus	132,8
Strømsø skole – ombygging til kontorlokaler (Senter for oppvekst)	33,5
Strategiske eiendomskjøp (IC Vestfoldbanen)	24,8
Børresen skole – arealtilpasning og inneklimate administrasjonsbygg	19,8
Åskollen helse- og omsorgsdistrikt – nytt helseknutepunkt	18,9
Brandengen skole - utvidelse	16,7
HSO - Oppgradering bygningsmassen	15,8
HSO – Kjøp av utleieboliger	15,4
Øren skole - utvidelse	15,1
Brandengen skole – ny flerbrukshall	12,3
Oppgradering skolebygg	11,6
Oppgradering barnehagebygg	9,6
Oppgradering tekniske anlegg i bygningsmassen	8,1
Oppgradering Engene 1 *)	5,9
Schwartzgate 18 – boliger for demente (forlikssak)	5,2

*) Utgiftene refunderes av Drammen kommunale pensjonskasse

Øvrig finansieringsbehov

Som det fremgår av tabellen nedenfor har bykassen i tillegg til investeringer i anleggsmidler hatt betydelige utgifter til blant annet utlån, kjøp av aksjer og andeler, avdrag på lån og avsetninger.

Det er i 2019 lånt ut 208,2 millioner kroner i nye startlån. Dette er om lag 41 millioner kroner mindre enn i 2018. Videre har Drammen kommune i 2019 forskuttert spillemidler til Skoger IL med 3,9 millioner kroner og til Stiftelsen Gjerpenkollen med 189 000 kroner.

Det har i bykassens investeringsregnskap for 2019 påløpt 202,4 millioner kroner til kjøp av aksjer og andeler. Av dette gjelder 190,7 millioner kroner aksjeinnskudd i Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS i forbindelse med overføring av eiendommer på Tangenkaia og Konnerud til selskapet.

Det er utgiftsført avdragsutgifter på 114,2 millioner kroner i investeringsregnskapet. Av dette utgjør ordinære avdrag til Husbanken (startlån) 37,1 millioner kroner, hvilket er 7,5 millioner kroner lavere enn budsjettert. I tillegg er ekstraordinært innfridde startlån fra 2018 tilbakebetalt til Husbanken med 77,1 millioner kroner. Tilbakebetaling av ekstraordinært innfridde lån er finansiert med avsatte midler i 2018.

Avsetninger mv. er utgiftsført med 90,2 millioner kroner i 2019. Avsetningene, som i liten grad er budsjettert, gjelder i hovedsak følgende forhold:

- Det er mottatt 71,4 millioner kroner fra innfridde startlån og ekstraordinære avdrag i 2019. Midlene er avsatt til bundet investeringsfond.
- Det er avsatt 11,0 millioner kroner til bundne investeringsfond fra mottatte utbyggingsbidrag fra eksterne aktører som følge av inngåtte avtaler – herav 10 millioner kroner i forbindelse med utbyggingsavtale for Drammen stasjon.
- Det er avsatt 3,65 millioner kroner mottatt fra Buskerudbyen i 2019 til trafikksikringstiltak mv.
- Inntekter fra frikjøp av parkeringsplasser med 2,25 millioner kroner (til sammen 10 plasser) er avsatt til fond til parkeringsformål.

Finansiering av investeringsregnskapet

Investeringsregnskapets utgifter finansieres i stor grad av eksterne lånemidler, tilskudd fra staten og andre bidragsytere, kompensasjon av merverdiavgift, mottatte avdrag og egenfinansiering.

Drammen bykasse har benyttet 449,2 millioner kroner i eksterne lånemidler i 2019, hvorav 208,2 millioner kroner til finansiering av startlån (videre utlån) og 241 millioner kroner til investeringsformål. Drammen Eiendom KF har forutsatt at 273,1 millioner kroner av påløpte investeringsutgifter i 2019 lånefinansieres⁴.

I bykassens investeringsregnskap er det inntektsført 190,8 millioner kroner fra salg av anleggsmidler. Av dette gjelder 190,7 millioner kroner overdragelse av eiendommer på Tangenkaia og Konnerud til Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS. Overføringene er hjemlet i tidligere bystyrevedtak.

⁴ Siden Drammen Eiendom KF følger regnskapslovens bestemmelser gjøres opptak av lån i Lånefondet først når anleggene er ferdigstilt.

Innenfor bykassen er det videre mottatt avdrag fra utlån med totalt 99,1 millioner kroner. Dette er 3,8 millioner kroner mindre enn i 2018, men 52,7 millioner kroner mer enn budsjett. Av det inntektsførte beløpet gjelder hele 98,3 millioner kroner mottatte avdrag fra startlån, fordelt med 26,9 millioner kroner i ordinære avdrag og 71,4 millioner kroner fra ekstraordinære avdrag og innfrielser.

Det var for 2019 budsjettert med om lag 1 million kroner i avdrag fra utlån til Lindum AS og Drammen Scener AS. For å lette overgangen til ny kommune fra 1.1.2020, valgte man å avslutte utfakturering i 2019 tidligere enn det som har vært vanlig. Renter og avdrag for regnskapsåret 2019 ble derfor først utfakturert i januar 2020. I forbindelse med at Drammen kommune i 2019 overtok Glassverkshallen er rammelånet som tidligere ble gitt til Glassverket IF på 800 000 kroner i sin helhet innfridd som en del av oppgjøret.

Innenfor bykassen er det i 2019 mottatt 110 millioner kroner i tilskudd og refusjoner til investeringsformål, mens Drammen Eiendom KF har mottatt 10,8 millioner kroner i investeringstilskudd. Refusjoner fra Drammen kommune og øvrige samarbeidskommuner til Drammen IKT inngår med 70,7 millioner kroner. I tillegg inngår 18,3 millioner kroner fra utbyggingsavtaler og justeringsavtaler med eksterne aktører.

Det er inntektsført til sammen 125,7 millioner kroner i bruk av fond i investeringsregnskapet 2019. Av dette var 47,6 millioner kroner budsjettert av disposisjonsfondet til felles finansiering av investeringsregnskapet, mens om lag en million kroner er disponert fra tidligere avsatte investeringstilskudd/utbyggingsbidrag til. Utover dette er avsatte midler fra innfridd startlån i 2018 på 77,1 millioner kroner disponert til ekstraordinær nedbetaling av kommunens gjeld i Husbanken.

Momskompensasjon inngår som felles finansiering i investeringsregnskapet. Det er inntektsført momskompensasjon på totalt 130,7 millioner kroner i 2019 – fordelt med 63,8 millioner kroner i bykassen og 66,9 millioner kroner i Drammen Eiendom KF sitt investeringsregnskap.

Drammen kommune har de senere år hatt fokus på å øke graden av egenfinansiering. I kommunens budsjettreglement er det lagt til grunn at det skal være en egenfinansiering av bykassens og Drammen Eiendom KF's investeringer på minimum 20-25 prosent av ikke-rentable investeringer korrigert for tilskudd/refusjoner og merverdiavgift.

Brutto investeringsutgifter ekskl. Drammen IKT og korrigert for vann- og avløps- og boliginvesteringer samt andel av strategiske eiendomskjøp utgjorde 682,4 millioner kroner i 2019. Korrigert for tilskudd/refusjoner og momskompensasjon er egenfinansieringsgrunnlaget på 540,3 millioner kroner. I 2019 er totalt 194,5 millioner kroner av investeringene egenfinansiert, hvorav 96,2 millioner kroner er overført fra bykassens driftsregnskap, 47,6 millioner kroner brukt fra disposisjonsfond, 1 millioner kroner fra bundne investeringsfond og 49,6 millioner kroner fra eiendomssalg i Drammen Eiendom KF. Dette tilsvarer en egenfinansieringsgrad for ikke-rentable investeringer på 36,0 prosent i 2019, det vil si godt over minimumskravet på 20 prosent i budsjettreglementet.

Saldering av investeringsregnskapene i 2019

Tall i millioner kroner	Drammen bykasse	Drammen Eiendom KF
FINANSIERINGSBEHOV		
Investeringer i anleggsmidler	515,6	400,4
Utlån og forskutteringer	212,3	
Avdrag på lån	114,2	
Avsetninger	90,2	
Kjøp av aksjer og andeler	202,4	
Årets finansieringsbehov	1 134,7	400,4
FINANSIERING		
Bruk av lånemidler	-449,2	-273,1
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-190,8	-49,6
Tilskudd til investeringer	-7,2	-10,8
Mottatte avdrag på utlån	-99,1	
Andre inntekter og refusjoner	-102,8	
Momskompensasjon investeringer	-63,8	-66,9
Sum ekstern finansiering	-912,9	-400,4
Overført fra driftsregnskapet	-96,2	
Bruk av avsetninger	-125,7	
Sum finansiering	-1 134,7	-400,4

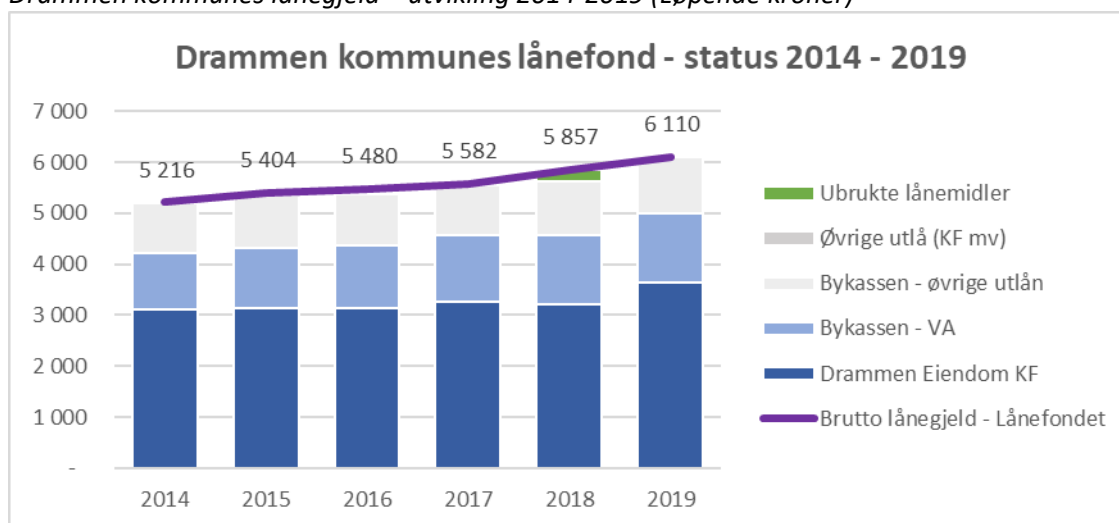
Arena Fjell

Balanseregnskapet

Utviklingen i lånegjelden

Ekstern finansiering av investeringer i bykassen og de kommunale foretakene ut over merverdiavgiftskompensasjon og tilskudd, finansieres ved eksterne låneopptak i Drammen kommunes lånefond. Figuren nedenfor viser utviklingen i kommunens samlede lånegjeld som er tatt opp gjennom Lånefondet. I denne gjelden er formidlingslån fra Husbanken ikke inkludert, da disse ligger i bykassens balanse. Som det framgår økte lånefondets gjeld med 252 millioner kroner i 2019 og var ved utgangen av året på 6 110 millioner kroner. Det ble i løpet av 2019 betalt 244 millioner kroner i avdrag, og det ble tatt opp til sammen 500 millioner kroner i nye lån av en vedtatt låneramme for 2019 på 682,5 millioner kroner.

Drammen kommunes lånegjeld – utvikling 2014-2019 (Løpende kroner)

Figuren viser også utviklingen i Drammen kommunes lånegjeld i perioden 2014 – 2019, fordelt mellom bykassens vann- og avløpsrelaterte gjeld, bykassens øvrige gjeld til investeringer og Drammen Eiendom KF. Drammen Eiendom KFs lånegjeld finansieres i stor grad av bykassen gjennom virksomhetenes husleier, mens lånegjelden knyttet til investeringer innenfor vann- og avløpsområdet finansieres gjennom VA-gebyrene.

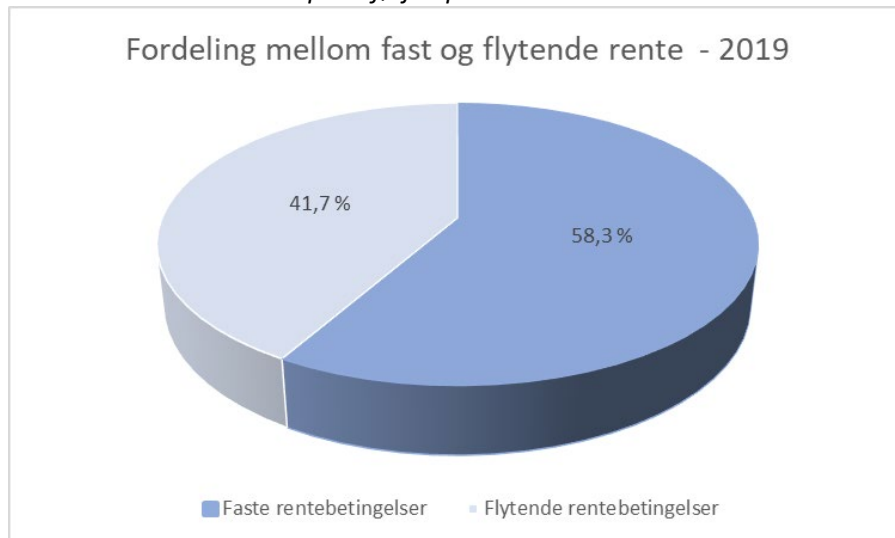
Videre viser figuren utviklingen i ubrukte lånemidler. Ubrukte lånemidler i Lånefondet utgjorde ved utgangen av året 5,3 millioner kroner. Dette er en betydelig reduksjon fra forgående år hvor ubrukte lånemidler utgjorde 283 millioner kroner. Utbetaling av langsiktige lån fra Lånefondet til finansiering av investeringer i Drammen Eiendom KF skjer i takt med endelig ferdigstilling av prosjektene. Anlegg under oppføring finansieres i byggeperioden med ledig likviditet på kommunens konsernkonto. Fra og med 2020 endres reglene for beregning av kommunens årlige minimumsavdrag. Som tidligere omtalt har det av den grunn vært ønskelig å utsette låneopptak og så langt som mulig begrense omfanget av ubrukte lånemidler i Lånefondet per 31.12. Manglende langsiktig finansiering av Drammen Eiendoms byggelånstrekk vil imidlertid kunne gi utfordringer i nytt regnskapsår. Disse må eventuelt løses ved at rammen for Lånefondets låneopptak i 2020 utvides.

De faste lånerentene sank i løpet av 2019 betydelig og til historisk lave nivåer. Av kommunens låneportefølje per utgangen av 2019 er cirka 41,7 prosent knyttet til kortsiktige rentevilkår, mens de resterende 58,3 prosentene er sikret enten gjennom lån med faste renter eller ved bruk av rentebytteavtaler. Dette er en økning fra 2018 hvor den rentesikrede delen utgjorde cirka 51 prosent.

Det er i 2019 inngått en nye rentesikringsavtaler med oppstart i november. Kontrakten løper i 15 år til rente 1,94 prosent.

Drammen kommunen har også i 2019 dratt nytte av svært gunstige rentebetingelser i sertifikatmarkedet og samtlige lån har blitt fornyet til rentebetingelser som har gitt besparelser i forhold til budsjett. Som følge av gjennomgående lave kredittmarginer i løpet av året, er imidlertid noe av kommunens kortsiktige sertifikatgjeld erstattet med variabelrente lån med fast marginpåslag (FRN) med tre til fem års løpetid. Drammen kommune har god spredning i låneforfallene og kapitalrisikoen vurderes som lav.

Rentesikret andel av låneporteføljen per 31.12.2019

Frie fondsreserver per utgangen av 2019

I samsvar med budsjetterte forutsetninger er det foretatt netto avsetning til disposisjonsfond med 12,8 millioner kroner i driftsregnskapet for 2019. Samtidig er det i samsvar med budsjetterte forutsetninger brukt 47,8 millioner kroner fra disposisjonsfondet til egenfinansiering av investeringsregnskapet. Dette innebærer at det samlet er en netto bruk av disposisjonsfondet på 34,8 millioner kroner i 2019. Disposisjonsfondet utgjør etter dette 516,3 millioner kroner per utgangen av 2019. Bykassens disposisjonsfond tilsvarer 9,4 prosent av brutto driftsinntekter. Hvis det i tillegg tas hensyn til udisponert årsresultat i 2019 utgjør bykassens frie reserver 568,5 millioner kroner.

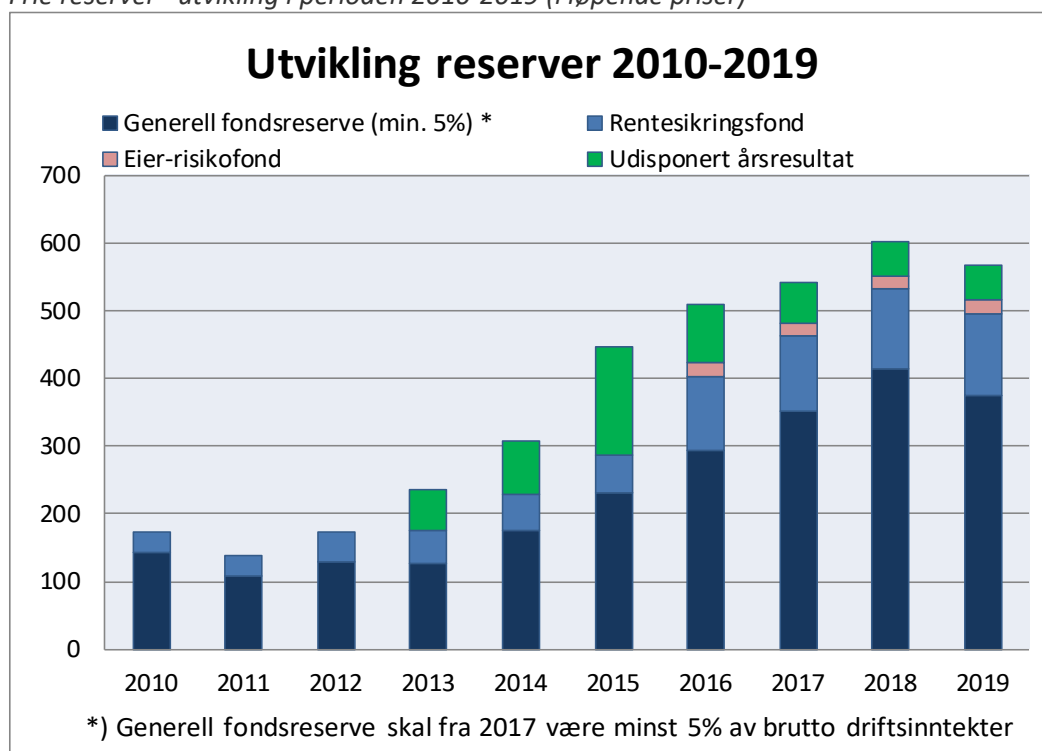
Bystyret fastsatte ved behandlingen av økonomiplan 2017-2020 reviderte og skjerpede handlingsregler for oppbygging av reserver. Som det fremgår av tabellen nedenfor er disse målene oppfylt med god margin per utgangen av 2019.

Frie reserver – status per 31.12.2019 (millioner kroner)

Mill. kroner	
Saldo disposisjonsfond pr. 1.1.2019	551,1
Bruk/avsetning i 2019:	
Avsetning overskudd 2018 (ekskl. tilbakeføring nto. mindreforbruk)	104,4
Avsetning tvangsmulktfond byggesak og depositumfond (R-2019)	0,2
Bruk i driftsregnskapet - vedtatt budsjett	-12,9
Bruk av disposisjonsfond - tilbakeføring netto mindreforbruk fra 2018	-54,1
Bruk av disposisjonsfond 1. tertialrapport 2019 (bystyrets vdtak)	-24,7
Bruk i investeringsregnskapet - vedtatt budsjett	-43,1
Bruk i investeringsregnskapet - 1. tertialrapport (bystyrets vedtak)	-4,5
Saldo disposisjonsfond per 31.12.2019	516,3
Udisponert overskudd 2019	52,2
Samlet reserve inkl. udisponert årsresultat 2019	568,5
Generell reserve (tilsv. 5% av bto. driftsinntekter)	274,0
"Rentesikringsfond" (2% av brutto lånegjeld)	122,2
"Eier-risikofond"	20,0
Handlingsreglenes reservekrav pr. 31.12.2019 (anslag)	416,2
Avsetning ut over handlingsreglenes krav	152,3
Disposisjonsfond i prosent av frie inntekter	9,4 %

Figuren nedenfor viser utviklingen i bykassens disposisjonsfond, som i perioden 2010-2019 har vokst fra om lag 173 til 516 millioner kroner. Rentesikringsfondets beregnede andel av disposisjonsfondet er synliggjort i figuren fra opprettelsen i 2010 og eier-risikofond er synliggjort fra og med 2016. For årene 2013-2019 er også vist udisponert årsresultat som utgjør en tilleggsreserve utover midler avsatt til disposisjonsfondet.

Frie reserver– utvikling i perioden 2010-2019 (i løpende priser)

Programområdene

01 Barnehage

Drammen kommune har nok barnehageplasser og alle som ønsker det har fått tilbud om plass. Det tilbys gratis barnehageplass til familier med inntekt under 462 000 kroner. I 2019 hadde i gjennomsnitt 578 barn gratis barnehage. Dette er en nedgang på 26 barn fra 2018.

"Læringsløp Drammen" ga også i 2019 kraft og retning til utviklingsarbeidet og samlet barnehage, skole, oppvekst og introduksjon. Økt tverrfaglig samarbeid gir synergieffekter og økt kompetanse på tvers av tjenesteområdene.

Brukerundersøkelsen viste at foreldrene er fornøyde med barnehagetilbudet. Trivselsundersøkelsen for 5-åringer er gjennomført i de kommunale barnehagene og viser stor grad av trivsel. Programområdet hadde i 2019 et merforbruk på 9,5 millioner kroner.

Fakta om programområdet

Programområdet omhandler forhold knyttet til kommunen som barnehageeier og barnehagemyndighet, herunder tilskudd til private barnehager, barnehageutbygging og barnehagekapasitet.

Barnehage på tur

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring

Barnehage

Læringsløp Drammen. Å lykkes i hele læringsløpet. Et læringsløp der hvert enkelt barn oppfyller sitt fulle potensial og blir et trygt, aktivt og selvstendig menneske.

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Barna skal utvikle seg i barnehagene slik at de ved skolestart er trygge og kan mestre utfordringene som skolen byr på	Barnehagene utvikler barnas kompetansegrunnmur i tråd med ambisjonene i Læringsløp Drammen				
	Kjernekompetanser				
	- "Være-sammen" er implementert for utvikling av barns sosiale kompetanse	95 - 100 %	90 - 94 %	< 90 %	100 %
	Barnehagen dokumenterer implementerte rutiner for språkstøtte	95-100 %	90-94 %	< 90 %	100 %
	- Språkløyper brukes for å stimulere barns språkutvikling	95 - 100 %	90 - 94 %	< 90 %	100 %
	Fremtidens kompetanser				
	Fysisk aktivitet brukes minimum 1 time hver dag for læring, sosial og motorisk utvikling	95 - 100 %	90 - 94 %	< 90 %	??
	Trivselsundersøkelse i barnehagene dokumenterer barns trivsel	95 - 100%	90 - 94 %	< 90 %	100 %
	- Digitale verktøy benyttes sammen med barna i lek og læring	95 - 100%	90 - 94 %	< 90 %	100 %
	Overgang til skole				
Alle barnehagene følger opp vedtatte overgangsrutiner mellom barnehage og skole	95 - 100%	90 - 94 %	< 90 %	100 %	
- 8 timers lekbasert førskoleopplæring for 5-åring er tatt i bruk av involverte pilotbarnehager	95 - 100%	90 - 94 %	< 90 %	utgår, prosjektet er avsluttet	
Alle barn skal ha tilbud om barnehageplass i ønsket bydel.	Barnehagedekningen øker ett prosentpoeng hvert år i økonomiplanperioden.				
	- Økning fra 88,9 prosent til 92,9 prosent for 1-5 åringer	> 0,5 %	0,1 - 0,5 %	Reduksjon	91 %
	- Økning fra 77,1 prosent til 81,4 prosent for 1-2 åringer	> 0,5 %	0,1 - 0,5 %	Reduksjon	?
	Alle barn som fyller ett år i løpet av kalenderåret, skal tilbys barnehageplass innen utgangen av samme år.				
	- Har fått tilbud om barnehageplass innen utgangen av året	95 - 100%	90 - 94 %	< 90 %	95 %
- Har fått 1. eller 2. ønske om barnehageplass oppfylt	95 - 100%	90 - 94 %	< 90 %	75 %	
Alle barn skal kunne norsk ved skolestart	Minoritetsspråklige barn og unge har tilstrekkelig norskspråklig kompetanse for å kunne ha fullt utbytte av opplæringen fra 1. klasse				
	Andel minoritets-språklige barn som får særskilt norsk i 1. klasse	< 35 %	37-38 %	> 39 %	9 %
	- Andelen pedagogiske medarbeidere som har deltatt på språkskolen, og fortsatt er ansatt i bhg	95-100%	90 - 94 %	< 90 %	95 %

Barnehagedekningen øker ett prosentpoeng hvert år i økonomiplanperioden

Alle barn med rett til plass ble tilbudt barnehageplass. Barnehagedekningen for barn i alderen 1–5 år var 90,5 prosent, en økning på 1,1 prosentpoeng fra 2018 til 2019. Dekningsgraden for barn i alderen 1–2 år har gått opp fra 78,7 prosent til 79,5 prosent i 2019. Målet er ikke nådd.

Alle barn som fyller ett år i løpet av kalenderåret skal tilbys barnehageplass innen utgangen av samme år

Det er fortløpende blitt tilbudt barnehageplasser i både kommunale og private barnehager. I enkelte bydeler har det ikke vært mulig å tilby barnehageplass i nærmiljøet, derfor har ikke alle fått innfridd sitt første eller andre valg. Alle har fått tilbud om en barnehageplass. Målet er innfridd.

Det ble i 2019 ikke mottatt klager på tildeling av barnehageplass.

Alle barn skal kunne norsk ved skolestart

Antallet barn som får særskilt norskundervisning er sterkt redusert de siste årene, selv om det i 2019 viste en liten prosentvis økning. Siden dette omhandler forholdsvis få barn må økningen sies å være innenfor normalvariasjonen. Satsingen på språklig kompetanse gjennom kvalitetsplanen Læringsløp Drammen har pågått i fire år, og denne satsingen synes å gi resultater.

*tallet er hentet fra årsmeldingen året før skolestart

Andre resultater

Nøkkeltall

	2016	2017	2018	2019
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	88,9%	89%	89,4%	90,5%
Andel nullåringer med barnehageplass	2,90%	2,50%	2,1%	2,0%
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	36,00%	36,20%	35,56%	37,5%
Antall barn i kommunale barnehager	1648	1604	1584	1596
Antall barn i private barnehager	1903	1890	1893	1853
Antall barn totalt i barnehage i Drammen	3551	3494	3456	3449
Antall minoritetsspråklige barn i barnehage	1192	e1204	1196	1209

Det er per 15. desember 2019 totalt 3 449 barn (heltidplasser) fordelt på 24 kommunale og 39 private barnehager i kommunen. Dette er en nedgang på kun sju barn fra desember 2018.

Barnehagedekningen var i 2019 på 90,5 prosent, noe som er opp 1,4 prosentpoeng fra 2018.

Andelen personale med barnehagelærerutdanning har økt fra 35,56 prosent til 37,5 prosent. Det viser at barnehagene har arbeidet godt med rekruttering av barnehagelærere.

Kapasitet

Ved utgangen av 2019 var det få ledige barnehageplasser, da barnehagene har justert sin bemanning i forhold til søkertallene. Barnehagene har imidlertid ledige arealer, slik at det kan bemannes opp ved behov. Det ble ikke etablert nye barnehager i 2019.

Pedagog- og bemanningsnorm

Barnehagene oppfyller de pålagte normene for bemanning i barnehage. Det er fortsatt en utfordring å få besatt alle pedagogstillingene, men andelen dispensasjoner fra utdanningskravet har sunket med 2 prosent fra 2018. Det er stort sett sykepleiere, lærere, barnevernspedagoger, idrettspedagoger og erfarne pedagogiske medarbeidere som er innvilget dispensasjon. Barnehagene oppfyller både pedagog- og bemanningsnormen.

Spesialpedagogisk hjelp

Utgiftene til tilrettelegging i form av spesialpedagogiske tiltak eller tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne har økt de senere årene. Det er en tydelig vridning mot flere pedagogtimer og færre timer med pedagogisk medarbeider. Dette er momenter som blir tatt med inn i organiseringen i ny kommune.

Totalt ble det brukt 46 millioner kroner til spesialpedagogisk hjelp, et merforbruk på 7,1 millioner kroner.

Gratis barnehage

Gratis barnehage for familier med inntekt under 462 000 kroner bosatt i Drammen kommune ble videreført i 2019. Formålet med gratis barnehage er å bekjempe barnefattigdom, styrke integreringen og stimulere barns språkutvikling.

I 2019 har i gjennomsnitt 578 barn, 16 prosent av alle barn i barnehage i kommunen, fått gratis barnehage. Dette er 26 barn mindre enn i 2018.

Læringsløp Drammen

Læringsløp Drammen gir kraft og retning til utviklingsarbeidet og samler barnehage, skole, oppvekst og introduksjon. Økt tverrfaglig samarbeid gir synergieffekter og økt kompetanse på tvers av tjenesteområdene.

Kompetansesenteret har gitt faglig opplæring og veiledning til ansatte i kommunale og private barnehager innen satsingsområdene språk, sosial-emosjonell kompetanse og digitale ferdigheter. «Lek – for livet» er implementert i barnehagene. Det er et tilbud tilpasset 5-åringene og bygger på erfaringer fra samarbeidsprosjektet med Universitetet i Stavanger " Lekbasert læring"

Svømming

Drammen kommune har i 2019 igjen klart å tilby vanntilvenning/svømming for førskolebarn. Det er inngått en avtale med Drammen svømmeklubb om opplegget, og med Eikholtsetteret om bruk av basseng. Også bassenget ved Frydenhaug skole benyttes i skoleferiene.

Brukerundersøkelse

Det ble i november/desember gjennomført brukerundersøkelse i barnehagene. Foreldrene er gjennomsnittlig god fornøyd med barnehagetilbudet, score på 4,4 av 5 mulige. De er mest fornøyd med barnas trivsel, utvikling og relasjonene i barnehagen.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	279 192	303 596	312 412	8 816	2,8 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	56 949	50 517	45 565	-4 952	-10,9 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	327 622	354 685	324 148	-30 537	-9,4 %
Overføringsutgifter	14 037	7 485	27 946	20 461	73,2 %
Finansutgifter	4 400	1 458	0	-1 458	0,0 %
Sum Driftsutgifter	682 200	717 741	710 071	-7 670	-1,1 %
Salgsinntekter	-55 342	-55 576	-55 096	480	-0,9 %
Refusjoner	-44 471	-38 834	-34 838	3 996	-11,5 %
Overføringsinntekter	-6 715	-4 391	-4 164	228	-5,5 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 460	-3 491	-9 977	-6 486	65,0 %
Sum Driftsinntekter	-112 989	-102 293	-104 076	-1 783	1,7 %
Netto resultat	569 211	615 448	605 996	-9 452	-1,6 %

Vurdering driftsregnskapet

Programrådet hadde i 2019 et merforbruk på 9,5 millioner kroner i 2019. Merforbruket skyldes i hovedsak at en forventet reduksjon i barnetallet ikke slo til, samt en kraftig vekst i antall timer spesialpedagogisk undervisning. Spesial pedagogiske tjenester endte med et merforbruk på 7,1 millioner kroner.

De kommunale barnehagene endte med et merforbruk på 11,5 millioner kroner i 2019. Grunnen til dette er i hovedsak høyere barnetall enn forventet. Kompetansesenteret har et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner. Forvaltningskontoret har et mindreforbruk på 0,2 millioner kroner.

Et mindreforbruk på 8,6 millioner kroner fra 2018 ble overført til 2019.

Tilskudd private barnehager

Tilskuddssatsene i Drammen var 194 890 kroner for små barn og 92 371 kroner for store barn.

Dette ligger under nasjonal sats hvor tilsvarende tall var 219 400 kroner for små barn og 105 700 for store barn.

Det er i 2019 gitt bemanningstilskudd til barnehagene som har oppfylt bemanningsnormen.

Vurdering av investeringsregnskapet

Innen programrådet ble det i 2019 investert totalt 4,2 millioner kroner fra bykassa og 12,9 millioner kroner i regi av Drammen Eiendom KF. I prosjektet "Digitalisering barnehager" ble det investert 1,2 millioner kroner, inventar og utstyr" 2,6 millioner kroner, samt 0,9 millioner i uteområder fra bykassa. For detaljer om investeringene som er gjort av Drammen Eiendom i 2019 vises det til dennes årsmelding.

02 Oppvekst

Senter for oppvekst har de siste årene arbeidet målrettet og systematisk med å realisere ambisjonene i den helhetlige kvalitetsplanen for skole, barnehage og oppvekst "Læringsløp Drammen. Planen har ifølge evalueringen til Agenda Kaupang ført til et bedre tverrfaglig samarbeid, og et mer helhetlig fokus på barn og unges totale livssituasjon.

Senter for oppvekst har i tillegg arbeidet med samlokalisering av oppveksttjenestene i nye lokaler på Strømsø og, gjennom satsningen "Ringer i vann", lagt grunnlaget for større tverrfaglighet og samhandling på tvers av enhetene. Økt samarbeid, koordinering og kunnskapsdeling i nye, tilrettelagte lokaler muliggjør mer riktige og mer effektive tjenester til innbyggerne.

Fakta om programområdet

Oppvekst omfatter tjenester for barn og unge, samlet i Senter for oppvekst, som består av følgende fem tjenesteområder:

Helsetjenester for barn og unge, som blant annet har ansvar for helsestasjonene, skolehelsetjenesten, Helsestasjon for ungdom, Fysio- og ergoterapitjenesten for barn og unge og Familie- og oppveksttjenesten med Levekårsteamet. Tilsammen 86, 58 årsverk.

Barneverntjenester, inkludert en interkommunal sosial- og barnevernsvakt, og avdeling for enslige mindreårige flyktninger. Tilsammen 92,88 årsverk.

Tjenester for funksjonshemmede barn og unge, som blant annet har ansvar for tilsynsførere for fosterhjem og Bekkevollen barne- og avlastningsbolig. Tilsammen 58,90 årsverk.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste. Tilsammen 24,60 årsverk.

Avdelingen Økonomi og administrasjon støtter de øvrige tjenesteområdene med økonomistyring, lønn, personal, IKT og administrative støtte- og servicefunksjoner. Tilsammen 16,30 årsverk.

Senter for oppvekst hadde i 2019 279,26 årsverk og et budsjett på 347 millioner kroner, inkludert 2,5 millioner kroner som ble disponert til andre formål utenfor organisasjonen (gjelder tilskudd til andre organisasjoner).

Indikatornavn	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Svangerskapsomsorgen - totalt antall konsultasjoner	3501	3378	5055	5996
Helsestasjonene - totalt antall konsultasjoner	27179	31247	31 168	37462
Skolehelsetjenesten - totalt antall konsultasjoner	22831	38914	43 616	48961
Helsestasjon for ungdom - totalt antall konsultasjoner	7351	6967	8702	11666
Antall barn og unge som har mottatt fysio- og ergoterapitjenester i løpet av året	208	396	343	?
Antall nye meldinger – barneverntjenesten	942	1030	812	776
Antall gjennomførte undersøkelser - barneverntjenesten	793	867	692	659
Totalt antall barn med barnevernstiltak	504	514	524	498
Antall barn med opphold utenfor hjemmet	195	190	201	193

Indikatornavn	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2016	2017	2018	2019
Antall barn med opphold utenfor hjemmet - herav med varig opphold (barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet)	149	147	137	132
Antall barn med varig opphold utenfor hjemmet - herav med frivillig opphold	44	37	54	60
Antall barn med opphold utenfor hjemmet - herav akutt plasserte	2	6	10	6
Antall bosatte enslige mindreårige flyktninger	18	10	8	8
Antall enslige mindreårige flyktninger som følges opp (inkl. 20-23 år med oppfølging)	67	65	60	61
Antall barn med tiltak fra Tjenester for funksjonshemmede barn	197	201	229	249
Antall barn som har mottatt avlastning	127	110	96	112
Antall barn med tiltak som her mottatt avlastning - herav i Bekkevollen (ikke heldøgnsomsorg)	33	41	Endret indikator	39
Antall barn med tiltak som har mottatt avlastning - herav privat avlastning (private hjem/timeavlastning)	70	72	62	67
Antall barn med tiltak som mottar avlastning - herav avlastning kjøpt av eksterne tilbydere	12	6	8	8
Antall barn med tiltak som har mottatt avlastning - herav avlastning på Frydenhaug før og etter skole	12	12	12	13
Nye henvisninger Pedagogisk psykologisk tjeneste	441	476	505	427
Antall brukere som har mottatt tjenester	1585	1546	1503	1410
Helsetjenester for barn og unge				

Skolehelsetjenesten og Helsestasjon for ungdom har hatt økning i antall konsultasjoner, som samsvarer med styrking av tjenesten. Helsestasjon startet Åpen helsestasjon i 2019 og har sett en stor økning i besøket.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har hatt en svak nedgang i antall meldinger de siste årene, som naturlig fører til nedgang i antall undersøkelser og barn med hjelpetiltak. Nedgangen i antall meldinger er en utvikling tjenesten vil se nærmere på, men sammenlignet med andre storkommuner i ASSS nettverket har kommunen fortsatt høyest antallet bekymringsmeldinger per år.

Antall barn under omsorg har også hatt en liten nedgang de siste årene, og antall barn med varig opphold har hatt en nedgang de siste tre årene. Årsaken til denne nedgangen er at flere av brukerne har nådd myndighetsalder og derfor av naturlige grunner har flyttet ut fra fosterhjemmet/institusjonen.

Pedagogisk psykologisk tjeneste

Pedagogisk psykologisk tjeneste har de siste årene arbeidet aktivt for å få ned bruken av spesialundervisning i skolene. Denne innsatsen handler om at tjenesten i større grad retter sitt arbeid mot kompetanseheving og organisasjonsutvikling i skolene. Dette kan være forklaringen på at antall henviste barn har gått ned det siste året.

Fra 2017 ble det innført ny praksis med at saker ikke holdes åpne uten ett avklart behov for tjenester. Det betyr ikke at færre får hjelp, men at antall personer som tidligere sto registrert som tjenestemottakere uten at ett nytt oppdrag var definert, går ned.

Tjenester for funksjonshemmede barn og unge

Tjenester for funksjonshemmede barn og unge har hatt en brukervekst på 48 barn de to siste årene, mot normalt pluss minus fire til fem brukere per år. Barn med autisme utgjør en stor del av

brukerveksten. Tjenesten opplever også at foresatte i større grad søker avlastning for yngre barn - helt ned i 2 års alderen.

Økningen i antall barn med autisme samsvarer med utviklingen nasjonalt og internasjonalt. Brukergruppen med autisme er ressurskrevende for tjenesten og medfører at Bekkenvollen barne- og avlastningsbolig ikke har klart den økningen av antall plasser som var forutsatt i økonomiplan 2019 - 2022.

Helsesøster på Galterud skole

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring

Oppvekst

Læringsløp Drammen. Å lykkes i hele læringsløpet. Et læringsløp der hvert enkelt barn oppfyller sitt fulle potensial og blir et trygt, aktivt og selvstendig menneske.

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2018-2021 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2017
Bedre folkehelse blant barn og unge	Et forebyggende tjenestetilbud skal gi barn og unge gode oppvekstvilkår, økt livsmestringskompetanse og bedre forutsetninger for læring og utvikling				
	PPT bidrar til at flere elever får tilrettelegging innenfor det ordinære opplæringstilbudet.				
	- Spesialundervisning alle trinn	<6%	6%-7,5%	>7,5%	Ny indikator
	- Spesialundervisning 1. årstrinn	<2%	2% -3,5%	>3,5%	Ny indikator
	- Spesialundervisning 4. årstrinn	<3%	3% - 4,5%	>4,5%	Ny indikator
	Helsetjenester for barn og unge				
	- Andel familier som har fått hjemmebesøk av helsesøster innen 10 dager etter fødsel	>95 %	95% - 85%	<85 %	97 %
	- Helsestasjonene: Andel foresatte som får NBO (newborn behavior observation) veiledning som metode for å fremme god tilknytning og godt samspill med barnet sitt	> 25%	25% - 10%	< 10%	Ny indikator
Redusere behovet for langvarige eller permanente tilbud fra barnevernet	Tjenester for funksjonshemmede				
	- Andel brukere som opplever stor grad av medbestemmelse og innflytelse på eget tjenestetilbud	> 70%	70% - 60%	< 60%	69 %
	- Andel brukere som opplever god kvalitet på tjenestetilbudet	>90%	90% - 80%	<80%	Ny indikator
	Barn med utvidet behov for tjenester får hjelp til rett tid gjennom tverrfaglige tiltak, tilpasset barnets og familiens utfordringer				
Færre barn skal vokse opp i lavinntektsfamilier og dermed hindre at dårlige levekår reproduseres	Barneverntjenesten				
	- Andel hjelpetiltak som avsluttes med positiv endring for barnet	>70 %	70% - 60%	<60 %	70 %
	- Økt bruk av alternative tiltak for å sikre barn og ungdom i en akutsituasjon	>80%	80% - 60%	<60%	90 %
Barn og unge og unges muligheter for utdanning, sosial mobilitet og videre utdanning og yrkesdeltakelse sikres gjennom et kompensierende tjenestetilbud	Barneverntjenesten				
	- Andel enslige mindreårige flyktninger som har fullført og bestått videregående skolegang 5 år etter fullført grunnskoleeksamen	> 70 %	70%-40%	< 40 %	94 %
	- Andel enslige, mindreårige flyktninger som starter videregående skolegang umiddelbart etter fullført grunnskoleeksamen	>90 %	90%-80%	<80 %	100 %
	- Andel enslige mindreårige flyktninger som er selvforsørget ved vedtaksslutt	>95%	95%- 90%	<90%	93 %

Helsetjenester for barn og unge

Helsestasjonstjenesten har etablert elektronisk meldingsutveksling med sykehuset som ivaretar fødselsmeldinger fra sykehuset. Dette sikrer at helsestasjonene får raskere beskjed om den nybakte familien og bidrar til bedre overgang fra sykehus til hjemmet.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har en nedgang på andel hjelpetiltak som avsluttes med positiv virkning for barnet. I tillegg til disse, har 4 prosent av sakene blitt avsluttet på grunn av flytting. Da gjenstår for 2019 23 prosent hvor barneverntjenesten har hatt en reell mulighet til å påvirke resultatet. Det er en markant økning i antallet som har trukket samtykket, og barneverntjenesten vil se nærmere på dette.

Økt bruk av alternative tiltak for å sikre barn og unge i en akuttsituasjon beskriver hvor mange av barna som har vært gjenstand for en akuttvurdering, men som ikke har blitt akuttplassert. Resultatet er en nedgang på 5 prosent fra 2017. Noe av årsaken til nedgangen er en naturlig svingning i antall barn hvor alvorlighetsgraden er slik at alternative tiltak ikke er forsvarlig.

Det har totalt sett vært færre akuttplasseringer i 2019 enn i 2018 slik at tjenesten likevel er nærmere det helhetlige målet om at færrest mulig barn skal plasseres i akuttsituasjoner. Tjenesten er, på tross av nedgangen i måltallet for MRS, fornøyd med arbeidet med sikringen av akutte hendelser.

Pedagogisk psykologisk tjeneste

MRS resultatene viser at omfanget av spesialundervisning i Drammen fortsatt er for høyt i forhold til ønsket resultat. Det er imidlertid en betydelig nedgang i den samlede bruken av spesialpedagogiske tiltak, 8,1 prosent fra 2018 til 2019 - noe som tyder på at tiltak som er satt inn virker. Fortsetter denne tendensen vil tjenesten være innenfor gult eller grønt nivå i 2021.

Drammen kommune har tidligere ligget over landsgjennomsnittet (7,8 prosent) på spesialundervisning, men er i 2019 på samme nivå som landsgjennomsnittet med 7,7 prosent.

Kommunen har en høy prosent av barn som begynner på skolen i første klasse med en spesialundervisning, 4,3 prosent sammenlignet med et landsgjennomsnitt på 3,6 prosent.

For fjerde klasse er dette bildet litt bedre, med 6,6 prosent sammenlignet med et landsgjennomsnitt på 6,7 prosent, men fortsatt betydelig høyere enn målsettingen i MRS.

For Drammens del ser det ut som det er mellomtrinnet 5. - 7. trinn som har den største nedgangen i spesialundervisning. Dette påvirker overgangen til 8. trinn på en positiv måte der flere elever får prøve seg med tilrettelegging innenfor ordinær tilpasset opplæring.

Tjenesten arbeidet i 2019 målrettet med overganger fra barnetrinn til ungdomstrinn ved at det blant annet ble utviklet nye rutiner for dette arbeidet.

Tjenester for funksjonshemmede barn og unge

Tjenester for funksjonshemmede har vektlagt systematisk brukerinvolvering og et mest mulig fleksibelt tjenestetilbud. Brukerundersøkelser tidligere år viser at tjenesten leverer god kvalitet, ivaretar medvirkning, og i tillegg dekker behovet til brukergruppen.

Tjenesten tok imidlertid i bruk et nytt system for registrering av nøkkeltall i 2017 og har derfor ikke sammenlignbare tall for alle år på alle områder. Mangel på sammenlignbare tall, kapasitetsutfordringer i

arbeidet med ny kommune, samt ny organisering fra 2020 medførte at tjenesten ikke prioriterte å gjennomføre brukerundersøkelser i 2019.

Andre resultater

Helsetjenester for barn og unge

Helsetjenester for barn og unge har på bakgrunn av økt størrelse og kompleksitet med ny organisering blitt styrket med en tjenesteleder i 2019. Videre har helsestasjonstjenesten og skolehelsetjenesten styrket tjenesten med en helsesykepleier med fagansvar på hver avdeling. Styrkingen og reorganiseringen har gjort tjenesten mer robust og fleksibel.

Helsestasjon for barn og unge

Helsestasjon for barn og unge har implementert de nye faglige retningslinjene for tjenesten. Foreldreveiledning har vært et hovedfokus, og tjenesten har satset på både "New Born Observation training" (NBO) og "Circle of Security parenting (COS- p)". Hensikten er å gi foreldre/foresatte økt mestringfølelse og trygghet i samspill med egne barn.

De nye retningslinjene for svangerskapsomsorgen vektlegger at alle gravide skal kunne velge om de vil gå til jordmor eller fastlege under svangerskapet. I 2019 blir svangerskapsomsorgen styrket med to faste stillinger finansiert av statlige prosjektmidler. Styrkingen har bidratt til at tjenesten kan utføre etterkontroller, barselbesøk og oppfølging av den gravide innen en uke etter fødsel.

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten har arbeidet med gode overganger fra barnehage til skole, samt god oppfølging av elever på 1. trinn (implementering av 1. klassesamtalen i den nye retningslinjen), i samarbeid med barnehagene og med innspill fra Forandringsfabrikken. Tjenesten har også bidratt aktiv i det tverrfaglige arbeidet med økt livsmestringskompetanse hos elevene på ungdomstrinnet.

Helsestasjon for ungdom har opprettholdt drift med drop in tid og planlagte konsultasjoner hver dag og kveldsåpent hver mandag.

Familie - og oppveksttjenesten

Familie- og oppveksttjenesten jobber med psykisk helse og har bidratt til kommunens folkehelsearbeid gjennom sitt arbeid på universelt, selektivt og indikativt nivå.

Tjenesten har på tross av en betydelig økning i antall henvendelser, i all hovedsak klart å tilby vurdering, veiledning, samarbeid og/eller helsehjelp (utredning/behandling) innen to uker. Dette er i tråd med målsettingen i mandatet.

Tjenesten har hatt et særlig fokus på brukermedvirkning, tilgjengelighet, fleksibilitet og faglig kompetanse. Alle ansatte i avdelingen har benyttet tilbakemeldingsverktøyet FIT («Feedback informed treatment») for best mulig å kunne tilby nyttig hjelp for brukeren. For å styrke brukerperspektivet har avdelingen det siste året også samarbeidet med Forandringsfabrikken vedr. psykisk helse i kommunen gjennom prosjektet «Mitt Liv».

Samorganisering av fagmiljøet og et kontinuerlig utviklingsarbeid har resultert i et effektivt og robust fagmiljø hvor spisskompetanse og fleksibilitet har blitt benyttet. Teamet har også arbeidet ambulant og har dermed kunnet tilby helsetjenester basert på brukernes behov.

Levekårsteamet

Kompetanseteam Levekår har håndtert en økning i antall henvendelser i enkeltsaker på 22 prosent fra 2018, i tillegg til en økning i henvendelser av generell karakter knyttet til levekår.

Tjenesten har hatt hovedfokus på forebyggende arbeid gjennom kompetanseheving og veiledning vedrørende levekårsproblematikk, inn mot skoler, barnehager og andre kommunale virksomheter.

Teamet har også bidratt i prosjektet «Barna først» som ble etablert i september 2019, i samarbeid med bolig tjenesten og NAV, hvor målgruppen var enslige forsørgere som mottok økonomisk sosialhjelp.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Fysio- og ergoterapitjenesten har hatt et prosjekt knyttet til aktivitet og overvekt, samt tilstedeværende fysioterapeut ved Åpen helsestasjon. Dette har vært driftet med prosjektmidler. Tjenesten har mange komplekse saker og det er behov for å utvikle mer tverrfaglige utredninger og tiltak, som videre kan følges opp og koordineres. Dette medfører økt tidsbruk for tjenesten.

Barneverntjenesten

Seks av ti søsken skilles fra hverandre når de plasseres i fosterhjem. Erfaringer fra det kommunale barnevernet viser at det er vanskelig å plassere flere enn to søsken sammen. For at større søskenflokker kan opprettholde en stabil relasjon, ble Drammen barnevern med i prosjektet «Under samme tak», en ny fosterhjemsmodell, sammen med SOS barnebyer og to andre kommuner.

Kjernen i modellen er at fosterhjemmet først og fremst er barnas hjem. Dersom fosterforeldrene av ulike grunner velger å avslutte samarbeidet, kan barna fortsatt bli boende i hjemmet. En annen suksessfaktor er tverrfaglig oppfølging av hjemmet. Drammen kommune har funnet boligen og har som mål at søsken og fosterforeldre kan flytte inn i løpet av året. Prosjektet har følgeforskning.

Enslige mindreårige flyktninger

Avdeling enslige mindreårige ble organisert som en del av barneverntjenesten i 2018. Som en følge av redusert behov for bosetting de siste årene, gjennomførte avdelingen en stor omstilling i 2017 og 2018. Avdelingen har i 2019 utarbeidet og implementerte et skalerbart tilbud tilpasset varierende bosettingsbehov.

Tjenester for funksjonshemmede barn og unge

Tjenester for funksjonshemmede har fortsatt et systematisk utviklingsarbeid på Bekkevollen barne- og avlastningsbolig, med målsetting om å optimalisere driften og tjenestetilbudet. Tjenesten mangler fortsatt vernepleiere (det er mangel på vernepleiere i Norge), og dekningen av andre faggrupper i de større stillingene har hatt en liten nedgang inneværende år.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	270 342	291 499	289 008	-2 491	-0,9 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	46 428	58 688	48 563	-10 124	-20,8 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	49 092	49 062	51 539	2 477	4,8 %
Overføringsutgifter	20 994	16 670	19 733	3 063	15,5 %
Finansutgifter	7 001	5 181	0	-5 181	0,0 %
Sum Driftsutgifter	393 856	421 100	408 843	-12 257	-3,0 %
Salgsinntekter	0	0	0	0	0,0 %
Refusjoner	-58 930	-71 153	-56 020	15 133	-27,0 %
Overføringsinntekter	-10 718	-731	-731	0	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-3 794	-5 494	-5 398	96	-1,8 %
Sum Driftsinntekter	-73 442	-77 378	-62 150	15 228	-24,5 %
Netto resultat	320 414	343 722	346 693	2 971	0,9 %

Vurdering av driftsregnskapet

Senter for oppvekst ble tilført 2 prosent av mindreforbruket fra 2018, og dette tilsvarte 7,8 millioner kroner.

Av driftsrammen ble det 1,5 millioner kroner overført til investeringsregnskapet i forhold til flytting til Strømsø. Restavviket ble brukt i tjenesten da man i opprinnelig budsjett for 2019 fikk et innsparingskrav på 3,5 millioner kroner.

Virksomheten fikk økt husleie på Telthusgata (Strømsø) på cirka 4,2 millioner kroner. Dette ble det kompensert for i 2019.

Med unntak av barnevern, viser samtlige tjenesteområder mindreforbruk i 2019.

Det har vært et krevende år med mye usikkerhet rundt kommunesammenslåingen. Mindreforbruket skyldes i stor grad vakanser som følge av at det har tatt tid å rekruttere ansatte i 2019. Innenfor Helsetjenester for barn og unge har det vært et økt sykefravær som har medført høyere refusjoner enn forventet.

For programområdet utgjorde mindreforbruket 2,9 millioner kroner som tilsvarer mindre enn 1 prosent av brutto driftsutgifter.

Vurdering av investeringsregnskapet

Programområdet hadde en total investeringsramme i bykassen på 13,9 millioner kroner i 2019. Investeringsrammen var fordelt mellom løpende oppgradering av IKT og til inventar og utstyr til Bekkevollen barnebolig og til bofellesskapet i Lyngveien. Videre var det for 2019 avsatt 12 millioner kroner til flytting til Strømsø.

Det ble i tillegg omdisponert 1,5 millioner kroner fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet i forhold til merutgifter knyttet til flytting til Strømsø.

03 Samfunnssikkerhet

Det er en god måloppnåelse på programområdet. 100 prosent av virksomhetene har oppdatert sine risiko- og sårbarhetsanalyser og 98 prosent av virksomhetene har gjennomført øvelser.

Det jobbes med å revidere eierstrategi for Drammensregionens brannvesen og selskapsavtalen til DRBV.

110-sentralen fungerer effektivt etter flyttingen.

Rådmannen har anskaffet nødnett til vann- og avløpsvirksomheten og til kommunens krisestab.

Det er gjennomført en PLIVO-øvelse (pågående livstruende vold) for å trene på trusler mot spesielt skoler og barnehager.

Fakta om programområdet

Programområdet omfatter tilskudd til Drammensregionens Brannvesen (DRBV) IKS med åtte eierkommuner, Vestviken 110-sentral med 32 eiere som dekker 35 kommuner i Buskerud og Vestfold, samt Sivilforsvaret og interkommunalt samarbeid om oljeberedskap.

Nøkkeltall

	Drammen 2018	Drammen 2019	Fredrikstad 2019	Nedre Eiker 2019	Svelvik 2019	Kristiansand 2019	Landet uten Oslo 2019
Forebygging av branner (ndu pr innb.)	55	78	88	61	57	106	67
Beredskap mot branner (ndu pr innb.)	568	522	676	726	700	622	849
Samlet netto kostnad	623	600	764	787	757	728	916

Flomvern

Mål- og resultatstyring

 Mål- og resultatstyring
Samfunnssikkerhet

Drammen er en robust og trygg kommune med god samfunnssikkerhet.

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Innbyggernes behov for profesjonell hjelp ved brann, ulykker, akutt forurensning og andre kriser, skal være ivare tatt gjennom et effektivt samarbeid med brannvesen og andre nødetater.	Tjenestetilbudene innen alarmering, redning og forebygging er kostnadseffektive, med god responstid og tilgjengelighet				
	- Kostnad per innbygger i forhold til andre	Bedre enn snittet av ASSS	Likt med snittet av ASSS	Under snittet av ASSS	Bedre
	Tjenestetilbudene er beredt til å forebygge og håndtere kriser				
	- Alle virksomheter har oppdaterte ROS-analyser	100 %	90 %	80 %	100 %
	- Virksomhetene har gjennomført øvelser	80 %	70 %	60 %	98 %

Tjenestetilbudene innen alarmering, redning og forebygging er kostnadseffektive, med god responstid og tilgjengelighet.

Drammen kommunes nettokostnad til forebygging av brann er 78 kroner per innbygger, og nettokostnad til beredskap er 522 kroner per innbygger. Samlet nettokostnad er 600 kroner. Dette er en nedgang fra foregående år da samlet netto kostnad var 623 kroner.

Tjenestetilbudene er beredt til å forebygge og håndtere kriser.

Det er god måloppnåelse på området. 100 prosent av virksomhetene som har oppdaterte ROS-analyser og 98 prosent av virksomhetene har gjennomført øvelser. Det har vært flere virksomheter som har endret struktur og noen er omorganisert. Dette er årsaken til at ikke samtlige har fått gjennomført øvelser i 2019.

Andre resultater

Intern beredskap

Det er en kartløsning under oppbygging der de tre kommunene har jobbet sammen om løsningen. Dette arbeidet vil bli ferdigstilt i 2020. Innholdet er Strømsoner fra Glitre, Flomsoner fra NVE og VA-data fra GodtVannGlitre, i tillegg til matrikkeldata, vegnett og grunnkart.

Kartene inneholder nå befolkningsdata for Drammen, flomprofiler/tverrprofiler fra NVE, farlig stoff og storulykkanlegg, kvikkleireområder (nasjonale) samt biomangfold-naturtyper.

Arbeidet med bruk av laserdata som grunnlag for flomanalyser fortsatte i 2019. Dataene benyttes i beredskapskartpilot som er utviklet sammen med Nedre Eiker, og som det forutsettes å videreutvikle for bruk i nye Drammen.

I 2019 har det vært gjennomført et arbeid med ny ROS analyse og beredskapsplan som skal være operativ for ny kommune i 2020.

Drammensregionens Brannvesen IKS (DRBV)

Siden 2014 har ingen omkommet i brann i Drammen kommune. DRBV gjennomførte i 2019 et felles ROS-seminar med sine eierkommuner.

DRBV rykket i 2019 ut til totalt 1 333 utrykninger i Drammen kommune. Antall bygningsbranner var 46, med husbrann i Konggata som en av de mer krevende. Det har også vært tekniske redningsaksjoner. Det ble blant annet en i Kjøsterudjuvet. Brannvesenet har også rykket ut til 73 bilulykker, 69 brannhindrende tiltak, 24 tilfeller av akutt forurensning og 133 mindre andre oppdrag av akutt karakter for innbyggere.

DRBV har jobbet mye i forhold til innbyggere og risikoutsatte grupper i befolkningen. I Drammen kommune er det 332 særskilte brannobjekter og det er gått tilsyn på 97 prosent av planlagte tilsyn i 2019. I samarbeid med pleie- og omsorg i eierkommunene er det gjennomført omtrent 800 hjemmebesøk til risikoutsatte grupper. DRBV har gjennomført studentkampanje på høyskolen, besøk i 6. trinn i skolen, «kickoff-dag» for barnehager og åpen dag på brannstasjonen i Drammen. I «aksjon boligbrann» er det gjennomført omtrent 450 hjemmebesøk, gått tilsyn med farlig stoff, behandlet søknader om salg av fyrverkeri og gått tilsyn på salgsstedene. Drammen kommune har også i 2019 fått refusjon fra Nedre Eiker grunnet tapt stordriftsfordel som skyldes vedtaket om egen brannstasjon i Mjøndalen.

Kommunereformen medførte en endring i eierstrukturen i Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV). Høsten 2019 ble det i budsjettarbeidet for 2020 stilt spørsmål ved etablert modell for eierbidrag og kostnadsfordeling. Representantskapet i selskapet har lagt til grunn at rådmannen i Drammen kommune vil ta initiativ overfor de øvrige eierkommunene for en gjennomgang av modellen for finansiering av DRBV.

110-sentralen

Vestviken 110 IKS har i løpet av året vært igjennom betydelige endringer. I forbindelse med politireformen ble det bestemt at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) skulle etablere en felles 110-sentral med ansvarsområde tilsvarende hele Sør-Øst politidistrikt (Buskerud fylke, Vestfold fylke, Telemark fylke og Jevnaker kommune i Oppland fylke). Tønsberg kommune ble pålagt å etablere sentralen, samlokalisert med politiets operasjonssentral på politihuset i Tønsberg. I videre prosess vedtok Tønsberg kommune etter en høringsrunde med kommunene, å anmode Vestviken 110 om å utvide sitt ansvarsområde til også å omfatte Telemark. 110-sentralen funnet seg godt til rette i nye lokaler og har levert gode tjenester i 2019.

Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV) har siden 2018 ivaretatt eierskapet i Sør-Øst 110 IKS for kommunene som er med i DRBV. Sør-Øst 110 IKS fikk en kostnadsvekst i 2019 som følge av etableringen av ny alarmsentral i Tønsberg. Representantskapet i DRBV besluttet våren 2019 å ikke øke eierbidraget til Sør-Øst 110 IKS utover deflator. Det ble i 2019 iverksatt prosesser for å få ned kostnadsnivået i Sør-Øst 110 IKS.

Styreleder er valgt inn som medlem av representantskapet. Brannsjefen er valgt inn i styret til Sør-Øst 110 IKS. DRBV har i 2019 mellomfinansiert for sine eierkommuner differansen mellom innbyggerprisen til Vestviken 110 IKS (28 kroner per innbygger) og opp til faktisk eierkostnad (52 kroner per innbygger). Drammen kommune og DRBV har hatt kontakt om finansiell løsning opp mot budsjett 2020. Det er vedtatt at representanter fra eierne av Sør-Øst 110 IKS skal kontakte Kommunenes Sentralforbund i forbindelse med å søke dekning for investeringskostnadene i Tønsberg.

Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA)

Drammen kommune er vertskommune for IUA og har en fast plass i beredskapsstyret. Det er opprettet et eget prosjekt i kommunens regnskapssystem for å ivareta vertskommunens ansvar i tilfelle en større forurensningsaksjon.

Prioritet for IUA i 2019 har vært oppstart av miljøårbarhetsanalyse, beredskapsanalyse, beredskapsplan og utvikling av tiltakskort. Årsmøtet til IUA Region 4 ble gjennomført på Tyrifjord hotell i Modum, juni 2019.

Sikkerhet IKT

Det har vært jobbet mye med sikkerhet innen IKT for å være forberedt til ny kommunestruktur i 2020. År 2019 har vært preget av å være et forberedelsesår til oppstart i ny kommune.

Masseskadeøvelse Senter for oppvekst 7. november

Dette var en realistisk øvelse med mange aktører og temaet var håndtering av terror og skoleskyting i et bygg hvor folk var på jobb.

Øvelsen var etter et initiativ fra Drammen sykehus - akuttmottaket. Sykehuset ønsket å øve mottak av mange pasienter som ankom sykehuset på diverse måter for å teste egen beredskap. De som var med var Drammen sykehus, Forsvaret med Forsvarets sanitet, Garden, politiet med innsatsgruppe fra Sør-Øst, Delta og Drammen kommune. Det var en vellykket øvelse.

Brannbiler

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	297	2 606	1 041	-1 565	-150,4 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	905	931	935	5	0,5 %
Overføringsutgifter	48 395	49 684	51 356	1 672	3,3 %
Finansutgifter	0	0	0	0	0,0 %
Sum Driftsutgifter	49 597	53 221	53 332	111	0,2 %
Salgsinntekter	0	-10	0	10	0,0 %
Refusjoner	-1 977	-2 090	-1 985	104	-5,3 %
Sum Driftsinntekter	-1 977	-2 100	-1 985	114	-5,7 %
Netto resultat	47 620	51 121	51 347	225	0,4 %

Vurdering av driftsregnskapet

Programområdet viser et mindreforbruk på 0,3 millioner.

Vurdering av investeringsregnskapet

Investeringsprosjektene er holdt innenfor rammene i 2019.

Teknologiprojekt innenfor sikkerhet og beredskap

Kommunen har også anskaffet en ny digital plattform for å forenkle varsling både til innbyggere og internt via sms og telefon. Verktøyet er anskaffet for bruk i hele den nye kommunen. Teknologiprojektet har en total budsjetttramme på 7,5 millioner de neste fire årene. Drammen kommune ønsker å være i forkant med beredskapsarbeidet i skoler og barnehager og har igangsatt et arbeid for å bedre varslingsrutinene. Forprosjektet er nå gjennomført og tre skoler var piloter og testet funksjonalitet i 2019. Utrulling har startet.

Grunnundersøkelser beredskap

Kommunen har tidligere hatt kontakt med NVE om setninger på Bragernes og et kvikkleireskred i dette området er lite sannsynlig. Målingene for å følge med på utviklingen i setningene for å se årsakssammenhenger fortsetter. Drammen vurderer bruk av satellittdata for kontinuerlig overvåking av endringer i grunnforhold og for å følge utviklingen.

Digitalisering av beredskapskart

Kartløsningen er under oppbygging. Drammen og Nedre Eiker jobber fortsatt sammen om løsningen. Innholdet er strømsoner fra Glitre, flomsoner fra NVE, VA-data fra prosjektet Godt Vann Glitre i tillegg til matrikkeldata, vegnett og grunnkart. Kartene inneholder befolkningsdata for Drammen, flomprofiler/tverrprofiler fra NVE, farlig stoff og storulykkanlegg, kvikkleireområder (nasjonale) samt biomangfold og naturtyper. Det er jobbet videre med bruk av laserdata som grunnlag for flomanalyser. Dataene benyttes i beredskapskartpilot som er utviklet sammen med Nedre Eiker.

04 Byutvikling

Det har også i 2019 vært gjennomført et stort antall plan- og utviklingssaker. Store, ressurskrevende prosjekter i ulike plan- og utviklingsfaser har vært nytt sykehus, IC Vestfoldbanen og andre jernbaneprosjekter, områderegulering Konnerud, ny bybru og eksisterende sykehusområde. I tillegg har det pågått en rekke mindre prosjekter.

Overgang til nytt elektronisk byggesakssystem har vært mer ressurskrevende og foreløpig gitt mindre gevinst enn ønskelig.

Året har også vært preget av planleggingen av overgang til ny kommune fra 1.1.2020. Det har blant annet ikke vært avholdt politiske møter i 3. tertial 2020, noe som har betydd at flere planvedtak har blitt forskjøvet til 2020. Dette har også gitt redusert innkreving av plangebyr i 2020.06.11

Fakta om programområdet

Programområde byutvikling omfatter:

- Behandling av plansaker, først og fremst reguleringsplaner og kommuneplanens arealdel
- Fysisk planlegging og byform
- Samferdselsplanlegging og trafikksikkerhet
- Kulturminnevern
- Byggesaksbehandling og skjenke- og serveringsbevillinger
- Fremforhandling av utbyggingsavtaler/gjennomføringsavtaler med private og offentlige aktører
- Gjennomføring av kommunale byutviklingsprosjekter, som bygging/opparbeidelse av torg, plasser og grøntområder

Nøkkeltall

Nøkkeltall plan

Indikator plan - behandlede saker	2015	2016	2017	2018	2019
Planprogram: 1. gangsbehandling	2	10	2	4	1
Planprogram: Fastsettelse	4	6	6	4	1
Detaljreguleringsplan: 1. gangsbehandling	7	11	5	11	8
Detaljreguleringsplan: Vedtak	8	12	6	8	10
Områdereguleringsplan: 1. gangsbehandling	*	*	2	1	1
Områdereguleringsplan: Vedtak	*	*	-	-	1
Kommunedelplan: 1. gangsbehandling	1	1	1	-	-
Kommunedelplan: Vedtak	-	2	-	1	1
Kommuneplanens arealdel: 1. gangsbehandling	-	-	-	-	-
Kommuneplanens arealdel: Vedtak	1	-	-	-	-
Annet	4	-	13	8	7

Indikator byggesak –førstegangsvedtak	2015	2016	2017	2018	2019
Byggesaker – ferdigbehandlede	599*	584	638		
<i>Ettrinns- og rammesøknader</i>				687	640
Forhåndskonferanser	111	150	182	167	107
Dele- og arealoverføringsaker	34	42	54	36	26
Seksjoneringssaker	29	42	67	73	24
Ulovlighetsaker (avsluttede)	-	-	166		
<i>Ny rapportering 2017</i>				214	135
Antall klagesaker mottatt	53	76	65	59	57
Klagesaker (ferdigbehandlet)	-	-	55	58	62
<i>Ny rapportering 2017</i>					
Antall klager omgjort av Fylkesmannen	7	5	3	10	8
Tilsyn	49	108	4	31	91
Indikator byggesak –annengangsvedtak	2015	2016	2017	2018	2019
Igangsettingstillatelser	159	136	135	129	96
Midlertidig brukstillatelser	77	106	103	102	95
Ferdigattester	272	330	392	363	298
Endring av tillatelse	81	59	50	46	53
Avsluttet som uaktuell	42	62	74	49	19

Grev Wedels plass siste innspurt - arbeidere i bakgrunnen

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring
Byutvikling

Drammen skal mestre veksten og skape et bedre bymiljø					
Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Drammen skal være en vakker, ren og trygg by	Økt boligbygging skal bidra til god bokvalitet og - Antall nye boliger som svarer til SSBs befolkningsprognose	Antall nye boenh. tilsvarer >1,4% bef.vekst	Antall nye boenh. tilsvarer 1-1,4% bef.vekst	Antall nye boenheter tilsvarer <1% bef.vekst	0,8 % boligvekst
Det skal være et mangfold av boliger i Drammen og Drammensregionen når det gjelder pris, størrelse, beliggenhet og utforming. Nye boliger skal være energieffektive	Hovedandelen av veksten i boliger og arbeidsplasser skal skje i bybåndet. - Andel nye boliger i bybåndet (Bragernes, Strømsø/Danvik, Åssiden, Gulskogen, Tangen - Nøsted)	>70%	40-70%	<40%	85 %
	Utvikling av byrom og fellesarealer skal bidra til økt aktivitet gjennom kvalitet og bedre tilgjengelighet - Andel boliger som har maksimum 400 meter gangavstand til gode rekreasjonsområder med (utmarkspreget eller bymessig) allmenninnskvaliteter	100 %		< 100%	100 %
	Kommunen skal ha høy og jevn kvalitet i plan- og byggesaksbehandlingen - Andel klagesaker stadfestet av fylkesmannen	>85%	70-85%	<70%	87 %
	- Andel byggesaker ferdigbehandlet innen lovpålagt behandlingsfrist - Andel politiske vedtak av plansaker behandlet innenfor lovpålagt frist	>99% >90 %	96-99% 75-90 %	<96% <75 %	72 % 100 %
Bragernes og Strømsø sentrum skal være hovedsenter for handel, service, kontorarbeidsplasser og kulturenlegg. Lokalt betjenende tilbud kan fortrinnsvis etableres i	Drammen sentrum styrker sin posisjon som regionens viktigste sted for handel, service, kontorarbeidsplasser og - Omsetning innen detaljhandel i sentrum	Økt	Uendret	Redusert	
	- Omsetningstall for utelivsbransjen i sentrum (uten redusert trygghet)	Økt	Uendret	Redusert	
Drammen skal ha et enkelt, trygt, raskt og miljøvennlig transportsystem som er tilpasset alle innbyggernes og næringslivets behov for mobilitet	Drammen skal ha et transportsystem som legger til rette for bedre bymiljø og reduksjon av klimagassutslipp - Bruk av sykkel	>5 % økning	0-5 % økning	Reduksjon	Nedgang, men usikre
	- Bilbruk	Biltrafikkvekst lavere enn nasjonal trafikkvekst	Biltrafikkvekst på samme nivå som generell	Biltrafikkvekst høyere enn generell trafikkvekst	+0,3%, dvs. som ellers i landet
	- Kollektivbruk	>5 % økning	0-5 % økning	Reduksjon	5,80 %

Boligveksten (0,8 prosent) er svakere enn den ønskede befolkningsveksten som er lagt til grunn, men høyere enn faktisk befolkningsvekst (0,6 prosent).

Svake tall på "Andel byggesaker ferdigbehandlet innen lovpålagt behandlingsfrist" vurderes i hovedsak å skyldes problemer ved innføring av nytt saksbehandlingssystem.

Vekst i kollektivtrafikken og lav vekst i biltrafikken er i tråd med ønsket utvikling.

Andre resultater

Generelt har 2019 vært preget av endringer. Det var høye forventninger til innføringen av eByggesak, til erstatning for ESA som saksbehandlingssystem, både for bygge- og plansaker. Dessverre har systemet så langt ikke svart til forventningene, verken når det gjelder ytelse, feilsituasjoner eller funksjonalitet. Dette har påvirket produksjonen i stor grad, spesielt på byggesak.

Forberedelsene til ny kommune, både organisasjonsmessig og faglig, har vært en stor belastning. På grunn av kommunestyrevalg og ny kommune har det ikke vært behandlet saker politisk i 3. tertial.

Planproduksjon

2019 har, som de foregående årene, vært preget av høy planaktivitet. Det er i løpet av året fattet vedtak på viktige prosjekter for byen, som nytt sykehus.

På grunn av manglende vedtakskompetanse i 3. tertial er det ikke behandlet planer eller fattet planvedtak i denne perioden, noe som påvirker antall vedtak og av denne grunn gebyrinntekter.

Byggesak

Selvkost

Byggesak har oppnådd en selvkostgrad på 82 prosent mot budsjettet 90 prosent. Det vil alltid være en grad av usikkerhet knyttet til antall innkomne saker, og dermed gebyrinntekter. 2019 har vært preget av mange aktiviteter i forbindelse med etablering av ny kommune, som ikke kan belastes selvkostregnskapet. Tilsvarende har utfordringer med saksbehandlingssystemet hatt konsekvenser for saksbehandlingstid og dermed gebyrinntekter.

Planløft for byvekst

Drammen kommune står midt i en periode med mange og til dels uvanlige store utbyggingsprosjekter. Disse preger byutviklingen og det har vært behov for betydelig oppfølging fra kommunens side. For å sikre dette har det gjennom flere år vært avsatt midler til dette. I 2019 er det totalt brukt 2,7 millioner kroner. Midlene har vært brukt til nytt sykehus, Holmen, verneplan, innleie samferdsel (UT), områdeplan Konnerud, detaljregulering Webergsgate og områderegulering Travbanen.

Samarbeidsprosjekter med utbyggere

Bystyret har i fastsatt en øvre ramme på 20 millioner kroner per år for etablering og gjennomføring av samarbeidsprosjekter for byutvikling med andre offentlige og private utbyggere. Det er i 2019 brukt 16,8 millioner kroner over denne bevilgningsrammen. Midlene er brukt til bydelspark Gulsbogen, Grev Wedels plass, IC-prosjektet, nytt sykehus, Dr. Hansteins gate, Torgeir Vraas plass og eiendoms/administrasjonskostnader.

Det er i 2019 og tidligere inngått flere utbyggingsavtaler som forutsetter bidrag i 2020 og senere år. Disse forpliktelsene overtas av den nye kommunen.

Nytt sykehus på Brakerøya

Reguleringsplan for nytt sykehus på Brakerøya ble vedtatt våren 2019 og 7. mai startet rivearbeidene av eksisterende bebyggelse i området. Offisiell byggestart for nytt sykehus var 14. oktober 2019. Sykehuset forventes ferdig for prøvedrift i 2024 og i full drift i løpet av 2025. Det planlegges også for bygging av en stor helsepark med mulighet for et kommunalt helsehus innenfor det samme området. Det er inngått avtale med Vestre Viken om at Drammen kommune skal ivareta byggherrerollen for ny, fremtidig kommunal infrastruktur (vei, vann og avløp samt parkområder).

Sentrumsutvikling på Konnerud

I løpet av første halvår 2019 ble planarbeidet for ny sentrumsutvikling på Konnerud ferdigstilt. Planene gjelder utvikling av kjerneområdet på Konnerud, sentrumsområdet med tilliggende sosial infrastruktur, boliger, skole, helse og omsorg og idrettsområder, samt hvordan dette bindes sammen med resten av bydelen. De største grunneierne i området deltok aktivt inn i planprosessen. Planen og tilhørende utbyggingsavtaler var klar for politisk sluttbehandling høsten 2019, men det ble bestemt at endelige vedtak skal skje i ny kommune våren 2020.

Eksisterende sykehusområde

Høsten 2018 ble det startet en byutviklingskonkurranse, i form av et parallelloppdrag, for utvikling av eksisterende sykehusområde. Oppdraget ble gjennomført i nært samarbeid med Vestre Viken HF. I løpet av 1. halvår 2019 ble resultatet av parallelloppdraget, med totalt fire deltagende firmagrupper, ferdigstilt og lagt frem for politisk behandling. Det ble vedtatt å videreføre planprosessen i 2020 for å kunne vedta endelige rammer for utvikling av området. Det legges til grunn at nåværende sykehusfunksjoner flyttes ut av området i 2025.

IC Vestfoldbanen

I 2019 igangsatte Bane Nor full utbygging av ny IC Vestfoldbane på strekningen Drammen – Kobbervikdalen. Tiltaket omfatter nytt dobbeltspor i tunnel gjennom Strømsåsen ut til Kobbervik-dalen. Nåværende Drammen stasjon skal ombygges og utbygges. En viktig del av prosjektet omfatter utbyggingen av nytt dobbeltspor frem til Gulskogen stasjon og utvikling av denne stasjonen.

Jernbaneprosjektet krever omfattende samordning med andre tilstøtende prosjekter og mange ulike kommunale interesser. Det er inngått en omfattende utbyggingsavtale som regulerer samarbeid, ressursbruk og økonomi i forholdet mellom Bane Nor og Drammen kommune.

Dobbeltspor Gulskogen – Hokksund

Bane NOR planlegger for nytt dobbeltspor fra Gulskogen til Hokksund som kan muliggjøre to tog i timen til Hokksund/Kongsberg. Planprogram ble vedtatt i tidligere Drammen, Nedre Eiker og Øvre Eiker kommuner 2016. Forslag til kommunedelplan var på offentlig ettersyn 2017. Fylkesmannen hadde innsigelser til alle alternativer. Tidligere Drammen kommune og tidligere Nedre Eiker kommune vedtok kommunedelplanen på strekningen Gulskogen Mjøndalen mai 2019. Det pågår mekling med Fylkesmannen om innsigelsen, og kommunedelplanen er ikke juridisk gjeldende før innsigelsen er løst. Øvre Eiker kommune og tidligere Nedre Eiker kommune la strekningen Mjøndalen – Hokksund ut på nytt offentlig ettersyn høsten 2019. Det kom da ytterligere innsigelser fra Buskerud fylkeskommune.

Hensetting av tog

Bane NOR planlegger for hensetting av tog (togparkering) i Drammensområdet, til erstatning for hensettingsplasser som blir borte som en følge av bygging av nytt dobbeltspor Drammen - Kobbervikdalen. Planprogrammet var på offentlig ettersyn mars-mai 2019, og ble vedtatt av kommunestyret februar 2020. Her ble det vedtatt at i alt fem alternativer skal utredes i forslag til kommunedelplan.

Bybrua

Som en konsekvens av IC Vestfoldbane-prosjektets krav om at dagens bybru må rives og ombygges over sporområdet, vedtok Drammen kommune i 2018 at det skal bygges ny bybru fra Strømsø til Bragernes. Bane Nors kostnadsansvar for ny brukonstruksjon omfatter cirka 1/3 av total lengden. Øvrige kostnader for nye bru, inkludert nytt landkar på Strømsø, tilfaller Drammen kommune.

Etter en ny politisk behandling ble det 7. oktober 2019 bekreftet at ny bybru skal bygges, og det ble også vedtatt bygging av midlertidig bru for å ivareta gang- og sykkeltrafikk i anleggsperioden. Det ble inngått kontrakt med rådgiverfirma i desember 2019 ang. regulering og prosjektering av ny bybru og midlertidig gang- og sykkelbru.

Arbeidene må koordineres med Bane Nors arbeider, og rivning av dagens bybru er planlagt gjennomført sommeren 2022. Det er beregnet en anleggstid på cirka 3 år.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	40 416	42 756	61 848	19 091	30,9 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	21 662	19 381	-42	-19 423	46584,8 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	59	323	560	237	42,4 %
Overføringsutgifter	4 945	4 240	3 525	-715	-20,3 %
Finansutgifter	439	788	0	-788	0,0 %
Sum Driftsutgifter	67 521	67 489	65 890	-1 598	-2,4 %
Salgsinntekter	-20 497	-20 697	-23 800	-3 103	13,0 %
Refusjoner	-7 079	-7 129	-1 998	5 131	-256,9 %
Overføringsinntekter	0	-1 000	0	1 000	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-294	0	0	0	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-27 870	-28 826	-25 798	3 029	-11,7 %
Netto resultat	39 651	38 662	40 093	1 431	3,6 %

Programområdet har ett mindreforbruk på 1,4 millioner kroner.

Byplan har ett merforbruk på 2,8 millioner kroner. 1,9 millioner kroner relateres til planløft for byvekst der midler ligger på byprosjekter. Faktisk merforbruk er 0,9 millioner kroner. På grunn av manglende vedtakskompetanse i 3. tertial er det ikke behandlet planer eller fattet planvedtak i denne perioden, noe som påvirker antall vedtak og av denne grunn gebyrinntekter

Byprosjekter har mindreforbruk da de er tilført midler for planløft for byvekst for siste økonomiplanperiode for Drammen.

05 Helse-, sosial og omsorgstjenester

Det er etter vedtak i bystyret i juni 2019 etablert to samlokaliserte palliative enheter ved Drammen helsehus, med i alt 15 plasser. Dette sikrer tilstrekkelig kapasitet til alle pasienter med behov for lindrende behandling og høyere klinisk sykepleiekompetanse.

Arbeidet med å utvikle Åskollen helse- og omsorgsdistrikt til helseknutepunkt fortsetter. Prosjektet består av flere faser, og inneholder nybygg samt oppgradering, rehabilitering/ombygging, både av bygningsmasse og utomhusanlegg. I fase 1 etableres 19 tilrettelagte boliger. Byggearbeidene ble igangsatt i august 2019, og forventes ferdigstilt i desember 2020.

Innføringen av elektroniske medisinskap og traller er slutført i 2019, og alle sykehjemmene i Drammen kommune har tatt disse hjelpemidlene i bruk.

Kommunikasjonsverktøyet Digihelse er tatt i bruk i hjemmetjenestene. Ved utgangen av 2019 hadde 62 innbyggere tatt i bruk Digihelse. Brukere av verktøyet og deres pårørende kan kommunisere med tjenesten hele døgnet, og således få mer kontroll over egen hverdag.

Utbetalingen av økonomisk sosialhjelp ble redusert fra 105 millioner kroner i 2018 til 95 millioner kroner i 2019. Dette må sees i sammenheng med økte utbetalinger til personer i kvalitetsprogram.

Sommerskolen - Helsesykepleiere

Fakta om programområdet

Tjenesteområdet helse, sosial og omsorg (HSO) bestod i 2019 av virksomhetene NAV, Psykisk helse- og rustjenester, Helsetjenesten, Helsehuset, Tilrettelagte tjenester, Drammen kjøkken og åtte helse- og omsorgsdistrikter. Helse, sosial og omsorg hadde to stabsenheter: "Skap gode dager" og "Tjenestetildeling og samordning". Tjenesteområdet hadde også vertskommuneansvar for et interkommunalt samarbeid om krisesenter og incestsenter.

Tabell med styringsindikatorer for tjenestekvalitet i HSO:

Tjenestekvalitet i HSO	2017	2018	2019
Andel faglært bemanning i helse- og omsorg, brukerrettede tjenester	75 %	75 %	75%
Legeårsverk per 1000 innbyggere	10,7	11,1	11,1
Antall nye søknader om praktisk bistand i hjemmet (hjemmehjelp/rengjøring)	264	256	296
Antall nye søknader om helsehjelp i hjemmet /hjemmesykepleie)	1143	1111	1373
Antall nye søknader, tidsbegrenset opphold i sykehjem (korttidsplass)	1150	1088	1052
Antall nye søknader, langtids botilbud i sykehjem	232	230	230
Antall meldte utskrivningsklare pasienter fra somatisk sykehus til kommunen	2600	2618	2801
Antall personer skrevet ut fra somatisk sykehus til sykehjem eller livsløpsbolig (distrikt)	214	219	274
Antall personer skrevet ut fra somatisk sykehus til Drammen helsehus	609	593	668
Antall betalingsdøgn i spesialisthelsetjenesten (liggedøgn)	305	1094	1139*
Kjøp av tidsbegrenset opphold i somatikk i antall døgn	279	137	311
Kjøp av langtids botilbud somatikk i antall døgn	292	137	1745
Beleggsprosent Drammen helsehus, uten øyeblikkelig hjelp- plasser	94 %	95 %	92%
Antall husstander bosatt i midlertidig bolig	81	79	68
Antall mottakere med økonomisk sosialhjelp 18 tom 24 år	311	280	312
Antall avholdte utkastelser fra kommunale utleieboliger	14	15	23

* fra 1.1.19 var denne ordningen også gjeldende for pasienter med rus og/eller psykiske lidelser. Av i alt 1 139 tilfeller er 216 knyttet til rus og 871 til somatikk.

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring
Helse, sosial og omsorg

Drammen skal være en trygg, inkluderende og helsefremmende by der den enkelte opplever mestring og kan leve og bo selvstendig.

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Folkehelsen i Drammen skal være på nivå med, eller over, sammenlignbare byer	Sjef i eget liv - Brukere opplever at tjenester de mottar bidrar til at de i større grad mestrer eget liv	Opplevd hverdagsmestring skårer 70% eller mer i brukerundersøkelser	Opplevd hverdagsmestring skårer mellom 50-69% i brukerundersøkelser	Opplevd hverdagsmestring skårer under 50% i brukerundersøkelser	ikke gjennomført brukerundersøkelse
	- Hverdagsrehabilitering fører til at brukere opplever økt selvstendighet	80-100% øker sin score med 2 poeng eller mer	30-79% øker sin score med 2 poeng	Færre enn 30% øker sin score med 2 poeng eller mer	83 %
	- Brukere opplever nytte av mestringkurs	Opplevd nytte skårer 70% eller mer i brukerundersøkelser	Opplevd nytte skårer mellom 50-69% i brukerundersøkelser	Opplevd nytte skårer under 50% i brukerundersøkelser	ikke gjennomført brukerundersøkelse
Brukerne skal oppleve verdighet, frihet og trygghet i det kommunale tjenestetilbudet. Drammen skal ha høye ambisjoner til kvalitet i tjenestetilbudet enn nasjonale krav	Hjelp når du trenger det - Brukere får praktisk bistand i rett tid	Effektueringstiden på praktisk bistand er mindre enn 7 dager	Effektueringstiden på praktisk bistand er mellom 7 til 14 dager	Effektueringstiden på praktisk bistand er mer enn 14 dager	9,5 dager
	- Brukere får sykehjemsplass i rett tid	Effektueringstiden på sykehjem, langtid er mindre enn 14 dager	Effektueringstiden på sykehjem er mellom 14 og 28 dager	Effektueringstiden er lengre enn 28 dager	9 dager
	- Brukere opplever at de kan være med å påvirke sitt tjenestetilbud	Opplevd medvirkning og samarbeid skårer 70% eller mer i brukerundersøkelser	Opplevd medvirkning og samarbeid skårer mellom 50-69% i brukerundersøkelser	Opplevd medvirkning og samarbeid skårer under 50% i brukerundersøkelser	ikke gjennomført brukerundersøkelse
	Lengst mulig i eget liv - Brukere opplever trygghet på tjenestene	Opplevd trivsel og trygghet skårer 70 % eller mer i brukerundersøkelser	Opplevd trivsel og trygghet skårer mellom 50 og 69 % i brukerundersøkelser	Opplevd trivsel og trygghet er lavere enn 50% i brukerundersøkelser	ikke gjennomført brukerundersøkelse
Økt fleksibilitet av boligkonsepter	- Tjenestemottakere opplever at de bor trygt og godt	Opplevd trygg og god bostuasjon skårer 70% eller mer i brukerundersøkelser	Opplevd trygg og god bostuasjon skårer mellom 50-69% i brukerundersøkelser	Opplevd trygg og god bostuasjon skårer under 50% i brukerundersøkelser	ikke gjennomført brukerundersøkelse
Inkluderende arbeidsliv - arbeid for alle	Trygg og aktiv hverdag - Flere kvinner er i arbeid (andel sysselsatte kvinner av befolkningen 15 - 74 år)	Andel sysselsatte kvinner er > 52 %	Andel sysselsatte kvinner er mellom 51,9 - 49,9 %	Andel sysselsatte kvinner er lavere enn 49,9 %	62 %
Reduksjon av levekårstorskjeller	- Færre sosialhjelpsmottakere (Andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20 - 66 år, av innbyggere 20 - 66 år)	Sosialhjelpsmottakere i prosent av befolkningen er 3,5% eller lavere	Sosialhjelpsmottakere i prosent av befolkningen er mellom 3,5 - 4,9%	Sosialhjelpsmottakere i prosent av befolkningen er høyere enn 5%	4,6 %

Kommentarer til MRS skjema:

I 2019 ble det ikke gjennomført brukerundersøkelser i helse, sosial og omsorgstjenestene. Forberedelse til kommunesammenslåing gjorde at det av kapasitetsmessige årsaker ikke var mulig å gjennomføre.

Forøvrig er alle andre resultater innenfor ønsket eller akseptabelt nivå.

Andre resultater

Drammen helsehus

I henhold til vedtak i bystyret i juni 2019 er det etablert to samlokaliserte palliative enheter med 7 + 8 plasser (15 plasser). Dette for å sikre tilstrekkelig kapasitet til alle pasienter med behov for lindrende behandling og høyere klinisk sykepleiekompetanse.

Ansettelsesprosessen ble igangsatt og rekrutteringen var ferdig primo desember.

Drammen Helsehus har ved årsskiftet av 68 plasser:

- 8 rehabiliteringsplasser
- 8 kommunale øyeblikkelig-hjelp døgnplasser (KAD)
- 15 lindrende plasser
- 37 plasser for utskrivningsklare pasienter fra sykehus (USK)

Disse 68 plassene er fordelt på fire avdelinger. I tillegg til avdelingene har helsehuset et dagtilbud for inneliggende pasienter og besøkende fra nærområdet.

I 2019 ble i alt 668 pasienter med somatisk sykdom overført fra Drammen sykehus til Drammen helsehus. Dette er en økning fra 2018 hvor det var 593 pasienter som ble utskrevet.

Åskollen helseknutepunkt

Åskollen HOD skal utvikles til et helseknutepunkt, i henhold til utbyggingsplan for helse- og omsorgsdistriktene. Prosjektet består av flere faser, og inneholder nybygg samt oppgradering, rehabilitering/ombygging, både av bygningsmasse og utomhusanlegg. I fase 1 etableres 19 tilrettelagte boliger, ved oppgradering av eksisterende kommunale boliger i Helleristningen.

I byggeperioden er 31 omsorgsboliger fraflyttet, hvorav 19 inngår i tilrettelagte boliger. Entreprenør for fase 1 er valgt og byggearbeider er igangsatt juli/august 2019. Byggeprosjektet ferdigstilles desember 2020 og innflytting er planlagt fra januar 2021.

I Økonomiplan 2019-22 ble det foretatt en avsetning på 275 millioner kroner for utvikling av nytt helseknutepunkt på Åskollen, hvorav fase 1, tilrettelagte boliger, utgjør om lag 120 millioner kroner. Samlet investeringsramme for Åskollen HOD er i økonomiplan 2020–2023 korrigerert til 159 millioner kroner, noe som også omfatter påløpte og kommende kostnader for fase 2. Gjennomføring av fase 2 krever økte investeringsrammer.

Planleggingsarbeidet for fase 2 er startet med hensyn til reguleringsprosess, og planinitiativ er innsendt desember 2019.

Innleide sykehjem

Drammen kommune hadde ved årsskiftet tre innleide sykehjem. I henhold til økonomiplan 2019 - 2022 er leieperiodene forlenget og følgende gjelder:

Institusjon	Boenheter i institusjonen	Utleier	Leieperiode frem til
Losjeplassen	50	Ticon Eiendom	17.10.2030
Hamborgstrøm	52	Filtbygg AS	01.01.2031
Åssiden (Saniteten)	65	Berskaug DA	01.01.2031

Helseklynge - Helsehub

Forprosjekt «Helsehub» ble gjennomført som planlagt i 2019. Helsehub er arbeidstittelen på en forpliktende samarbeids- og kunnskapsdelingsmodell. Det ble etablert en arbeidsgruppe for å utvikle denne modellen, som har følgende deltakere: Vitensenteret Helse og Teknologi ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Drammen og Lier kommuner, Vestre Viken HF, Drammen sykehus, Næringsforeningen i Drammensregionen, Kongsberg Innovasjon og Norway Health Tech. Det ble ansatt en prosjektkoordinator som er lagt til Vitensentret ved USN. Flere samarbeidspartnere, som for eksempel Asker kommune, kom med på slutten av 2019. Med bakgrunn i kommunereformen, samt strukturendringer blant annet både i fylket og i Vestre Viken helseforetak, settes ny styringsgruppe- og arbeidsgruppe ved oppstart av 2020. Aktiviteter i 2019 var derfor begrenset til gjennomføring av to konferanser innenfor digitalisering og velferdsteknologi i Buskerud. Eventuelle prosjekter ble satt på vent, med bakgrunn i kommunereformen.

Digitalisering

Digitale løsninger er en del av morgendagens omsorg. I tråd med digitaliseringsstrategien for helse, sosial og omsorg har det i 2019 vært jobbet med å legge til rette for at digitale hjelpemidler kan implementeres som integrert del av kommunens tjenester.

I tillegg har det vært stort fokus på IKT prosjektet, A 4.2 og delprosjekt D3 Omsorg og velferd. Dette prosjektet er etablert for å ivareta harmoniseringsbehovet i forbindelse med etablering av ny kommune. Dette tiltaket har blitt prioritert i forhold til IKT-kompetanse, noe som har bidratt til at øvrige aktiviteter ble redusert.

For å forsterke arbeidet med implementering er Læringsverksted for kvalitet og digitalisering opprettet som en forlengelse av utviklingsenheten "Skap gode dager". Målet var å etablere en arena for kunnskap og læring når det gjelder teknologi. Det er utviklet og prøvd ut et læringsøker som er gjennomført av ulike tverrfaglige grupper. Det har vært stor interesse for tiltaket.

Hjelpemidler og trygghets- og mestringsskapende teknologi:

Arbeidet med å implementere tilgjengelige digitale løsninger som integrert tilbud har pågått gjennom hele 2019. (se tabellen under)

Hjelpemiddel	Antall brukere pr 31.12.17	Antall brukere pr 31.12.18	Antall brukere pr 31.12.19
Trygghetsalarmer, analoge	1023	680	459
Trygghetsalarmer, digitale	548	1002	1261
GPS	24	28	50
Multidosedispensere	22	93	114

Legemiddelhåndtering

Det ble i 2017 inngått avtale om levering av elektroniske medisinskap og traller ved sykehjemmene. Implementeringen av elektroniske medisinskap og traller er slutført i 2019 ved at alle sykehjemmene i Drammen kommune har innført bruk av elektroniske medisinskap og traller. I tillegg er det elektroniske medisinskap i drift ved Drammen Helsehus. Fredholt bo- og servicesenter har tatt over medisinskapene som tidligere var i bruk ved Drammen Helsehus.

Det gjenstår fortsatt mye arbeid før potensialet av investeringen kan tas ut fullt og helt. Det videre arbeidet er avhengig av fremdriften på en rekke nasjonale prosjekter og videre arbeid med integrasjoner og samhandling med øvrige systemer.

Kommunikasjon med tjenestene

Innføringen av løsningen som omtales som Digihelse er godt i gang. I 2019 starter alle hjemmetjenestene å ta i bruk løsningen og per 31.12. har 62 innbyggere tatt i bruk løsningen. Det gjør at innbyggere som er aktive digihelse-brukere og deres pårørende i dag kan kommunisere med tjenesten hele døgnet, de kan avbestille besøk og få oversikt og mer kontroll over egen hverdag. Det gir økt brukermedvirkning og trygghet. All kommunikasjon blir lagret i brukerens journal. Det er gjennomført en rekke kommunikasjonstiltak mot ulike målgrupper for å gjøre løsningen kjent. Erfaringen så langt viser at utfordringen ligger i rekrutteringen av brukere. Videre arbeid med løsningen har stoppet opp på grunn av arbeidet med kommunesammenslåingen.

Responstjenester

Arbeidet med å inngå en rammeavtale for velferdsteknologiske løsninger, og mottak av disse for den nye kommunen har pågått i regi av IKT prosjektet A4.2. Nye løsninger vil først være på plass i løpet av 2020.

Botilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Korsveien 68 ble totalskadet i brann i 2013 og Drammen Eiendom KF har tidligere utarbeidet flere forslag til løsninger for gjenoppbygging, både som utleieboliger og bofellesskap.

I økonomiplan 2019-22 vedtok bystyret en gjenoppbygging av eiendommen til et boligtilbud for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det ble avsatt en investeringsramme på 21 millioner kroner. Prosjektet må utvikles etter en nærmere vurdering av eiendommens kapasitet og etterspørsel av botilbud.

Status per 32.12.19: Det er utarbeidet skisseprosjekt, som må avklares reguleringsmessig og kostnadmessig frem mot 1. tertialrapport 2020.

Sosialhjelpsutbetalinger

NAV var ved årsskiftet i balanse i henhold til revidert budsjett.

Samlet sett ble sosialhjelpsutbetalingene redusert fra totalt 105 millioner kroner i 2018 til 95 millioner kroner i 2019. Reduksjonen i sosialhjelp fra 2019 må sees i sammenheng med satsingen på KVP hvor det ble utbetalt 18,7 millioner kroner i 2019 mot 7,7 millioner kroner i 2018.

Sosialhjelpsutbetaling	2017	2018	2019
Budsjett	167,9 millioner	172 millioner	179 millioner
Regnskap	165,8 millioner	178,4 millioner	179 millioner

Rådmannen følger sosialhjelpsutviklingen med fokus på følgende styringsparametere:

Styringsparametere sosialhjelp	2017	2018	2019
Antall sosialhjelpsmottakere (totalt)	1 771	1 890	1940
Antall mottakere i alderen 18 – 24 år	311	280	286
Antall mottakere i alderen 26 - 66 år	1427	1560	1597
Antall mottakere 67 år og eldre	33	51	57
Antall sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde med forsørgeransvar for barn under 18 år	490	531	502
Antall barn med foresatte som mottar sosialhjelp	1 056	1 132	1016
Totale utbetalinger til livsopphold	40,7 mill	49,9 mill	45,6 mill
Totale utbetalinger til boutgifter	45,4 mill	55,8 mill	52,7 mill
Totalt utbetalt kvalifiseringsstønad	7,7 mill	7,7 mill	18,7 mill
Antall deltakere i kvalifiseringsprogram	75	72	181
Gjennomsnittlig månedlig utbetaling til mottakere?	8 722	9 503	9379
Antall mottakere med sosialhjelp i 6 mnd eller lenger, siste år	785	866	835

Organisatoriske endringer - Drammensregionens krisesenter

Etter vedtak i bystyret 19.2.2019 sluttet bystyret seg til forslag fra fellesnemnda for nye Drammen kommune om å legge Drammensregionens krisesenter som del av basisorganisasjonen i nye Drammen kommune. Det tidligere § 27 samarbeidet mellom de åtte kommunene Drammen, Svelvik, Nedre Eiker, Røyken, Hurum, Sande, Øvre Eiker kommune og Lier kommune ble derfor avviklet fra 31.12.2019.

Organisatoriske endringer - Legevakten Drammen IKS

Etter vedtak i bystyret 19.2.2019 sluttet bystyret seg til forslag fra fellesnemnda for nye Drammen kommune om å legge Legevakten Drammen som del av basisorganisasjonen i Nye Drammen kommune. Det tidligere § 27 samarbeidet ble derfor avviklet fra 31.12.2019.

Drammensgården

Det vises til vedtak i bystyret om opprettelse av et arbeidsrettet, medikamentfritt rehabiliteringstilbud til rusavhengige; "Drammensgården". Den 26. mars 2019 vedtok bystyret i Drammen kommune å kjøpe Nedre Eik gård i Svelvik kommune for lokalisering av tiltaket, og gården er kjøpt. Kjøpet er betinget av at det blir gitt konsesjon for drift av gården. Søknaden om konsesjon ble avslått av Svelvik kommune i møte den 4. juni 2019. Avslaget ble påklaget av Drammen kommune i juni 2019. Svar på klagen var ikke mottatt ved årsskiftet, men kommunen ble orientert om at saken ble overført til nye Viken fylke for behandling der. Til orientering ble konsesjonen gitt den 5.3.2020.

Eldremilliarden

I økonomiplanen 2019 ble det bevilget 1,9 millioner kroner til etablering av ulike aktivitetstiltak for eldre. Tiltakene skulle finansieres ved bruk av resterende midler fra "eldremilliarden".

Per desember 2019 var det investert 1,2 millioner kroner i blant annet tredemøller, terapigyngestoler og prowise skjermer, m.m. til ulike aktiviteter.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	1 208 361	1 298 821	1 233 558	-65 263	-5,3 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	135 113	154 029	177 070	23 041	13,0 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	276 346	325 219	291 697	-33 522	-11,5 %
Overføringsutgifter	166 311	156 675	152 407	-4 268	-2,8 %
Finansutgifter	8 853	9 189	900	-8 289	-921,0 %
Sum Driftsutgifter	1 794 983	1 943 933	1 855 632	-88 301	-4,8 %
Salgsinntekter	-119 091	-121 408	-118 396	3 011	-2,5 %
Refusjoner	-168 595	-183 535	-157 255	26 280	-16,7 %
Overføringsinntekter	-12 850	-7 936	-14 394	-6 458	44,9 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-11 962	-11 146	-8 765	2 380	-27,2 %
Sum Driftsinntekter	-312 498	-324 025	-298 811	25 214	-8,4 %
Netto resultat	1 482 486	1 619 908	1 556 821	-63 087	-4,1 %

Programområdet viser et merforbruk på 63 millioner etter avsetninger til bundne fond.

I 2019 ble programområdet tilført 32,1 millioner. Dette var blant annet for å dekke økningen i sosialhjelpbetalinger, merkostnader knyttet til endringer på Drammen Helsehus og kostnader knyttet til språkopplæring av ansatte.

Til tross for tilførsel i 1. tertial endte programområdet med et merforbruk. Dette kan forklares med blant annet:

- **Kjøpte tjenester:** Det er en økning i kjøp av tjenester på 38,2 millioner kroner fra 2018. Størst økning er innenfor psykisk helse.
- **Hjemmetjenester:** Det er en økning i netto lønnskostnader på 30,3 millioner kroner sammenliknet med 2018. Dette henger sammen med at det er flere tjenestemottakere i 2019 og 42 500 flere vedtakstimer enn 2018.

Sykefraværet i 2019 var på 9,8 prosent.

Investeringsregnskapet

Innenfor bykassens investeringsregnskap er det i 2019 investert 10,7 millioner kroner, hvorav 5,9 millioner kroner i velferdsteknologi og digitalisering, 1,5 millioner kroner til oppgradering av inventar og utstyr og 1,2 millioner kroner til aktivitetstiltak for eldre (av resterende midler til eldremilliarden).

Programmet har i tillegg påløpt investeringskostnader innenfor Drammen Eiendom på 75,8 millioner kroner, hvorav 15,8 millioner kroner gjelder oppgradering av bygningsmassen i institusjonene.

06 Kultur

Drammen ble kåret til Norges kulturkommune 2019 under Arendalsuka 12. august. Drammen var finalist sammen med Larvik og Sarpsborg. Prisen deles ut av Norsk kulturforum. Juryen trakk særlig fram den bevisste satsingen på brobygging mellom mennesker, gode møteplasser og funksjonelle byrom,

Arena Fjell stod ferdig på høsten og fra 1. november var det prøvedrift av huset. Den offisielle åpningen med ordfører var 5. desember. Arena Fjell inneholder bydels- og skolebibliotek, frivilligsentral og ungdomsklubb. Huset har møterom, mange aktiviteter og samarbeider med flere instanser, inkludert NAV.

Det ble lagt et grunnlag for å kunne overføre 13 kirkeeiendommer fra kommunen og over til Drammen kirkelige fellesråd. Selve overføringen skjer 2020.

Kulturskolen har hatt 180 friplasser som er 14 prosent av elevplassene. Innslagspunktet for friplasser er likt som friplasser SFO/AKS og barnehage.

Drammen ble kåret til Norges kulturkommune 2019

Fakta om programområdet

Virksomhet Kultur omfatter avdelingene bibliotek, kulturskole, fritid og interkultur og seksjonen for allmenn kultur og fellestjenester. Programområdet omfatter også tilskudd til gravplassforvaltning og kirke-, tros- og livssynssamfunn.

2019 var det første året med helårsvirkning for det nye biblioteksystemet, blant annet for utlån. Svelvik og Nedre Eiker har også innført samme system. Barneavdelingen på biblioteket var stengt i store deler

av året på grunn av oppussing, Det har vært lavere aktivitet for barn og unge også på Fjell grunnet bygging av nytt aktivitetshus. Likevel ser vi en økt bruk av biblioteket.

Det samlede besøkstallet for ungdomshusene G60, NEON og Nøstedhallen endte på 32 901 og det er en liten nedgang. Målrettet tilbud og fokus på kvalitet fremfor kvantitet resulterte i økt besøk på høsten. Interkultur har en økning på nesten 10 prosent i antall besøkende. Frivilligsentralene kan vise til en stabil innsats med 18 732 frivilligtimer.

Kommunale kulturtjenester		2015	2016	2017	2018	2019
*Drammensbiblioteket	Antall utlån	306 047	239 227	196 805	181 056	195 269
*Drammensbiblioteket	Antall besøk	418 191	343 496		426 224	442 606
Drammen bibliotek	Antall arrangementer	445	401	270	347	289
Drammen bibliotek	Antall besøk arrangementer	10 913	8 379	6 660	9 673	8 576
Drammen bibliotek	Antall arrangementer for barn og unge	177	166	126	151	141
Drammen bibliotek	Antall besøk, arr. for barn og unge	4 278	3 904	3 416	4 162	3 607
Drammen bibliotek	Antall arrangementer på Fjell	38	96	67	65	35
Drammen bibliotek	Antall besøk, arr. på Fjell	676	1 359	989	715	347
Interkultur	Antall arrangementer/konserter	62	70	77	67	100
**Interkultur	Antall publikum	10 801	20 837	30 895	33 922	33 257
Kulturoasen	Antall konserter / forestillinger	170	167	104	122	128
Kulturoasen	Antall publikum	5 735	5 845	3 640	4 270	4 480
Kulturskolen	Antall elevplasser, ordinær undervisning	918	966	974	1 045	1 264
Kulturskolen	Antall elevplasser, salg av tjenester	30	23	18	18	37
Kulturskolen	Dekningsgrad, elevprosent	12,00 %	12,45 %	12,06 %	13,00 %	16,20 %
G60	Antall besøk	22 722	22 265	22 112	20 168	
Nøstedhallen	Antall besøk	8 252	8 404	7 554	6 856	8 581
Klubbene på Fjell (Neon)	Antall besøk	7 003	9 873	6 879	5 877	4 141
Frivilligsentralene	Antall timer	21 892	21 609	18 871	18 732	15 105

*Barneavdelingen på Drammensbiblioteket har vært stengt på grunn av oppussing og Fjell bibliotek var stengt siste halvdel av 2019.

**Tallet er inkludert GLOBUS-festivalen og Drammen Sacred Music festival.

Profesjonelle kulturaktører		2015	2016	2017	2018	2019
Drammen kino	Antall forestillinger	9 003	8 944	8 708	8 684	8 616
		365	395	352	356	326
Drammen kino	Antall publikum	210	916	088	961	043
Drammen Scener	Antall kulturarrangementer	871	876	643	681	638
Drammen Scener	Antall publikum kulturarrangementer	121	124	118	120	120
Drammen Scener	Antall konferanser/møter/kurs	261	229	255	307	245
Drammen Scener	Antall besøk, konferanser/møter/kurs	36 701	38 217	39 808	39 134	33 385
Drammen Scener	Antall forestillinger	439	505	401	486	476
Brageteatret	Antall publikum	38 854	45 435	38 376	42 464	41 056
Brageteatret	Antall utstillinger	10	8	8	7	8
Buskerud Kunstsenter	Antall besøk	3 556	3 964	4 612	4 309	5 252
Buskerud Kunstsenter, Den kulturelle skolesekken	Antall elever	16 000	17 401	15 508	16 440	16 921
Drammens Museum	Antall besøk	37 423	43 196	44 212	42 819	42 759
Den norske kirke, kulturarrangementer	Antall arrangementer	149	142	152	132	144
Den norske kirke, kulturarrangementer	Antall publikum	12 850	18 238	19 631	20 180	181
Elvefestivalen, konsertene	Antall publikum	11 400	9 750	10 362	9 051	12 700
Drammen Sacred Music Festival	Antall publikum	4 320	2 560	2 500	2 000	2 000
Johan Halvorsen Musikkfest	Antall publikum	813	865	1 280	1 300	2 027

Amatørkultur		2015	2016	2017	2018	2019
Skolekorps	Antall medlemmer	253	246	239	247	277
Voksenkorps	Antall medlemmer	271	261	279	219	215
Kor i Den norske kirke, barn og unge	Antall medlemmer	294	307	178	239	225
Kor i Den norske kirke, voksne	Antall medlemmer	180	172	115	159	181
Voksenkor for øvrig	Antall medlemmer	250	253	245	232	204
Drammen symfoniorkester	Antall medlemmer	63	61	65	71	55
Drammen konsertorkester	Antall medlemmer	36	47	47	48	35
Barne- og ungdomsforeninger med kommunal støtte	Antall medlemmer	1 430	993	517	500	

Nøkkeltall for medlemmer i den norske kirke viser at vi har en nedgang. Dette har vært resultatet de siste årene. Medlemmer av andre tros- og livssynssamfunn er stigende.

Religion og livssyn		2015	2016	2017	2018	2019
Den norske kirke	Antall medlemmer	42 421	40 780	40 139	40 049	39 053
Andre tros- og livssynssamfunn	Antall medlemmer	13 184	14 434	14 398	14 935	15 100

Gravplasser og krematorium		2015	2016	2017	2018	2019
Kremasjoner	Avdøde bosatt i Drammen	427	416	521	386	428
	Avdøde bosatt i andre kommuner	643	653	609	748	912
Begravelser	Avdøde bosatt i Drammen	101	89	72	89	106
	Avdøde bosatt i andre kommuner	6	11	30	19	26

Kremasjoner og begravelser for avdøde bosatte i kommunen og avdøde bosatt i andre kommuner har alle en økning fra fjoråret.

Bybursdag med musikkinnslag

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring

Kultur

Befolkningen skal stimuleres til flere og bedre opplevelser og økt aktivitet i byens kulturliv					
Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Øke antall besøkende ved kulturinstitusjoner og arrangementer i Drammen	Drammensbiblioteket er regionalt litteraturhus; arena for debatt, læring og møter mellom mennesker				
	- Antall deltagere på arrangementer	>1 % økning	0 - 1 % økning	Reduksjon	-12,70 %
Kulturutvikling og opplevelser skal være bærebjelker i byutviklingen					
- Kunst- og kulturopplevelser av høy kvalitet i nasjonal sammenheng	- Antall besøk på biblioteket	>1 % økning	0 - 1 % økning	Reduksjon	3,84 %
Opplevelse og aktivitet for alle grupper av befolkningen	Opplevelser og aktivitet for alle grupper av befolkningen				
- Kunst- og kulturopplevelser av høy kvalitet i nasjonal sammenheng	- Antall besøk på Interkulturs arrangementer og aktiviteter	>1 % økning	0 - 1 % økning	Reduksjon	-1,90 %
Høyt aktivitetsnivå innen frivillig arbeid	Gjennomført Ellevill, - BlÅkkfestival/bydelsdag Fjell og Vindtornfestival	3 arr.	2 - 1 arr.	Ingen arr.	3 arr.
Kulturarrangementer av nasjonal interesse hvert år	Tilbud til barn og unge har flere aktive deltakere				
- Nasjonal foregangskommune for dialog mellom ulike religioner og livssyn	- Nøstehallen, G60, Fjell, bibliotekets tilbud til barn og	>5 % økning	0 - 5 % økning	Reduksjon	2,40 %
	- Elever kulturskolen	>1% økning	0 - 1%	Reduksjon	20 %

MERK: reduksjonen i antall deltagere på arrangement på biblioteket i 2019 er pga bygging av nytt hus på Fjell (bydelshuset stengt etter ferien) og ny barneavdeling.

Mål 1: Drammensbiblioteket er et regionalt litteraturhus, arena for debatt og læring og møter mellom mennesker.

Arbeidet med ny barneavdeling har pågått i 2019. Besøkstallene og utlån er økende.

Mål 2: Kulturinstitusjoner og arrangementer i Drammen har flere besøk.

Besøket er økende på biblioteket. Ungdomsfestivalen Ellevill ble arrangert for 4. gang i Byparken (første gang utendørs). Ellevill er en rusfri og gratis festival som er laget for, med og av ungdom. 2 530 ungdommer deltok under festivalen, en økning på 50 prosent fra i fjor.

Mål 3: Opplevelse og aktivitet for alle grupper av befolkningen

Antall deltakere på arrangementer er økende på biblioteket. Bydelsdagen på Fjell har blitt arrangert 13 ganger og 1 000 besøkende fant i 2019 veien dit. Interkultur produserer opplevelser for barn (Union scene for barn) og voksne (GLOBUS festivalen, Drammen Sacred Music festival, kulturkvelder med mer). Interkultur har gjennomført 100 arrangementer i 2019 og nådd 33 257 publikummere. Avdelingen Tilrettelagt fritid arrangerte Bruløpet i oktober og hadde 300 deltakere på Union Scene.

Mål 4: Tilbud til barn og unge har flere aktive deltakere

Antall deltakere på arrangementer for barn og unge på biblioteket, Nøstedhallen og Åpen Hall er økende. NEON og G60 har hatt et stabilt besøkstall. NEON vært stengt store deler av høsten grunnet innflytning i nytt bygg men etter klubben åpnet igjen har den utvidet tilbudet, og ser gode resultater på besøkstallene.

Kulturskolen har økt kapasiteten på gitar, band, sang, faste sanggrupper, obo, visuell kunst, pianogrupper og klarinettkvartett grunnet ekstra bevilgninger i 2018 og 2019. Av nye undervisningstilbud som er satt i gang har keramikk, tuba og fordypningsprogram på visuell kunst fått en god start dette året.

På biblioteket har barneavdelingen vært under ombygging og det har vært lavere aktivitet for barn og unge i 2019. Det samme gjelder aktiviteter på Fjell da biblioteket var stengt siste halvdel av 2019.

Andre resultater

Globus internasjonale mat- og kulturfestival

Festivalen ble arrangert for fjerde gang 21. september. Antall besøkende var 18 000. Det var en økning fra 2018.

Interkultur

bidrar til økt mangfold i Drammen og Buskerud gjennom å skape opplevelser og aktivitet for alle grupper av befolkningen. Interkultur har gitt ut håndboken «Mangfold i kulturlivet» som ble distribuert i hele Norge.

G60

har ansvar for ungdomssatsingen «Ung leder». I felleskap lagde og avviklet de ungdomsfestivalen Ellevill 2019 der 2 350 ungdommer deltok på konserter og workshops med både lokale og nasjonale artister. Festivalen ble for første gang arrangert utendørs.

Elvebyen Frivilligsentral

har siden oppstarten jobbet med å kartlegge møteplasser i kommunen for innbyggere med internasjonal bakgrunn, samt de ulike mentorordningene som finnes i byen. Elvebyen frivilligsentral har satt i gang prosjektet Fjell Unlimited i høst.

Den nye barneavdelingen på Drammens biblioteket har inkludert et areal for verkstedaktiviteter for alle frivilligsentralene og ferdigstilles i 2020.

Drammen kulturskole for alle

Drammen kulturskole gir undervisning innenfor fagene; musikk, teater/drama, visuell kunst, dans, nysirkus, animasjon/film/foto, keramikk og skrivekunst.

Antall elevplasser er 1 264. Dette er en økning på 219 elevplasser fra i fjor, som gir 21 prosent økning. Det ble startet opp kulturskoletilbud i to kommunedeler på høsten ved Brandengen skole og Konnerud skole. Dette er finansiert med kulturplanmidler for Drammen 2018-2021. Tanken med disse Kulturskolesatellitene er at det skal være et lavterskeltilbud nær der hvor de minste barna bor, et såkalt grunnprogramtilbud i tråd med den nasjonale rammeplanen som gjelder for Kulturskolen.

Et strategisk viktig arbeid for Kulturskolen har vært arbeidet med; *Temaplan for utvikling av Drammen kulturskole – mangfold og fordypning 2018-2021*, som ble vedtatt i bystyret. Den nasjonale rammeplanen for kulturskolene – mangfold og fordypning, var en integrert del av denne temaplanen. Kulturskolens sosiale profil består av søskenmoderasjonsordning og friplassordning. Innslagspunktet (inntektsgrensen) for friplasser i Kulturskolen ble økt til samme nivå som for barnehage og SFO/AKS fra høsten 2017. Kulturskolens sosiale profil ble med dette betydelig styrket. Totalt 180 elevplasser var friplasser høsten 2019. Dette er en økning på 22 friplasser fra høsten 2018. Økningen utgjør 14 prosent. Kulturskolen er med dette blitt tilgjengelig for flere barn fra familier med dårlig råd. Tiltaket med økt innslagspunktet virket.

Vindtornpris

Triztan Vindtorn poesipris er Norges største poesipris og deles ut årlig i samarbeid med Aschehoug forlag, Den norske forfatterforening og Buskerud fylkeskommune. Prisen er på 100 000 kroner og prisvinner i 2019 var Eldrid Lunden. Prisen ble delt ut under en festforestilling på Drammensbiblioteket 21. mars.

AIR gjesteleilighet

Gjesteleiligheten ble oppgradert med nytt inventar vinteren 2018/19 og holder nå god standard. Leiligheten har hatt 167 gjestedøgn fordelt på 14 prosjekter innenfor ulike musikksjangre, installasjon, dans, teater og akrobatikk. Kunstnere fra Norge, Sverige, Georgia, Irland, Italia, Canada, Portugal, Nederland og Frankrike har brukt leiligheten.

Holmsbuhyttene

Holmsbuhyttene har også i 2019 vært leid ut til lokale kunstnere i samarbeid med Buskerud bildende kunstnere. Hyttene ble oppgradert med møbler og utstyr vinteren 2018/19, og kunstnerne er veldig fornøyde. Hyttene har vært utleid fra uke 22 til uke 36, og 12 kunstnere har benyttet hyttene fordelt på 98 gjestedøgn.

Kulturpris og kulturstipend 2019

Drammen kommunes kulturpris ble tildelt Drammen symfoniorkester. Prisen ble overrakt under 17. mai-forestillingen i Drammens teater og består av 40 000 kroner og et trykk. Kulturstipendet ble delt mellom Veronica Isabelle Stubberud og Mirjam Kammler som hver mottok 20 000 kroner. Utdelingen fant sted under Johan Halvorsen musikkfests konsert i Bragernes kirke.

Harmonien

Det har vært foretatt en utredning for å kartlegge og kostnadsberegne en mulig utbedring av Harmonien slik at lokalet kan bli en akustisk musikkscene. Det ble nedsatt en referansegruppe bestående av

representanter fra kulturlivet i Drammen og omegn. Det ble utarbeidet en skisse for ulike muligheter for en utbygging, basert på ønsker og behov fra kulturlivet, samt Drammen eiendoms beregninger. Utredningen ble lagt frem som politisk sak og vedtaket ble at dette følges opp videre i 2020 under budsjettbehandlingen.

Ekstra midler til økt aktivitet i byen og støydempende tiltak

I 1. tertial ble det avsatt 1 million kroner som ble øremerket tiltak for økt aktivitet i byen, samt til støydempende tiltak tilknyttet utelivet i bykjernen. Midlene ble utlyst og delt ut av tilskudsgruppen i Virksomhet Kultur på bakgrunn av innkomne søknader.

Kulturminnedagene

7.-15. september ble kulturminnedagene arrangert i hele Europa. Drammen kommune gikk sammen med Svelvik og Nedre Eiker om å utarbeide et rikholdig program for kommunene i samarbeid med lag og foreninger.

Avvikling av tidligere Drammen kommune

2019-komiteén for markering av overgangen til nye Drammen har bestått av ordfører Tore Opdal Hansen (leder), Odd Arne Gusrud, Jannike Thorsen, Lina Strandbråten, Silje Marie Breivik og Ulf Erik Knudsen. Komiteén ønsket å markere det siste året Drammen er «bare» Drammen, og har gjennomført følgende tiltak:

- Fullføring / revisjon av Drammens byleksikon (Byarkivet får 250 000 kroner)
- Boller og avsynging av bursdagssangen på alle skolene på bybursdagen 19. juni (kostnad 45 000 kroner)
- Installasjonen Umbrella Sky Project åpnet i Byparken på bybursdagen 19. juni, samme dag som den nyoppustede eldre-delen av parken offisielt ble åpnet. Umbrella Sky er et samarbeidsprosjekt mellom Kultur / Ellevill og Byen Vår Drammen. Komiteén støtter med 150 000 kroner.
- Komiteén ønsket også en gave til ansatte og folkevalgte og inngikk samarbeid med Elvefestivalen. Alle ansatte og folkevalgte fikk tilbud om gratis festivalpass til en valgfri dag under årets festival.
- Alle byens skoler ble bedt om å lage et innslag (valgfritt medium) om hvordan det er å være ung i Drammen i 2019. Byarkivet påtok seg å lagre disse innslagene som en «Tidskapsel» som skal kunne leses minst 50 år fra nå (helst lenger). De tre beste innslagene ble premiert med 30 000 kroner til hver skoles elevråd.

Tiltak kulturplanen

3 millioner kroner ble avsatt til ulike tiltak i kulturplanen. Drammen kulturskole ble tilgodesett med 1,5 millioner kroner for å starte opp et prøveprosjekt med kulturskolepiloter i to bydeler. Deler av det resterende beløpet ble brukt til samlingsutvikling på Drammensbiblioteket, aktiviteter på Arena Fjell, Unge talenter og Elvefestivalen for unge. Kvinnedagsarrangementet 8. mars og Pridefestivalen fikk 100 000 kroner hver.

Kulturlivet hadde etterlyst en bedre og felles kommunikasjonsplattform, og 300 000 kroner ble overført Byen Vår Drammen for å utvikle dette. Et annet ønske fra kulturlivet var flere møteplasser. Fra juni til desember ble det i samarbeid med Østafjellske kompetansesenter arrangert 6 piloter, inkluder et halvdagsseminar om byliv.

Drammen og omegn tros- og livssynsforum (DOTL)

Faste tilskuddet er 82 460 kroner og blir indeksregulert hvert år. I tillegg fikk de et engangstilskudd pålydende 70 000 kroner

Drammen kirkelige fellesråd

Drift og vedlikehold av kirker og lønn til nødvendige, lovbestemte stillinger i kirken, er blant de utgiftsområder som kommunene har ansvar for. Kommunen har dekket utgifter til reguleringspremie for pensjon og yter kapitaltilskudd (renter og avdrag) til godkjente investeringer. Dette beløpet, korrigert for merkostnader til fredede og vernede bygg, er grunnlag for kronebeløp per medlem i andre tros- og livssynssamfunn.

Tilsvarende gjelder drift og vedlikehold av kirkegårder, men dette skal ikke fordeles til andre tros- og livssynssamfunn.

Tros- og livssynssamfunn

Tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke, og som mottar statstilskudd, kan hvert år kreve tilskudd fra kommuner hvor det bor noen som tilhører tros- eller livssynssamfunnet. Kronebeløpet skal omtrent tilsvare beløpet som gis i tilskudd per medlem i Den norske kirke.

Frivilligbørs

I 2019 ble Frivilligbørs Drammen arrangert for tredje gang. Det var opptil 200 deltagere fra lokale bedrifter, frivillige organisasjoner, skoler og barnehager, helse- og omsorgstjenester og kultur. Det ble inngått 80 skriftlige avtaler og skapt mange nye relasjoner for fremtidig samarbeid i Drammenssamfunnet. I over halvparten av avtalene er barn og unge involvert.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	57 414	61 655	56 891	-4 765	-8,4 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	6 287	11 009	28 245	17 236	61,0 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	25 727	25 975	12 660	-13 315	-105,2 %
Overføringsutgifter	81 931	82 890	87 029	4 139	4,8 %
Finansutgifter	2 936	2 184	0	-2 184	0,0 %
Sum Driftsutgifter	174 295	183 713	184 824	1 112	0,6 %
Salgsinntekter	-5 681	-6 147	-5 955	192	-3,2 %
Refusjoner	-5 019	-6 860	-2 206	4 654	-211,0 %
Overføringsinntekter	-4 721	-3 638	-4 599	-960	20,9 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 133	-2 736	-2 736	0	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-17 554	-19 381	-15 495	3 886	-25,1 %
Netto resultat	156 740	164 332	169 329	4 997	3,0 %

Vurdering av driftsregnskapet

Programområdet har et mindreforbruk på 5 millioner kroner for regnskapsåret. Ordinær drift til kultur har ett mindreforbruk på 0,6 millioner. Øvrig mindreforbruk relateres til engangshendelser. Ett avsatt beløp til andre tros- og livssynssamfunn, på bakgrunn av usikkerhet om antall medlemmer 2018 ble ikke utbetalt.

Vurdering av investeringsregnskapet

Programområdet har ikke klart ønsket fremdrift og flere store prosjekt har forsinkelser. Mindreforbruket ble på 12,2 millioner kroner. Arena fjell, rehabilitering Skoger gamle kirke, inventar bibliotek, ny barneavdeling på bibliotek og G60 er alle forsinket.

Skoger gamle kirke rehabiliteres

07 Ledelse, organisering og styring

Drammen kommune har også i 2019 lagt til rette for at digitale kanaler skal være brukernes førstevalg. Antall besøk på kommunens nettsted har økt betydelig fra 2018 til 2019, fra om lag 883 000 til 1 050 000. Samtidig er det en markant nedgang i telefonhenvendelser til kommunens kundesenter. Facebook brukes aktivt som informasjonskanal og kommunen hadde i 2019 om lag 12 000 følgere, en økning med om lag 1 000 følgere fra 2018.

Turistinformasjonen i rådhusets kundesenter har hatt økt pågang og hadde i 2019 om lag 1 300 besøkende. De fleste turistene kommer fortsatt fra Norge, Tyskland og Sverige. I forkant av turistsesongen ble det utarbeidet kart og webside som gir turistinformasjon rettet mot yngre turister.

Drammen kommune har i 2019 bidratt med ressurser til arbeidet med kommunereform i regi av prosjektorganisasjonen for etablering av nye Drammen kommune, både vært utredningskapasitet og støttefunksjoner.

Ved årets slutt hadde programområdet et mindreforbruk på 10,7 millioner kroner.

Fakta om programområdet

Programområde 07 Ledelse, organisering og styring omfatter Drammen kommune som administrativ organisasjon og styringssystemene som benyttes for å kunne levere de tjenester som er vedtatt. Viktige satsingsområder er innbyggjerservice med vekt på digitale selvbetjeningsløsninger for å gi bedre service til innbyggerne. Programområdet består av kommunens øverste administrative ledelse med rådmannens seksjoner samt virksomheten Service og administrasjon. Service og administrasjon omfatter kundesenter, byarkivet, dokumentsentret, grafisk senter, budkontoret, kart- og geodatatjenester, innkjøpstjenester, lønn og regnskap.

Sykehusområdet arkitektgruppene samtaler

Nøkkeltall	2016	2017	2018	2019
Antall besøk på kommunens nettsted	850 806	848 000	883 602	1 046 802
Antall besøk på skjemasidene	17 632	6 653	7 341	6 906
Antall nedlastinger i innsynsløsningen*	-	142 187	Ikke målbart ^[1]	
Chat kundesenter	2 501	2 198	2 683	1490
Antall følgere på Facebook	7 180	9 505	11 087	11 902
Antall følgere på Facebook - byarkivet ^[2]	2 695	3 742	4 801	5 213
Antall besøk på digitalt byleksikon ^[3]			78 954	63 847
Varslingstjenesten for veier/brøyting	4 481	3 643	6 249	5 456
Kundehenvendelser kundesenter	9 215	7 615	4 624	4500 ^[4]
Telefonhenvendelser kundesenter	80 468	71 855	67 095	59 760
CRM - Kundeoppfølgingssystem	31 858	31 435	31 636	
Omsetning på e-handel i mill. kr.	510	602	575	987

^[1] På grunn av hackergrep ble tilgangen til dokumenter i innsynsløsningen lastet ned svært mange ganger, før løsningen ble delvis stengt i en periode. Det finnes derfor ikke pålitelig statistikk for antall reelle nedlastinger i innsynsløsningen.

^[2] Foreslått som ny indikator for 2018. Byarkivet har hatt Facebookside siden august 2015.

^[3] Foreslått som ny indikator for 2018. Digitalt byleksikon ble lansert januar 2018.

^[4] Anslag på grunn av manglende presist datagrunnlag for 2019.

Mål- og resultatstyring

 Mål- og resultatstyring
Ledelse, organisering og styring

Drammen skal være blant de beste kommunene i landet når det gjelder kvalitet i tjenestene og effektiv ressursbruk					
Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Utvikle gode mål for tjenestekvalitet og levere i forhold til fastlagte mål	Drammen kommune skal være en effektiv og moderne servicekommune				
	- En økende prosentandel av kundefølgere registreres i CRM systemet	>45 %	30-45 %	<30 %	
	- Gjennomføre årlig brukerundersøkelse	> 4,7	4.0 - 4,6	< 4,0	5,7
	Regelmessig måle kvaliteten på tjenesten og gjennomføre tiltak for å heve kvaliteten				
	- Antall brev pr innbygger sendt med SvarUT	1.0	0.7-0.99	< 0.7	2,05
	- Antall dokumenter lastet ned i Jupiter innsynsløsning	>150.000	120-150.000	<120.000	85000
	- Antall historiske fotografier og kart gjort tilgjengelig på web	>4500	4500-3500	<3500	3577
Drammen skal være blant de mest effektive bykommunene	Administrative arbeidsprosesser effektivisert og digitalisert				
	- Prosesser som er digitalisert pr år	>3	2	<2	1
Drammen kommune skal ha en bærekraftig økonomi som sikrer vekst med kvalitet for byens innbyggere	Drammen kommune gjennomfører sine anskaffelser effektivt og profesjonelt, slik at gevinster realiseres				
	- Andel digitale anskaffelsesprosesser hos bestillerenhetene	>95 %	95-50 %	< 50 %	100 %
	- Andel kontrakter hos bestillerenhetene samlet i felles kontraktsadministrasjonssystem	>95 %	95-50 %	<50 %	95 %

Kommentar til resultatene

Det er oppnådd gode resultater fra den årlige brukerundersøkelsen. Kundefølgere i CRM er ikke rapportert grunnet avvikling av CRM-databasen i tilknytning til kommunereformen. Digital sykemelding ble implementert høsten 2019, og har bidratt til vesentlig mindre manuelt arbeid hos sykelønnsteamet.

Alle anskaffelser gjennomføres digitalt og alle kontrakter er i all hovedsak samlet et felles kontraktssystem. Antall forsendelser per innbygger via SvarUT har økt betraktelig. Dette skyldes i stor grad innføringen av nytt sak- og arkivsystem (Public 360) med bedre funksjonalitet, mer opplæring i tillegg til at flere fagsystemer har tatt i bruk SvarUT. Antall nedlastinger i Jupiter Innsyn var lavere enn forventet, noe som blant annet skyldes at det nye sakarkivsystemet er enklere å finne frem i.

Noe færre antall historiske fotografier og kart er gjort tilgjengelig, da arbeid med kommunesammenslåingen har vært prioritert.

Andre resultater

Kommunereformen

Rådmannen har i 2019 avgitt betydelige utredningsressurser og støttefunksjoner til prosjektorganisasjonen for etablering av nye Drammen kommune. Dette har vært nødvendig for å sikre en best mulig etablering av den nye kommunen. Samtidig har dette vært arbeidskrevende for store deler av kommuneorganisasjonen.

Digitaliseringsstrategi

Store deler av 2019 har gått med til arbeidet med å harmonisere alle IKT-systemer for nye Drammen kommune, spesielt de store systemene innenfor helse, skole, teknisk, lønn og personal. Det er inngått avtale med ny leverandør av system for administrasjon av barnehage og skole. Public360 ble satt i drift den 2.1.19, som felles løsning for saksbehandling og arkiv for Drammen, Nedre Eiker og Svelvik.

Arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern har stått i fokus. Alle systemer har vært gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser i forbindelse med personvernforordningen og som forberedelse til etablering av nye Drammen kommune.

Innenfor Smart City har det vært gjennomførte flere konsept for å teste ut bruk av sensorteknologi og hvordan kommunen kan ta imot data. Blant områdene det er jobbet med, er måling av luftkvalitet, digitale vannmålere, plattform for deling av data og LoRa-nettverk.

Anskaffelser

Resultater for digitaliseringsindikatorer

Indikatorer digitalisering	2016	2017	2018	2019
Omsetning e-handel, i 1 000 kroner	504 000	602 000	575 000	987
Antall ordre e-handel	22 500	21.800	24.000	25.000
Antall bestillere i basisorganisasjon	538	551	554	530
Andel digitale anskaffelser Innkjøpsavdelingen.	77%*	100**	100	100

*2016 er første måleår.

** Minikonkurranser ikke målt

Det kan vises til en meget god utvikling innenfor alle måleindikatorer.

Frokostmøte med næringslivet

Rundt 90 representanter for lokalt næringsliv var påmeldt til innkjøpsavdelingens andre frokostmøte i mars. Bakgrunnen for initiativet var at Drammen kommune, som en av regionens største innkjøpere, ønsker tettere dialog med næringslivet om anskaffelser. Tilbakemeldingene på arrangementet var meget gode.

Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet

Bystyret har vedtatt strategier og tiltak for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Disse legger føringer for kommunens gjennomføring av anskaffelser. De strategiske grepene er utarbeidet av Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ), som består av KS, NHO, Skatteetaten, Unio, YS og LO.

Standard avtalevilkår er revidert for å tydeliggjøre krav og sanksjoner knyttet til lønns- og arbeidsvilkår. Det er avholdt kurs om utvidet skatteattest for bestillerenhetene, i regi av Kemneren i Drammensregionen. Det innhentes utvidet skatteinformasjon i relevante anskaffelser. Kontrolloppdrag bestilles fra Kemneren i Drammensregionen fortløpende:

Tema	2019	2018	2017
Bestilte kontroller	48	59	26
Ferdige kontroller m/rapport	32	48	23
Kontroller med avviksfunn	23	25	13

Kommunen gjennomfører mange kontroller. I de fleste tilfellene kontrolleres 1-5 arbeidstakere. I den største kontrollen var 22 underleverandører og 74 arbeidstakere kontrollert. Avvikene er av varierende omfang og alvorlighetsgrad og knytter seg til utbetaling av lønn/overtidstillegg eller brudd på arbeidstidsbestemmelser. Sannsynligheten for å finne avvik er størst i store prosjekter, hvor det er mange underleverandører involvert.

Leverandøren gis en frist for å rette avvikene og må beskrive hvilke tiltak som iverksettes for å hindre fremtidige avvik. Overholdes ikke fristen vil det påløpe sanksjoner. Det gjennomføres rutinemessig ny kontroll av leverandører hvor det blir funnet avvik. I ytterste konsekvens vil brudd på lønns- og arbeidsvilkår kunne føre til at kontrakten heves.

Avvikene i 2019 var i all hovedsak av en slik karakter eller omfang som ikke gir grunnlag for å heving av kontrakt, så lenge leverandøren retter avvikene innen fastsatt frist. Standard avtalevilkår er imidlertid revidert for å tydeliggjøre hvilke krav som stilles og hvordan avvik vil bli håndtert. Terskelen for å heve kontrakt som følge av brudd på lønns- og arbeidsvilkår er derfor senket. Det er også presisert mer konkret hva som gir grunnlag for heving.

Byarkivet

Drammen kommune innførte nytt sakarkivsystem i 2019. Systemansvaret er lagt til Byarkivet. Det har vært en betydelig vekst i bruk av sakarkivsystemet i 2019 sammenlignet med tidligere år. Byarkivet har i 2019 betjent brukerstøttefunksjonen for både Svelvik, Nedre Eiker og Drammen. Byarkivet har arbeidet med å utarbeide et digitalt byleksikon. Dette er arbeidet løper frem til sommeren 2020.

Turistinformasjon

I 2019 hadde turistinformasjonen 1 278 besøkende. De fleste turistene kommer fortsatt fra Norge, Tyskland og Sverige. I forkant av turistsesongen ble det utarbeidet kart og web side til USE-IT. Dette er turistinformasjon rettet mot yngre turister. Drammen ble by nummer to i Norge til å ta i bruk Use IT.

Språkopplæring ansatte

Bystyret har vedtatt å stille minimumskrav til språkkompetanse for ansettelse i Drammen kommune. For å sikre at alle ansatte tilfredsstillers de samme kravene til språkkompetanse som stilles til nyansatte, er det gjennomført et omfattende opplæringsprogram. Det er gjennomført en omfattende kartlegging av medarbeiderne. Et utvalg medarbeidere er gitt tilbud om norskopplæring. Det er tilbudt ulik opplæring avhengig av språkkompetanse. Det er tilbudt ulik opplæring avhengig av språkkompetanse. Det var 152 som var påmeldt til kartleggingen i desember 2018. 13 påmeldte frafalt før kartlegging, med bakgrunn i avklaring med nærmeste leder. Av de 139 kartlagte avla 110 norskprøven og har nå dokumentasjon på sin språkkompetanse.

Databrudd

I september 2018 hadde D-IKT et lengre databrudd. PWC gjennomførte i etterkant en evaluering av hendelsen, og denne førte til en rekke forbedringspunkter. For å redusere risikoen for tilsvarende databrudd i fremtiden ble det iverksatt fysiske sikringstiltak på kommunens datarom.

Sikkert nettverk

D-IKT gjennomførte en ROS-analyse knyttet til nettverksdrift og sikkerhet. Denne avdekket svakheter ved nettverket. Det ble iverksatt flere tiltak som reduserte risikoen for svikt i nettverket. Ved bortfall av nettverk på ett geografisk knutepunkt, vil nettet fortsatt være intakt.

Varsling

BDO har driftet Drammen kommunes eksterne varslingsmottak. I løpet av 2019 kom det inn 24 saker til mottaket. 11 av sakene var driftsmeldinger som ikke omfattes av varslingsbestemmelsene. Disse sakene ble sendt videre for håndtering og oppfølging hos ansvarlig virksomhet i kommunen. Av de 13 sakene som var omfattet av varslingsbestemmelsene, ble to trukket av varsler. De 11 sakene som ble levert inn til BDO og behandlet av det sentrale varslingsrådet i kommunen gjelder forhold i følgende kategorier (mer at et varsel kan gjelde forhold i én eller flere kategorier):

• Korrupsjon/økonomi	0
• Mobbing/trakassering/sekseuell trakassering	1
• Arbeidsrelatert (ledelse/rutiner/oppfølging)	9
• Diskriminering	1
• Rasisme	0

Seks av de 11 saken var ikke avsluttet ved utgangen av 2019. Disse ble overført til varslingsrådet i nye Drammen kommune for ferdigbehandling.

Etikk og antikorrupsjon

Bystyret vedtok i 2019 endring i etikkplakaten for å stadfeste et uttrykkelig forbud mot aktiv korrupsjon. Drammen kommune er medlem av Transparency International og har deltatt på Antikorrupsjonskonferansen 2019.

Internkontroll

Stortinget vedtok i juni 2018 ny lov om kommuner og fylkeskommuner. Mesteparten av den nye kommuneloven trer i kraft høsten 2019. Lovens kapittel 25, om internkontroll, trer i kraft når Stortinget har behandlet lovproposisjonen, der de nye internkontrollbestemmelsene i kommuneloven i hovedsak skal erstatte internkontrollbestemmelser med kommuneplikter i særlovgivningen.

Overgangsreglene innebærer at kravet til internkontroll i kommuneloven av 1992 skal følges frem til gjennomgåelse av særlovene. Internkontroll i ny kommunelov er startet opp for ny kommune. Mandatet omfatter å få på plass et verktøy for å ivareta § 25-1 Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen pkt. b) til e), for den nye kommunen.

b. Ha nødvendige rutiner og prosedyrer

c. Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

d. Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig

e. Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontrollen

Verktøyet er klart til å ta imot meldinger om avvik, og skal være klargjort til å ta imot innhold fra virksomhetene i 2019.

Pkt. a) i § 25-1, som omhandler krav til å utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, hører til styringsmodellen for nye Drammen kommune.

Internrevisjon

Kvalitetssystemet EQS ble i 2019 innført for hele kommuneorganisasjonen. I etterkant av denne innføringen ble det gjennomført en internrevisjon i form av dokumentgjennomgang. Rapporten viser at det er samsvar mellom krav til internkontroll og dokumentasjon i EQS. Et felles avvikssystem for organisasjonen er utarbeidet i EQS, hvor meldinger om avvik og uønskede hendelser registreres.

Lærlinger

Drammen kommune har ved utgangen av 2019 101 lærlinger. Kommunen har hatt en opptrappingsplan for å øke antall læreplasser. Måltallet høsten 2019 var 128 lærlinger. Årsaken til manglende måloppnåelse er mangel på kvalifiserte og egnede kandidater til barne- og ungdomsarbeiderfaget. Kommunens behov for lærlinger har vært meldt til fylkeskommunen med tanke på å opprette flere klasser innen dette faget.

Oppgradering av rådhuset

Det pågår et prosjekt «teknisk oppgradering av rådhuset 2018 – 2022». Prosjektet videreføres i henhold til fremdriftsplaner og budsjett. Arbeidet innebærer blant annet utskifting av vinduer, ventilasjonsanlegg og nye toalettløsninger.

Kundesenteret

Det er etablert digitalt kundemottak i rådhuset. Mer synlig og digital oversikt over møterom har økt selvbetjeningsevnen og kunder bruker kølappautomat for å velge hvilken tjeneste de skal ha kontakt med. Dette gjør at kunden får raskere hjelp av riktig ansatt. For flere av tjenestene sendes det automatisk melding til saksbehandler, som da møter kunden. Dette gjør at saksbehandler ikke må ha fast arbeidsplass i kundemottaket og kunden kan legge frem saken sin til riktig person.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	145 798	158 807	160 074	1 268	0,8 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	57 472	53 575	62 682	9 107	14,5 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	62 981	68 646	74 952	6 306	8,4 %
Overføringsutgifter	10 096	13 022	7 915	-5 107	-64,5 %
Finansutgifter	1 032	1 034	0	-1 034	0,0 %
Sum Driftsutgifter	277 378	295 084	305 623	10 539	3,4 %
Salgsinntekter	-10 786	-11 507	-10 514	993	-9,4 %
Refusjoner	-34 864	-36 546	-37 992	-1 446	3,8 %
Overføringsinntekter	-86	-250	-300	-50	16,7 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 370	-653	0	653	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-47 106	-48 955	-48 806	150	-0,3 %
Netto resultat	230 272	246 129	256 817	10 689	4,2 %

Vurdering av driftsregnskapet

Ved årets slutt viser programområdet et mindreforbruk på 10,7 millioner kroner, etter avsetninger til bundne fond. Mindreforbruket fordeler seg mellom Service og administrasjon og Rådmannen med henholdsvis 4,3 millioner kroner og 6,4 millioner kroner. Mindreforbruket hos Rådmannen skyldes i hovedsak tre forhold. Det ble avsatt 10,3 millioner kroner til Kommunereformen. Det påløp kun 7,2 millioner kroner til dette arbeidet i 2019. Det er et mindreforbruk også på lærlingbudsjettet, på cirka 2,9 millioner kroner. Dette skyldes mangel på inntak av egnede kandidater. Et mindreforbruk på 5,9 millioner kroner fra 2018 ble overført til 2019.

Mindreforbruket hos Service og administrasjon skyldes mindreforbruk sentralt og i "Økonomiavdelingen", samt at mindreforbruk på 3,2 millioner kroner fra 2018 ble overført til 2019.

Vurdering av investeringsregnskapet

Programområdet fører investeringer knyttet til felles IKT-systemer for hele kommunen. Det er investert for til sammen 42,5 millioner kroner i 2019, noe som er innenfor tildelt ramme. De største postene er investeringer knyttet til A4.2 IKT inn mot nye Drammen, informasjons- og styringssystemer og oppfølging av digitaliseringsstrategien, herunder ny løsning for saksbehandling og arkiv, oppgradering av lønns- og personalsystem og Smart City.

I regi av Drammen Eiendom KF er boligmassen oppgradert med 3,4 millioner kroner.

08 Kompetanse, markedsføring og næring

Strategisk næringsplan 2017-2020 angir rammer, fokus og ambisjoner for kommunen som tilrettelegger for næringsvekst. Hovedfokus i planen er tilbudet til etablerere og grundere, helsenæringene, besøksnæringene og eiendomsutvikling. For å forsterke næringslivets egne initiativ innen hovedfokusområdene er det etablert et fireårig samarbeidsprosjekt med næringslivet, ved Næringslivsforeningen i Drammensregionen, Næringsvekst 2020. I 2019 ble kommunens bidrag til samarbeidsprosjektet videreført med 2 millioner kroner. Næringslivet bidro tilsvarende.

Statistikken viser en liten nedgang i antall arbeidsplasser gjennom 2019, på 0,4 prosent. Rådmannen har iverksatt tiltak for å kartlegge årsaken til nedgangen. I 2018 økte antall arbeidsplasser med 2,0 prosent.

Fakta om programområdet

Programområdet omfatter koordinering av kommunens samlede innsats for næringsvekst.

Drammen kommune har gjennom Næringsvekst 2020 etablert en plattform og arena for samarbeid med næringslivet om tilrettelegging for næringsvekst og utvikling av nye arbeidsplasser. Hovedmålet for prosjektsamarbeidet er å være en foretrukket kommune på Østlandet, både for næringsetableringer, og som bostedskommune.

I tillegg til fokusområdene i Næringsvekst 2020 omfatter kommunens næringspolitikk også tilrettelegging for næringsvekst gjennom fysisk byutvikling, innovative kommunale anskaffelser og utvikling av Drammen sentrum som universitetsby og studiested.

Programområdet forvalter tilskudd til:

- Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Drammen.
- Etablererveiledningen i Drammensregionen og nettsiden minegenbedrift.no, i samarbeid med Lier og Øvre Eiker kommuner.
- Handels- og sentrumsnæringene, ved Byen Vår Drammen AS.
- Besøksnæringene, ved Destinasjon Drammen AS.
- Viken Filmsenter AS, eiet av Oslo kommune og fylkeskommunene Vestfold og Viken.
- Samarbeidsprosjektet Internasjonale Drammen (overtas og driftes videre av NAV fra og med 2020).
- Gratis parkering i kommunale P-hus, mandag-fredag etter kl. 16.00, lørdager etter kl. 12.00 og hele søndag.

Mål- og resultatstyring

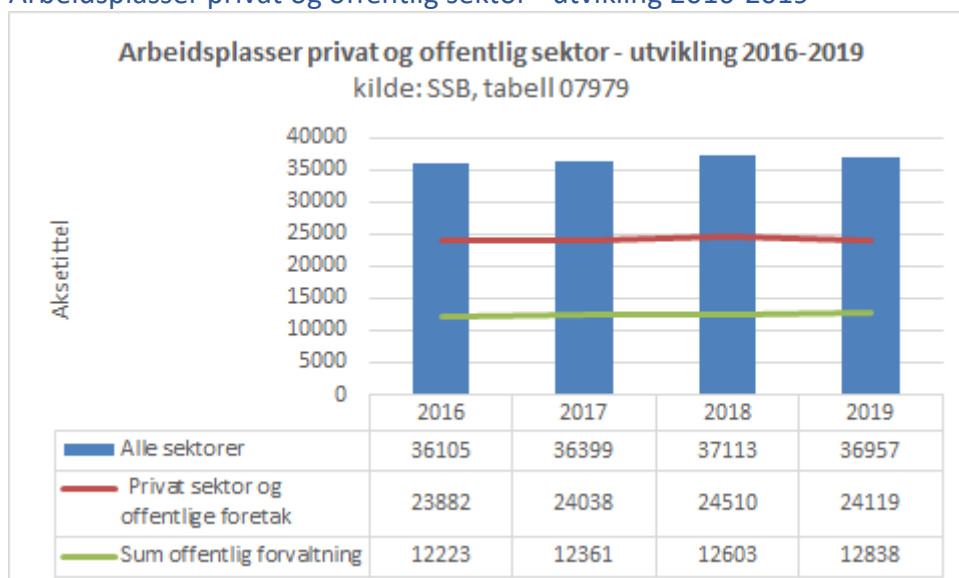
Mål- og resultatstyring

Kompetanse, omdømmebygging og næring

Drammen og regionen skal ha vekst i antall arbeidsplasser som over tid tilsvarer én arbeidsplass pr to nye innbyggere

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Flere lønnsomme bedrifter og flere arbeidsplasser	Drammen skal opprettholde egendekning av arbeidsplasser (2 :1)				
	- Egendekning arbeidsplasser tall fra SSB 2 til 1 (befolkning/arbeidsplasser)	Mer enn 1 arbeidsplass per 2 nye innbyggere	Egendekning av arbeidsplasser er opprettholdt	Reduksjon i egendekning av arbeidsplasser	Reduksjon i egendekning av arbeidsplasser
	Næringsvekst 2020				
	- økt andel arbeidsplasser i privat sektor	Økning	Lik	Nedgang	Nedgang
	- økt etableringsfrekvens	Økning	Lik	Nedgang	Økning
Utdanningstilbud og forskningsaktivitet på universitetsnivå	Utvikle Drammen som studiested				
	- Antall studenter	Økning	Lik	Nedgang	Økning
Drammens posisjon som handelsby skal opprettholdes					
	- omsetning per innbygger i detaljhandel	Økning	lik	Nedgang	Nedgang

Arbeidsplasser privat og offentlig sektor - utvikling 2016-2019

Tabellen viser en nedgang på 156 arbeidsplasser fra 2018 til 2019, tilsvarende 0,4 prosent. Dette er et resultat av en nedgang i privat sektor og offentlige foretak på 391 arbeidsplasser, og en økning i offentlig forvaltning på 235 arbeidsplasser. Rådmannen har iverksatt tiltak for å kartlegge årsaken til nedgangen i privat sektor.

Syssetting, inn- og utpendling til/fra Drammen kommune 2019

(Kilde: SSB, tabell 11617)

Sysselsatte bosatt i Drammen	Sysselsatte som pendler inn til Drammen	Sysselsatte som pendler ut av Drammen	Sysselsatte med arbeidssted i Drammen
33 932	19 477	16 452	36 957

Tallene viser en netto nedgang i antall sysselsatte som pendler inn til Drammen, i forhold til 2018. For 2018 var det netto 3 493 flere som pendlet inn enn ut. For 2019 er tallet 3 025, en nedgang på 468. Rådmannen har iverksatt tiltak for å kartlegge årsaken til nedgangen i netto innpendling.

NHO's kommuneNM 2019

Drammen gikk på landsbasis fra en 43. plass i 2018 til en 51. plass i 2019 i NHO's kommuneNM. I Viken er Drammen rangert som nummer 15 av 61 kommuner. *Tallgrunnlaget er fra 2018.*

Drammen beholder plasseringen i den beste av fem kategorier innen:

- Vekstkraft i privat næringsliv i kombinasjon med den private kjøpekraften.
- Befolkningsveksten, befolkningssammensetning og flyttemønster.
- Kommuneøkonomien.

Når det gjelder følgende, plasserer Drammen seg i nest øverste av de fem kategoriene.:

- Kompetansen i befolkningen.
- Deltagelsen i arbeidslivet.

Utdanningsnivået i Drammen

I 2018 hadde 39,7 prosent av den sysselsatte befolkningen i Drammen høyere utdanning, mot 38,8 prosent i 2017. Siden 2012 har utdanningsnivået i Drammen vært høyere enn landsgjennomsnittet. Utdanningsnivået i Drammen øker raskere enn i resten av landet. (Kilde: Telemarksforskning.)

Om studietilbudet ved Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Drammen

For studieåret 2019/2020 fordeler studentene ved Campus Drammen seg på 75 ulike studietilbud, blant annet:

- 2 doktorgradsstudier
- 19 mastergradsstudier
- 6 bachelorgradsstudier
- 55 etter- og videreutdanningsstudier

Antall studenter er stabilt og økende.

Utsikt mot Papirbredden

Egendekning arbeidsplasser

I 2019 ble det 156 færre arbeidsplasser i Drammen (Kilde: SSB, tabell 07979), og 479 flere innbyggere. I forhold til innbyggerveksten og målsettingen om mer enn en ny arbeidsplass per to nye innbyggere er målet om arbeidsplassvekst ikke nådd for 2019. Ser man arbeidsplassveksten for 2018 og 2019 under ett ble det etablert tilsammen 558 arbeidsplasser, samtidig som befolkningen vokste med 699 innbyggere. I gjennomsnitt er målet om en ny arbeidsplass per to nye innbyggere nådd med god margin for 2018/2019. Rådmannen har likevel igangsatt tiltak for å kaste lys over utviklingen i 2019.

Andel arbeidsplasser i privat sektor

Andelen arbeidsplasser i privat sektor viser en svak nedgang, fra 66 prosent i 2018, til 65 prosent i 2019. (Kilde: SSB, tabell 07979)

Etableringer

Etableringsfrekvensen er antall nyregistrerte foretak i et år i prosent av antall foretak i begynnelsen av året. Høy etableringsfrekvens betyr at det er mange nystartede selskap. Drammen har tradisjonelt vært en by med høy etableringsfrekvens. Også i 2018 var etableringsfrekvensen høy, 8,2 prosent, mot 7,3 prosent på landsbasis. (Kilde: Telemarksforskning)

Antall studenter

For studieåret 2019/2020 oppgir universitetet på sine hjemmesider 2 900 studenter ved Campus Drammen. Sammenlignet med studieåret 2018/2019 representerer dette en vekst på cirka 3 prosent. (Kilde: usn.no)

Omsetning detaljhandel per innbygger

Omsetningen i detaljhandelen per innbygger gikk ned med 0,8 prosent fra 2017 til 2018, til 95 662 kroner per innbygger. (Kilde: SSB, tabell 04776)

Andre resultater

Hovedfokus i strategisk næringsplan er tilbudet til etablerere og grundere, helsenæringene, besøksnæringene og eiendomsutvikling. For å forsterke næringslivets egne initiativ innen hovedfokusområdene er det etablert et fireårig samarbeidsprosjekt med næringslivet, ved Næringslivsforeningen i Drammensregionen, Næringsvekst 2020. Fra næringslivets og prosjekt-samarbeidets side er det i 2019 planlagt og gjennomført en rekke aktiviteter, arrangementer og tiltak som har oppnådd meget god respons.

I tillegg har kommunen vært engasjert i gode og konstruktive samarbeidsprosesser med Universitetet i Sørøst-Norge, som kommunen har hatt et mangeårig samarbeid med. Formålet med samarbeidet er blant annet å bidra til vekst og økt konkurransekraft i byens næringsliv, bedre helse og økt kompetanse i befolkningen.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	1 091	1 190	1 107	-84	-7,6 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	60	43	902	859	95,3 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	819	45	1 234	1 189	96,3 %
Overføringsutgifter	8 287	8 908	7 624	-1 284	-16,8 %
Sum Driftsutgifter	10 256	10 186	10 867	681	6,3 %
Refusjoner	-612	-21	0	21	0,0 %
Overføringsinntekter	0	0	0	0	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-612	-21	0	21	0,0 %
Netto resultat	9 644	10 166	10 867	701	6,5 %

Programområdet har ett mindreforbruk 0,7 millioner kroner.

09 Idrett, park og natur

Ny idrettshall på Brandenga og Fjell ble fullført i 2019. Marienlyst stadion har fått rehabilitert dekket og det gamle gresset er tenkt gjenbrukt på annen kunstgressbane. Kommunen har igjennom offentlig – frivillig samarbeid (OFS) fått gjennomført to nye idrettsanlegg på Konnerud og i Skoger. Fotballhall på Åssiden er under planlegging, og reguleringsplan er vedtatt. Glassverkhallen er kjøpt og eierskap og drift er overtatt av Drammen kommune. Drammen har i 2019 levert inn spillemiddelsøknader for om lag 77 millioner kroner, hvorav 20 er nye søknader.

Aktive lokalsamfunn som begrep og modell er nå godt etablert og stadig flere bydeler er i gang med ressursmobilisering og samarbeidsmodeller mellom frivilligheten og skole/helse.

Friluftsløftet som prosjekt er inne i sitt tredje år og bydel Åssiden ble gjennomført i 2019.

Arbeidet med å oppgradere staude- og buskbepantninger i kommunen har fortsatt. Det er arbeidet med ny skjøttselsplan for Bragernesåsen det er laget en plan for rassikring i Thurmanns vei. Det har vært fokus på bekjempelse av fremmede arter og å frembringe biologisk mangfold.

Det er tatt i bruk nytt anleggsregister/-forvaltningssystem som gjør det enklere for kommunen og kommunens entreprenører. Drammen er først i Norge til å ta dette i bruk og mange andre kommuner er blitt inspirert til å gjøre det samme.

Fakta om programområdet

Tjenestene omhandler forvaltning, drift og vedlikehold av parker, idrettsanlegg og friluftsområder, inkludert landbruk, kommuneskog og vannressursforvaltning. Flere av tjenestene ytes til befolkningen i samarbeid med idretten og naturbruker- og naturvernorganisasjoner. Programområdet omfatter også myndighetsutøvelse innenfor fagområdene.

Nøkkeltall

	2015	2016	2017	2018	2019
Balløkker (antall)	47	47	53	53	54
Lekeplasser (antall)	58	58	61	61	65
Naturmark i friomr.(da)	18714	18714	19674	19674	20252
Plenarealer (m2)	746063	746063	804 868	804868	804868
Turveier (m)	24550	24550	24550	24550	24550
Medlemstall i idrettslag	20956	21592	21592	22570	*

*Tall fra idrettsregistreringen for 2019 blir ikke klare i tide til årsmeldingen.

Mål- og resultatstyring

 Mål- og resultatstyring
Idrett, park og natur

Øke bruken av fellesarealer, idrettsanlegg og turområder					
Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Drammens innbyggere skal være fysisk aktive og ha god helse	Idrettsanlegg, grønt områder og byens mark innbyr til økt bruk				
	Utleie av idrettsanlegg inne	Økning	Lik	Nedgang	Lik
	Utleie av idrettsanlegg ute	Økning	Lik	Nedgang	Lik
	Besøkende i byens parker	Økning	Lik	Nedgang	+6% i snitt (2 tellepunkter)
	Trafikktall på utfartssteder til byens mark	Økning	Lik	Nedgang	Nedgang
	Tilrettelegging: Nye spillemiddelsøknader	>3	1 - 3	Ingen	
Innbyggere gis gode muligheter til å utøve idrett	Rekruttering til aktivitet i organisert idrett				
	Antall aktive medlemmer i idrettslag	Økning	Lik	Nedgang	Økning til 2018. Ikke tall for 2019

Andre resultater

Nye fotballbaner etablert gjennom offentlig – frivillig samarbeid (OFS)

Som siste del av et offentlig – frivillig samarbeid om etablering av miljøvennlig kunstgressbaner ble to anlegg realisert i 2019. Konnerud idrettslag etablerte en 9'r bane på Sletta. Skoger idrettslag etablerte en 11'r bane og en 7'r bane i Skoger. Begge banene fikk økonomisk tilskudd fra Drammen kommune.

Utskifting kunstgress Marienlyst

Sommeren 2019 ble det med bakgrunn i kvalitetskrav skiftet kunstgress på Marienlyst stadion. For å tilfredsstille nye krav ble det i tillegg gjort andre mindre tilpasninger av gressmatten. Prosjektet ble gjennomført innenfor budsjettammen.

Oppgradert World Cup anlegg Konnerud

I forbindelse med gjennomføring av NM på ski på Konnerud ble løypenettet oppgradert for å tilfredsstille nye krav fra det internasjonale skiforbundet (FIS) og fra Norges skiforbund (NSF). Tiltaket omfattet også ferdigstilling av sløyfe 5 km nord som var tenkt brukt til NM.

Skisprint på Konnerud

Nytt landbrukskontor i Svelvik

I forbindelse med kommunereformen ble det etablert et nytt landbrukskontor i Svelvik fra 1. juni. Gammel ordning med vertskommunesamarbeid med Lier om landbrukskontor ble oppløst fra samme tidspunkt.

Turveier/skiløyper

Turvei/skiløype Gjerpenkollen til Hellashytta er ferdigstilt. Dette sikrer de nye boligområdene på Gjerpenkollen en enkel tilgang til marka.

Kjøp av eiendom

Det er kjøpt to skogeiendommer i 2019 (cirka 600 dekar) for å sikre befolkning tilgang til friluftsarenaer på Åssiden og på Konnerud.

Rewilding

Prosjektet med rewilding i Kobbervikdalen pukkverksområdet (rundt 50 dekar) er startet. I fase 1 har det vært behov for å bekjempe uønskede arter. I fase 2 skal det innplantes stedeagne tresorter for å sikre fremtidig naturlig skog.

Friluftsløftet

Friluftsløftet som prosjekt er inne i sitt tredje år og bydel Åssiden ble satsningsområdet i 2019. Det var stort engasjement og mange gode forslag ble stemt frem. De fysiske tiltakene gjennomføres i 2020. Deler av gjenstående tiltak på Strømsø og Åskollen/Tangen ble utført høsten 2019, og arbeides videre med i 2020.

Parker

To store rosebed er anlagt på Strømsø. Løse benker er erstattet med nye faste benker. Fremmede arter er kartlagt og bekjempe. Ransonene i Bacheparken er åpnet for å gi et rikere biologisk mangfold. Det er tilrettelagt for automatisk vanningsanlegg til alle staudebed på Bragernes elvepark, med vann fra Drammenselva. Det er Innført nytt anleggsforvaltningssystem ((*SWECO Park*) som de første i Norge, noe som har inspirert mange andre kommuner til å gjøre det samme.

Drammen park - Seniorparken

Drammen bypark er gradvis utviklet i tråd med vedtatt forprosjekt. Aktivitetsområder for barn og ungdom er tidligere ferdigstilt. I 2019 er "Seniorparken" bygd, med åpning i juni 2019. Denne delen av parken har fokus på sosiale treffpunkter, og sanseintrykk kombinert med «skjulte» aktivitetsområder. Eldrerådet var en aktiv medspiller i prosessen. Den gamle musikkpaviljongen kom også her «frem fra glemselen» og er opprustet med strømtilførsel som muliggjør musikkinnslag mm.

Trær

Det er behandlet om lag 75 søknader om trefelling. Det er gjennomført tilstandsvurdering og nødvendig beskjæring av eldre trær i Bacheparken, Hauges gate, Nordbylunden og langs elvepromenaden er utført. I Bacheparken er flere trær angrepet av Phytophthora og kullskorpe, disse er felt og fjernet.

Turveier langs Drammenselva

Oppgradering av strekning på Gulskogen er utredet, men ikke gjennomført i 2019. Turveien ved Grønland brygge er rehabilitert.

Tur langs Drammenselva

Nærmiljøanlegg

Det er bygd nye nærmiljøanlegg ved Skoger og Åskollen skole.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	16 733	15 478	17 046	1 568	9,2 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	22 045	23 465	22 516	-949	-4,2 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	29 320	29 711	27 142	-2 570	-9,5 %
Overføringsutgifter	40 948	46 568	40 267	-6 300	-15,6 %
Finansutgifter	13	68	0	-68	0,0 %
Sum Driftsutgifter	109 059	115 289	106 971	-8 318	-7,8 %
Salgsinntekter	-12 171	-11 270	-11 012	258	-2,3 %
Refusjoner	-6 190	-7 764	-4 367	3 397	-77,8 %
Overføringsinntekter	-1 246	-5 105	0	5 105	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-184	-14	0	14	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-19 791	-24 153	-15 379	8 775	-57,1 %
Netto resultat	89 268	91 136	91 593	457	0,5 %

Driftsregnskap

Programområdet har ved utgangen av året ett mindreforbruk på 0,5 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Investeringer

De største prosjektene i 2019 var utbedring av skiløypene i World Cup anlegget på Konnerud og tiltak for oppsamling av gummigranulat på Konnerud stadion og Gulsbogen arena. Friluftsløftet forsetter på Åssiden, tiltak er prioritert og enkelte arbeider er påbegynt. Det er bygget vanningsanlegg i Bragernes elvepark og nye nærmiljøanlegg på Skoger og Åskollen.

For øvrig vises det til omtale av investeringsprosjekter under andre resultater. Ubenyttede midler søkes rebevilget i 2020 for de prosjektene som er igangsatt, men ikke ferdigstilt. Dette gjelder følgende prosjekter:

- 092100 - Grunnerverv grøntarealer og friluftsområder
- 093400 - Klimatilpasninger av skiløypenett/turveier
- 093700 – Friluftsløftet
- 094900 – «Rewilding» - etablering av biotoper i skog mv
- 092600 - Skilting av gang-, sykkel- og turveier
- 092300 - Sammenhengende turvei langs Drammenselva
- 094200 - Oppgradering lydanlegg Marienlyst Gamle gress
- 095100 - Etablering av innendørs cricketnett
- 094800 - Inventar og utstyr fotballhall Åssiden

10 Politisk styring

1. januar 2018 ble vigselfmyndigheten for borgerlige vielser overført fra tingretten til kommunen. Rammene for gjennomføring ble vedtatt i sak 201/17. Tilbudet er populært og i 2019 gjennomførte Drammen kommune 139 vielser.

Arbeidet med etablering av ny kommune har krevd stor politisk aktivitet fra Drammen kommune i samhandling med fellesnemnda. Det har medført et betydelig merarbeid for Politisk sekretariat, som har stått for tilrettelegging og administrasjon av utbetalinger til politikere mm.

Høsten 2019 ble det gjennomført kommunestyre- og fylkestingsvalg i nye Drammen, og det ble gitt opplæring til de folkevalgte.

Fakta om programområdet

Programområde 10 (Politisk styring) omfatter Drammen kommune som politisk organisasjon og systemene som benyttes i den politiske styringen av kommunen.

Programområdet har ansvar for tilrettelegging og avvikling av politisk møtevirksomhet, folkevalgtes arbeidsvilkår, utlegging av politiske saker, samt kontakten mellom de folkevalgte og rådmannen. Programområdet har også ansvar for forberedelse og gjennomføring av valg.

	2015	2016	2017	2018	2019
Antall møter i bystyret	10	9	10	10	8
Antall behandlede saker i bystyret	185	212	220	217	163
Antall møter i formannskapet	10	14	12	11	10
Antall møter i bystyrekomitéene	21	27	30	27	17

Bystyrets møter kan følges på nett.

Det meste av det tekniske utstyret i både bystyresalen og formannskapssalen ble utbedret i 2019.

Drammen kommune har tidligere gjennomført dialogmøter. Dialogmøter er en arena der brukere, politikere og virksomhetsledere fører en samtale om kommunens «tjenesteproduksjon». I sak 194/18 besluttet bystyret at det ikke skal gjennomføres dialogmøter i denne formen i 2019. Til erstatning for ordningen vil nye Drammen gjennomføre innbyggerdialog i den enkelte kommunedel. I 2019 ble det gjennomført innbyggerdialog/dialogmøter i de nye kommunedelene. Dette ble gjort i regi av prosjektet Nye Drammen kommune.

Andre resultater

Borgerlig vigsel

Vielser gjennomføres fortrinnsvis på fredager i tidsrommet fra kl. 12.00 til 14.30. I 2019 var det 139 brudepar som valgte å gifte seg i Storstua på rådhuset. Tilbakemeldingen fra brudepar som velger borgerlig vigsel er at kommunens tilbud har høy grad av service. Flere uttrykker også at Storstua gir en verdig ramme for seremonien.

Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019

Høsten 2019 ble det gjennomført kommunestyre- og fylkestingsvalg i «nye Drammen». Valget ble gjennomført som et felles valg for den nye kommunen, og fellesnemnda valgte valgstyre. Planlegging og gjennomføring av valget var under prosjektrådmannen organisert som et administrativt-politisk

prosjekt. Sentrale arbeidsoppgaver i 2019 har blant annet vært arbeidet med samordning av materiell og etablering av felles valgkabiner. Fellesnemnda har dessuten vedtatt stemmekretser, åpningstid og forhåndsstemmetilbud.

Kommuneombudets arbeid

Når det gjelder kommuneombudets arbeid i 2019 har rådmannen mottatt følgende informasjon fra ombudet selv:

"Kommuneombudet i Drammen kommune tiltrådte den 1. august 2018, og er organisert som en egen enhet og utfører sitt arbeid på fritt og selvstendig grunnlag, uavhengig av administrativ og politisk ledelse i kommunen. Ombudet holder til på Gamle Kirkeplass 7.

Ombudet fungerer hovedsakelig som en informasjonsressurs og veileder for innbyggerne i kommunen. Etter tiltredelse høsten 2018 har arbeidshverdagen vært preget av oppstart av stillingen, herunder registreringspraksis og arbeidsmetoder. En annen viktig del av arbeidet har vært utarbeidelsen av informasjonsmateriell og å synliggjøre ombudsrollen både internt i kommunen og overfor innbyggerne.

Formålet med kommuneombudsstillingen er å styrke tilliten borgerne har til kommunen, samt å bidra til å sikre innbyggernes rettssikkerhet. Basert på de erfaringer ombudet har gjort siden oppstart anbefales det at kommunen generelt styrker sitt fokus på:

- *Overholdelse av forvaltningslovens bestemmelser,*
- *Å yte en koordinert og helhetsorientert innsats overfor de innbyggere som henvender seg til kommunen, samt*
- *Å sørge for at hjemmesiden til kommunen gir god og oversiktlig informasjon, samt at den er pedagogisk og intuitivt oppbygd."*

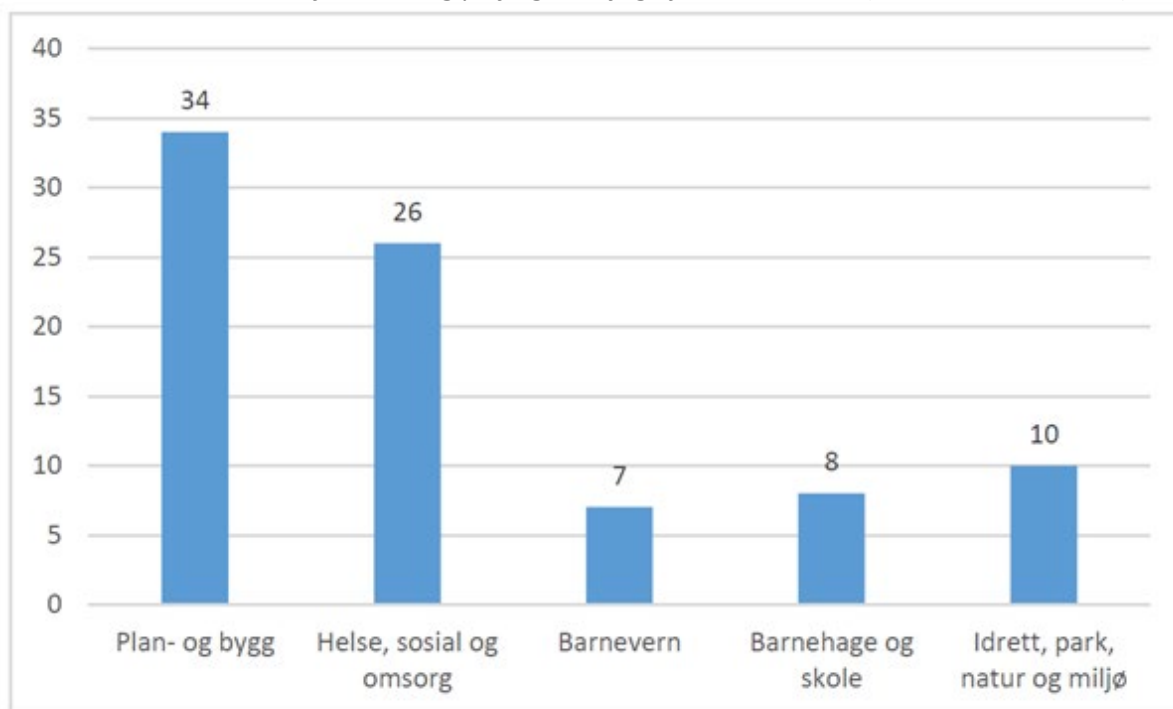
Utfyllende informasjon om ombudets arbeid vil fremgå av årsmeldingen.

I perioden 1. august 2018 til og med 31. oktober 2019 har kommuneombudet mottatt totalt 143 henvendelser. Det er kun de henvendelsene som krever en nærmere oppfølging som inngår i det statistiske materialet. Av de totalt 143 henvendelsene, er det 85 henvendelser som har resultert i konkrete saker.

Rådhuset

Kommuneombudets saker fordeler seg på følgende fag/tjenesteområder (1.8.2018-31.10.2019)

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	10 061	10 061	10 292	230	2,2 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	7 131	14 445	13 340	-1 105	-8,3 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 851	3 397	3 466	69	2,0 %
Overføringsutgifter	3 013	1 841	1 586	-255	-16,1 %
Finansutgifter	0	297	0	-297	0,0 %
Sum Driftsutgifter	23 056	30 041	28 683	-1 358	-4,7 %
Salgsinntekter	-1	1	0	-1	0,0 %
Refusjoner	-261	-495	0	495	0,0 %
Overføringsinntekter	0	69	0	-69	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-136	1	0	-1	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-398	-424	0	424	0,0 %
Netto resultat	22 658	29 618	28 683	-934	-3,3 %

Vurdering av driftsregnskapet

Ved årets slutt viser programområdet et merforbruk på 0,9 millioner kroner.

Vurdering av investeringsregnskapet

Det er investert for til sammen 0,15 millioner kroner til prosjektet "sentralt valglager".

Investeringsrammen på 0,9 millioner for prosjektet "Digitale løsninger for folkevalgte" står ubrukt. Ved årets slutt er det et positivt avvik på 0,9 millioner kroner.

11 Vei

Drift av vei og gatenett er gjennomført som normalt.

Etterslepet i vedlikehold på veinettet er redusert med 3,5 millioner kroner. Av dette er 3 millioner kroner hentet fra postene for fortau, gang- og sykkelveier. 6,9 km vei og 1,3 km gang-/sykkelvei er reasfaltert. På dette veinettet er det i hovedsak satt ned nye sluk med sandfang, det er etablert nye stikkledninger og veioppbygningen er ny.

Det er gjennomført 40 trafiksikkerhetstiltak ved skoler og skoleveier, gjennom forprosjekter, byggeplaner, reguleringsplaner og bygging av fortau og gang-/sykkelveier. I tillegg har det blitt jobbet med belysning av skoleveier, sikring av gangfelt, universell utforming av gangfelt i sentrum, fartsdempende tiltak, skilt, oppmerking, fartsmålinger, innkjøp av fartstavler og bommer. Det har også blitt utarbeidet byggeplaner for økt sykkelparkering på Bragernes torg, Kjøsterud skole, Papirbredden, Strømsø torg og ved Globusgården. Disse er planlagt utført så snart anbud har kommet inn.

Fakta om programområdet

Tjenestene omhandler forvaltning, drift og vedlikehold av veier, gater, plasser og torg. Programområdet har myndighetsutøvelse innenfor fagområdene.

Nøkkeltall tjenester

Indikator	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Areal gatevarme med kommunalt ansvar (helt eller delvis) (m2)	17 269	18 787	18 787	18720	20085	23485	23485
Antall kommunale veilyspunkter	11 736	11707	11688	11679	11273	11750	9238*
Kommunale veier (km)	232	232	232	223,4	224,5	224,9	224,9
Kommunale gang- og sykkelveier (km)	72	72	73	80,8	85	85	86
Antall gravesøknader	459	467	514	481	524	547	563
Antall arbeidsvarslingsplaner	262	230	287	220	228	332	285

*Fylkeskommunalt veilys er tatt ut i 2019

Nøkkeltall utleie av torg og plasser

Indikator	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arrangement døgn uten riggetid	69	83	76	79	132	82
Faste leietagere	17	15	21	19	15	15
Dagleie salgsplass målt i antall leietagere	29	36	35	33	23	29
Stands målt i antall tillatelser gitt	53	78	73	104	65	98
Uteservering	22	23	26	28	23	30

Utleiedøgn torg og plasser

Antall utleiedøgn	2016	2017	2018	2019
Arrangement på torg, inkludert riggetid	105	191	159	122
Leie av salgsplass målt i dager	1827	3088	1671	3030
Stands målt i antall tillatelser gitt	60	104	65	101
Servering ute, målt i antall dager	5665	5845	5665	7673

Utvikling etterslep veier og gangs-/sykkelveier mv.

Etterslep tall i millioner kroner	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Veidekker	55,0	51	50,5	49	47	46	39,5	38
Forsterkning/masseutskifting	44,0	42	40	40	40	39	39	38
Rehabilitering av fortau	25,0	23,5	23	23	21	20	20	19
Rehabilitering av gang og sykkelveier	65,0	68,5	69	66	62	58	56	56
Bruer (eks Bybrua)	15,0	17	10,5	11	11,5	12,5	11	11,5
Murer	8,0	8,5	8,5	8,5	8,5	8	8,5	8
Diverse (bla a drens-systemer)	12,0	11,5	11,5	11	10,5	10,5	10,5	10,5
Veiobjekter; Skilt, rekkverk, sperrer ol	3	3	3	3	3	3	3	3
Sum, registrert etterslep	227	225	216	211,5	203,5	197	187,5	184

Sykler langs elva

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring
Vei

Øke bruken av fellesarealer, idrettsanlegg og turområder

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2021 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Drammen skal ha et enkelt, trygt, raskt og miljøvennlig transportsystem som er tilpasset alle innbyggernes og næringslivets behov for mobilitet	Tilrettelegge for et bærekraftig transportmønster for å redusere utslippene av klimagass.				
	- Gående	Økning	Lik	Nedgang	Nedgang, men usikre
	- Bruk av sykkel	5 % økning i perioden	0 - 5 % økning i perioden	Nedgang	Nedgang, men usikre
	- Bilbruk	Biltrafikkvekst lavere enn nasjonal trafikkvekst	Biltrafikkvekst som ellers i landet	Biltrafikkvekst høyere enn nasjonal trafikkvekst	+0,3%, dvs. som ellers i landet
	- Kollektivbruk	> 5 % økning i perioden	0-5 % økning i perioden	Nedgang	5,80 %
	- Antall politirapporterte personskadeulykker	5% reduksjon i perioden	Lik	Økning	Usikkert
	- Luftkvalitet	Nasjonale mål for luftkvalitet for PM10 og NO2 er oppfylt ved alle målestasjoner	Ingen overskridelse av forskriftens grenseverdier, men nasjonale mål for luftkvalitet	Forurensningsforskriftens grenseverdier for PM10 eller NO2 er overskredet ved minst 1	Nasjonale mål for luftkvalitet er ikke nådd for PM10.
- Reduksjon av etterslep	9 mill kr reduksjon	7 mill kr reduksjon	5 mill kr reduksjon	3,5 mill kr reduksjon	
Drammens innbyggere skal være fysisk aktive og ha god helse	Sentrumsområder skal være attraktive for bruk og aktivitet.				
- Utleiegrad av offentlig grunn og parkeringsstatistikk	> 5 % økning i perioden	0 - 5 % økning i perioden	Nedgang	0-5 % økning i perioden (ulike)	

Trafikktall for de ulike transportformene viser at det har vært en klar økning i kollektivbruken. Tallene for antall gående og sykkelbruk er basert på ett tynt datagrunnlag som skyldes ustabil drift på tellerne, men de tallene vi har indikerer en nedgang. En viktig forklaring er nok at 2018 var et særlig godt år. Bilbruken viser samme trafikkvekst i Drammen som i landet i gjennomsnitt. Det bør nevnes at Buskerud fylke hadde litt større vekst enn landsgjennomsnittet.

Etterslepet på veiene er noe redusert, men betydelig mindre enn ønsket

Utleiegraden på Bragernes torg er stabil. Økning i salgsplasser, stands og uteservering kan sees i sammenheng med en nedgang i antall arrangementer på Bragernes torg i samme periode.

Andre resultater

Spiraltunnelen

Rehabiliteringen av Spiraltunnelen er begrunnet i brannsikkerhet og sikkerhet mot ras på grunn av vann/frostproblematikk. Det var fare for at tunnelen vil bli stengt dersom brannkravene ikke ble etterfulgt. Forberedende sikrings- og byggearbeider ble gjennomført høsten 2019.

Hovedprosjektet var høsten 2019 ute på anbud, og det ble klart at totalbudsjettet for nødvendige sikringsarbeider ville kreve en ramme på 150 millioner kroner. Tunnelen er den eneste veiadkomst til Spiraltoppen, som er et attraktivt utgangspunkt for friluftsliv. Spiralen er også en kjent turistattraksjon. Det ble inngått avtaler om midlertidige løsninger for barnehage og cafe, og det ble i desember 2019 inngått kontrakt med utførende entreprenør. Tunnelen ble stengt for trafikk fra 2. januar 2020.

Rehabilitering/ Oppgradering av infrastruktur vei

Etterslepet i vedlikehold på veinettet er redusert med 3,5 millioner kroner. Av dette er 3 millioner kroner hentet fra postene for fortau, gang- og sykkelveier. 6,9 km vei og 1,3 km gang-/sykkelvei er reasfaltert. På dette veinettet er det i hovedsak satt ned nye sluk med sandfang, det er etablert nye stikkledninger og veioppbygningen er ny.

Kollektiv, sykkel og gange - Trygge skoleveier - Utbygging av gang- og sykkelnettet

Det er gjennomført 40 trafiksikkerhetsprosjekter og prosjekter for gående og syklende ved skoler, på skoleveiene og i hovedsykkelveinettet. Dette innebærer bygging av fortau og gang/sykkelveier, belysning av gangfelt mm., universell utforming, hente/bringeløsninger, fartstavler, fysisk sikring av gangfelt, skilting, fartsdempende tiltak, samt en del forprosjekt, oppstart av reguleringsplaner og byggeplaner for gang/sykkel og trafiksikkerhet.

Skolevei

Bysykler

Bysykelordningen drives, etter anbud, som et reklamefinansiert tilbud av selskapet ClearChannel. Ordningen er et billig alternativ til andre fremkomstmidler og er tilgjengelig innenfor det sentrale Drammen. Antall uttak i 2019 var cirka 790 per måned. I henhold til avtalen skal antall uttak ligge på rundt 2 000 per måned, men dette nivået er ikke nådd i løpet av denne driftsperioden.

Elektriske sparkesykler

I 2019 fikk utleie av elektriske sparkesykler stort omfang i Norge. Tilbudet var størst i de største byene, og særlig i Oslo, men en aktør etablerte seg også i Drammen i juli 2019. I Drammen hadde kommunen god dialog med aktøren som leide ut el-sparkesykler, men det ble ikke inngått noen formell avtale i 2019. Dialogen med den ene aktøren som tilbød utleie av elektriske sparkesykler i Drammen i 2019 var god, og sesongen forløp uten store utfordringer.

Nordbyveien

Hans Tordsens gate/Nordbyveien ble ferdig oppgradert i 2019 med gjennomgående fortau fra Svelvikveien til Åskollen skole. Prosjektet ble gjennomført i regi av Buskerud fylkeskommune og Statens vegvesen. Ved vedtak av reguleringsplanen satte politikerne krav om at veien som hovedsykkelrute skulle synliggjøres, da det på grunn av plass måtte tilrettelegges for sykling i blandet trafikk. Dette er ikke fulgt opp. For øvrig har prosjektet vært et svært viktig trafikksikkerhetstiltak for bydelen.

Fellesprosjekter med vann og avløp

Det er gjennomført en rekke mindre investeringsprosjekter i samarbeid med Vann og avløp

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	11 940	12 769	12 597	-172	-1,4 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	72 372	62 732	58 279	-4 452	-7,6 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 747	2 407	460	-1 947	-423,5 %
Overføringsutgifter	19 833	18 347	3 331	-15 016	-450,8 %
Finansutgifter	0	0	0	0	0,0 %
Sum Driftsutgifter	105 891	96 255	74 667	-21 588	-28,9 %
Salgsinntekter	-7 729	-10 149	-4 559	5 590	-122,6 %
Refusjoner	-18 761	-17 133	-400	16 733	-4183,3 %
Sum Driftsinntekter	-26 490	-27 282	-4 959	22 323	-450,2 %
Netto resultat	79 401	68 973	69 708	735	1,1 %

Programområdet har ett merforbruk på 0,7 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Etterslep i vedlikehold av veinettet er redusert med 3,5 millioner kroner.

12 Grunnskoleopplæring

En ny flerbrukshall ved Brandengen skole stod ferdig i mai, og gir et stort løft både for skolen og for nærmiljøet. Brandengen flerbrukshall hadde en prislapp på 62,9 millioner kroner. Fjell skole er rehabilitert og utvidet og var klar for nyåpning vinteren 2020. Planlegging for bygging av ny ungdomsskole på Åskollen er i gang.

Arbeidet som gjennomføres i henhold til kvalitetsplanen «Læringsløp Drammen – å lykkes i hele læringsløpet» er i sitt siste år før ny kommune trer i kraft 1.1.20.

Forsterkningstiltakene for å sikre et bedre læringsutbytte er i god drift. Aktivitetsskolen er i gang på alle skoler. Ung11 er inne i sitt tredje år og har nå 22 elever. Sommerskolen har stor oppslutning og har godt omdømme også langt utenfor Drammen.

Kompetanseheving både som videreutdanning og etterutdanning har høy prioritet. Drammen samarbeider med nabokommunene om desentralisert kompetansestrategi for å imøtekomme nye nasjonale planer og lokale behov for etterutdanning.

Fakta om programområdet

Drammen kommune har 20 kommunale skoler. Det er 13 barneskoler, fem ungdomsskoler og to kombinerte skoler for 1. – 10. trinn. Den ene er Frydenhaug skole og ressurscenter som er en spesialskole og har 52 elever fra Drammen og 28 elever fra samarbeidskommuner. Det er mottaksklasser for nyankomne innvandrere på tre av skolene. Per 1. oktober 2019 er det 7 830 elever i skolene i Drammen. Det er nedgang på 12 elever sammenlignet med samme tidspunkt i 2018.

Programområde 12 har ansvar for grunnskoleundervisning, spesialundervisning og fosterbarn utenfor kommunen, i tillegg til skoleskys.

Sommerskolen

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring
Grunnskole

Læringsløp Drammen. Å lykkes i hele læringsløpet. Et læringsløp der hvert enkelt barn oppfyller sitt fulle potensial og blir et trygt, aktivt og selvstendig menneske.

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Elevenes resultater skal være bedre enn landsgjennomsnittet og alle skal være kvalifisert for å gjennomføre skoleløpet.	Alle elever har en tilstrekkelig kompetansegrunnmur for deltakelse i utdanning og senere kvalifisering til arbeidsliv.				
	Resultater avgangseksamen 10. trinn				
	- Eksamen 10. trinn norsk skriftlig	over nasjonalt snitt	på nasjonalt snitt	under nasjonalt snitt	
	- Eksamen 10. trinn matematikk skriftlig	over nasjonalt snitt	på nasjonalt snitt	under nasjonalt snitt	
	- Eksamen 10. trinn engelsk skriftlig	over nasjonalt snitt	på nasjonalt snitt	under nasjonalt snitt	
	Eksamen -trend i Drammen over fire år - norsk				
	Eksamen -trend i Drammen over fire år - matematikk				
	Eksamen -trend i Drammen over fire år - engelsk				
	Resultater nasjonale prøver 5. og 9. trinn				
	- Nasjonale prøver lesing 5. trinn - mestringsnivå 1	< 22,0 %	23,2 - 22,0 %	> 23,3 %	
	- Nasjonale prøver lesing 9. trinn - mestringsnivå 1 og 2	< 15,0 %	16,9 - 15,0 %	> 17,0 %	
	- Nasjonale prøver regning 5. trinn - mestringsnivå 1	< 22,0 %	23,2 - 22,0 %	> 23,3 %	
	- Nasjonale prøver regning 9. trinn - mestringsnivå 1 og 2	< 15,0 %	16,9 - 15,0 %	> 17,0 %	
	Oppstart vgs fra ungdomsskole				
	- Andel elever med direkte overgang til videregående	98 %	96,1 - 97,9%	96 %	

Alle skoler skal jobbe mot konkrete faglige mål med utgangspunkt i skolens og elevens egne forutsetninger	Alle elever trives i et trygt læringsmiljø med læringsutfordringer for alle				
	Elevenes vurdering av trivsel				
	- Elevundersøkelsen 7. trinn	100 - 81 %	80 - 60 %	< 60 %	
	- Elevundersøkelsen 10. trinn	100 - 81%	80-60%	<60 %	
	Elevenes vurderinger av faglige utfordringer og støtte av lærer				
	Elevundersøkelsen 7. trinn - faglige utfordringer	100 - 81 %	80 - 60 %	< 60 %	
	Elevundersøkelsen 7. trinn - støtte av lærer	100 - 81 %	80 - 60 %	< 60 %	
	Elevundersøkelsen 10. trinn - faglige utfordringer	100 - 81 %	80 - 60 %	< 60 %	
	Elevundersøkelsen 10. trinn - støtte av lærer	100 - 81%	80 - 60 %	< 60 %	
	Elevers subjektive opplevelse av mobbing				
- Elev-undersøkelsen 7.trinn	< 2,9 %	3,2 - 2,9 %	> 3,3 %		
- Elev-undersøkelsen 10.trinn	< 2,8 %	3,1 - 2,8 %	> 3,2 %		
Elevene skal kunne velge mellom ulike pedagogiske skoletilbud	Alle privatskolesøknader skal møtes med velvilje såfremt dette skjer innenfor lover og regler og bystyrets overordnede planer				
	Andel positive behandlinger	søknadsbehandli ng	Manglende avklaring	søknadsbehandli ng	
Spesialskoletilbud skal sørge for at elever med nedsatt funksjonsevne oppfyller sitt faglige potensial og blir trygge, aktive og selvstendige mennesker	Alle elever med nedsatt funksjonsevne trives i et trygt læringsmiljø				
	Elevenes vurdering av trivsel				
	Evalueringsregi av Frydenhaug	100 - 81 %	80 - 60 %	< 60 %	
	Alle elever får utfordringer				
	Evalueringsregi av Frydenhaug	100 - 81 %	80 - 60 %	< 60 %	
Det skal være nok skoleplasser til alle elever i nærmiljøet	Alle elever i Drammen skal få gå på nærskole som sitt førstevalg	Paviljonger	Paviljonger	Paviljonger	
	Antall skoler med paviljonger som midlertidig	0-2	3-5	6-8	

Andre resultater

Læringsresultater og læringsmiljø

Læringsresultatene måles blant annet gjennom eksamen og nasjonale prøver. Resultatene på eksamen viser at elevene i Drammen skårer på nasjonalt nivå i engelsk og i norsk skriftlig. Det er en nedgang i eksamensresultat i matematikk, og elevene skårer 0,2 under nasjonalt snitt.

På nasjonale prøver er målsettingen å redusere antall elever i de laveste mestringsnivåene. Det er kun i lesing på 5. trinn at målsettingen er nådd for dette skoleåret. Nasjonale prøver er en underveisvurdering og en sjekk i forhold til kompetansemålene i de nasjonale læreplanene. Resultatene brukes på elevnivå for å veilede og tilpasse læringen for den enkelte elev.

Elevundersøkelsen er en nasjonal undersøkelse som gjennomføres for alle elever på høsten. Den måler elevenes læringsmiljø innenfor mange temaer. Resultatene på elevundersøkelsen for Drammen kommune viser høye skår på alle indikatorer. Elevene melder om høy grad av trivsel, faglige utfordringer og at de får god støtte av lærerne.

Tallene som er registrert for mobbing viser en svak økning. Både for elever på 7. trinn og 10. trinn er det 2,6 prosent av elevene som melder at de blir mobbet en eller flere ganger i uken. Tallene følges nøye opp på den enkelte skole og det settes inn tiltak for den enkelte elev og i hele skolemiljøet. De nasjonale tallene er 3,3 prosent for 7. trinn og 2,7 prosent for 10. trinn.

Spesialundervisning

Spesialundervisning er en del av den tilpassede opplæringen som gis til elever som har behov for særskilt tilrettelegging i læringsarbeidet. Spesialundervisningen skal ivareta elevenes muligheter til å nå realistiske mål dersom det ikke lar seg gjøre innenfor ordinær opplæring. Andelen elever med vedtak om spesialundervisning i 2019 var 7,7 prosent. Dette er en nedgang på 0,5 prosent fra 2018.

Forsterkningstiltakene

Sommerskolen er i god drift og hadde også denne sommeren et gratis aktivitetstilbud i fire uker. Det var over 1 600 deltagere og mer enn 40 ulike aktiviteter. Sommerskolen har ansatte fra ulike yrkesgrupper og studentmiljøer, og er en viktig rekrutteringsarena for skolene når de trenger flere lærere. Tilbudet er et viktig bidrag til kommunens arbeid med sosial utjevning og fattigdomsbekjempelse.

Aktivitetsskolen er i drift på alle skolene i Drammen. Aktivitetsskolen har vært delvis finansiert av prosjektmidler fra Utdanningsdirektoratet og midler fra Fjell 2020-prosjektet. En av målsettingene var å prøve ut effekten av gratis aktivitetsskole for familier med samlet inntekt under en årlig fastsatt grense. Vista Analyse har fulgt arbeidet med innføring av Aktivitetsskolen siden starten i 2016, og leverte en sluttevaluering i desember 2019. Hovedkonklusjonene i sluttevalueringen er at tiltaket har bidratt til økt deltagelse særlig for familier med lav inntekt og for familier fra innvandrergupper. Foresatte gir uttrykk for at AKS gir et større læringsutbytte enn SFO. Dette bekrefter skolene når de melder at de arbeider på en annen måte og at de ansatte har fått økt kompetanse. Friplasser for lavinntektsgrupper framstår som viktig for å sikre deltagelse.

Ung11 er inne i sitt tredje år, og elevtallet har økt fra 9 deltagere første år til 22 deltagere inneværende skoleår. Nedre Eiker og Svelvik ble tilbudt plasser og har en plass hver dette skoleåret. Ung11 er for ungdom som er ferdig med grunnskoleløpet, men som av ulike årsaker ikke er klare for å starte opp i videregående opplæring. Deltagerne har behov for ekstra år for å styrke sine forutsetninger for gjennomføring av videregående opplæring. Resultatene fra forrige skoleår viser at alle 16 som gjennomførte i fjor har bestått eksamen og fått plass i videregående skole. Møreforskning har en avtale

om følgeforskning på prosjektet og vil undersøke effekten av tiltaket for Ung11-deltakerne gjennom videregående opplæring. Forskningsprosjektet startet opp våren 2019 og er godt i gang.

Kvalitetsplanen Læringsløp Drammen – å lykkes i hele læringsløpet

Kvalitetsplanen Læringsløp Drammen ble vedtatt i bystyret i juni 2016. Planen hadde høye ambisjoner og den overordnende visjonen var: «Et læringsløp der hvert enkelt barn oppfyller sitt fulle potensial og blir et trygt, aktivt og selvstendig menneske». Høy kvalitet i det ordinære læringsløpet fra barnehage til og med videregående skole er aller viktigst for å lykkes med å gi barn og unge bedre kompetanse. Samtidig krever kommunens samfunnsansvar at den faglige og sosiale læringen kan forsterkes gjennom positive forsterkningstiltak. Forsterkningstiltakene må særlig ha som hovedmål å forebygge utenforskap, sikre sosial utjevning og ressursmobilisering og generelt styrke barn og unges forutsetninger for videre utdanning og fremtidig yrkesdeltakelse.

Høsten 2019 ble det gjennomført en evaluering av kvalitetsplanen Læringsløp Drammen i tråd med intensjonen i planen. Agenda Kaupang gjennomførte evalueringen. Det presiseres at arbeidet med kvalitetsplanen vil fortsette i en ny form, og at evalueringen dermed må forstås som en underveisevaluering. Fra sammendraget i rapporten:

Noen hovedmomenter fra rapporten:

- Det er verdifullt at planen favner *hele* oppvekstfeltet.
- Kompetansesenteret har vært en viktig drivkraft for implementering av planen.
- Barnehage og barneskole har kommet godt i gang med arbeid når det gjelder språk og sosial emosjonell kompetanse, og skolene har kommet lengst innenfor fremtidens kompetanse når det gjelder digital læring.
- Tjenestene opplever at de har fått til et bedre samarbeid på tvers, men at det fortsatt er potensial for et enda bedre tverrfaglig.
- Mange ønsker planen videreført i nye Drammen, med noen justeringer.

Kompetanseheving

Kompetanseheving i skolen skjer gjennom både videreutdanning og etterutdanningstiltak. Drammen kommune har en kompetansehevingsplan for læreres videreutdanning som gir ny formell kompetanse med studiepoeng på universitets- og høyskolenivå. Målet er å imøtekomme skjerpede krav til undervisningskompetanse som beskrives i den nasjonale strategien *Kompetanse for kvalitet*. Dette er et stort kompetanseløft både nasjonalt og lokalt. Inneværende år er det 87 lærere som får videreutdanning.

Drammen kommune samarbeider med Svelvik, Nedre Eiker og Lier kommuner om etterutdanning i den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling i skolen (DEKOMP). Målet er å i bedre grad ivareta kommunesektorens behov for kompetanseutvikling med hensyn til kapasitet, ressursbruk og kvalitet. Kommunene samarbeider med Universitetet i Sør-Øst Norge (USN) om å utvikle relevante tiltak for læreres etterutdanning. I 2019 ble det gjennomført en kompetanseundersøkelse der ledere og lærere ga tilbakemeldinger for sine behov for kompetanseheving som danner grunnlaget for tiltakene som utvikles i det langsiktige samarbeidet med USN.

Høsten 2020 innføres nye læreplaner i fag og en ny overordnet del i norsk skole (LK20). Fokuset i kompetanseutviklingstiltak har vært rettet mot innføring av de nye lærerplanene gjennom skolebasert kompetanseutvikling. Kvalitetsplanen *Læringsløp Drammen* er godt forankret i styringsdokumenter og kunnskapsgrunnlaget for fagfornyelsen, slik at realiseringen av planen har vært en god forberedelse for

LK20 i Drammensskolen. Eksempler på dette er satsingen på framtidens kompetanse med digital læring, og utviklingen og implementeringen av språkplan og plan for sosial og emosjonell kompetanse.

Lærerspesialister

Drammen kommune har deltatt i pilotordningen for lærerspesialister siden oppstart i 2015. Det er i år 36 lærerspesialister i Drammen kommune. I år har det blitt utvidet med flere lærere som er spesialister innen begynneropplæringen og profesjonsfaglig digital kompetanse (pfdk). Lærerspesialistene er ressurser innen sitt fagområde og bidrar til skoleutviklingsarbeid på sin skole. Kompetansesenteret har drevet nettverk for lærerspesialistene i Drammen.

Lærertraineeprogram

Drammen kommune viderefører sitt program for nyutdannede lærere som er i sitt 1. og 2. arbeidsår. Programmet bidrar både til å rekruttere og beholde dyktige lærere i Drammensskolen. Kompetansesenteret har ledet samlingene for de nyutdannede lærerne.

Læringsstøttende team

Læringsstøttende team startet opp høsten 2019. Teamet har hatt sin base på Galterud skole inneværende år. Teamet er videre oppsøkende og tilfører skolene kompetanse og veiledning innen tilpasset opplæring i begynneropplæringen, klasseledelse og det å bygge fremragende læringsmiljøer, kartlegging og analyse og endrings- og utviklingsarbeid med utgangspunkt i arbeidsplassbasert læring og kollektive læringsprosesser.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	625 726	661 520	660 893	-627	-0,1 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	73 775	83 759	80 551	-3 208	-4,0 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	265 185	286 508	286 535	28	0,0 %
Overføringsutgifter	9 771	11 929	16 813	4 884	29,0 %
Finansutgifter	16 841	18 150	0	-18 150	0,0 %
Sum Driftsutgifter	991 297	1 061 865	1 044 791	-17 074	-1,6 %
Salgsinntekter	-30 217	-33 593	-31 991	1 602	-5,0 %
Refusjoner	-93 806	-126 805	-105 081	21 724	-20,7 %
Overføringsinntekter	-8 908	-265	0	265	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-12 189	-12 350	-8 373	3 977	-47,5 %
Sum Driftsinntekter	-145 119	-173 014	-145 445	27 569	-19,0 %
Netto resultat	846 178	888 851	899 346	10 494	1,2 %

Vurdering av driftsregnskapet

Ved årsslutt viser programområdet et samlet mindreforbruk på 10,5 millioner kroner, etter avsetninger til bundne fond. Dette utgjør 1,1 prosent av programområdets totale ramme. Det utøves stram og god økonomistyring i skolene.

Vurdering av investeringsregnskapet

Bykassen

Programområdet hadde en total investeringsramme på 52,5 millioner kroner i 2019. Av disse midlene er det kun brukt 37,0 millioner kroner. Det store mindreforbruket på 15,5 millioner kroner skyldes i hovedsak forsinkelser i prosjektene på Fjell og Brandengen skole.

Drammen Eiendom KF

Drammen Eiendom KF utførte investeringer innenfor skoleområdet for 216,3 millioner kroner i 2019. Av dette ble 158,8 millioner kroner benyttet til fellesprosjektet ved Fjell skole. For ytterligere omtale vises til Drammen Eiendom KFs årsberetning for 2019.

Digitalisering i skolen

13 Introduksjonstjenester

Cirka 54 prosent av deltakere som deltok i Introduksjonsprogram gikk over i arbeid eller utdanning etter avsluttet introduksjonsprogrammet i 2019. Dette er lavere enn resultatet i 2018 og lokalt ønsket resultat på 55 prosent. Tilsvarende tall for 2018 var 60 prosent.

94,3 prosent av personer som ble bosatt i 2019 har startet i Introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting i Drammen kommune i 2019. Det er en god framgang fra 2018 hvor resultat var 54 prosent. Lokalt ønsket resultat for denne indikatoren er 70 prosent.

Det ble bosatt 56 personer inkludert 19 barn i familier i 2019. I tillegg har kommunen bosatt 12 familiegjenforente og 8 enslige mindreårige flyktninger i 2019. Drammen kommune har vedtatt å bosette 65 flyktninger inkludert 9 enslige mindreårige i 2019.

Integrering- og fattigdomsutvalget har fullført sitt arbeid og kom med sluttrapporten i november 2019. Rapporten ble politisk behandlet av gamle Drammens bystyre 3. desember 2019.

Fakta om programområdet

Introduksjonssenteret har ansvar for tjenester som er organisert under programområde 13, introduksjonstjenester som knyttet til etablering, bosetting og kvalifisering av flyktninger, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, grunnskole for voksne, spesialundervisning og tolketjenester.

I 2019 deltok rundt 1 000 deltakere på norskkurs på ulike nivåer på Introduksjonssentret. Deltakere er både fra Drammen og Svelvik kommuner. Deltakere på norskkurs er både flyktninger som får norskopplæring som en del av introduksjonsprogrammet, og andre innvandrere som har rett/plikt til norskopplæring.

749 deltakere fikk opplæring i samfunnskunnskap på Introduksjonssenteret i 2019 deriblant 357 deltakere fra Drammen kommune, 367 deltakere fra andre nabokommuner og 25 privatister. 72 deltakere fra 8 kommuner deltok på opplæring via videokonferanse i 2019.

55 deltakere på grunnskole for voksne gjennomførte eksamen i 10. klasse og fikk vitnemål. I kombinasjonsklassen tok tre deltakere opp grunnskolefag igjen og fikk nytt vitnemål. I 2019 besto en deltaker realkompetansevurdering og fikk vitnemål. 86 prosent av deltakerne med tilbud om spesialundervisning fikk tilbud om tilrettelagt arbeid/aktivitet i 2019.

Tabellen nedenfor viser nøkkel tall for P13 i 2019.

Indikator	2016	2017	2018	2019
Mottakere av introduksjonsstønad	344	363	296	242
Netto driftsutgifter til Introduksjonsordningen (nok)	58,5m	60m	47,8m	38,1m
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned	14 009 kr	13 638 kr	14 506 kr	13 475 kr
Antall deltakere på norskkurs (snitt av høst og vår)	625	674	674	561
Deltakere per programrådgiver	35	32	32	25

Mål- og resultatstyring

 Mål- og resultatstyring
Introduksjonstjenester
Introduksjonssenteret skal kvalifisere voksne innvandrere og flyktninger til arbeid og utdanning.

Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022 og indikator	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Flere i arbeid og aktivitet	Flere av kommunens innbyggere er i arbeid				
	Flyktninger i arbeid eller utdanning rett etter avsluttet introduksjonprogram	55 % eller høyere	Mellom 54 og 50 %	Mindre enn 50%	54,0 %
	Flyktninger i arbeid rett etter avsluttet introduksjonsprogram	29% eller høyere	Mellom 28og 25 %	Mindre enn 25 %	33,0 %
	Flyktninger starter i introduksjonsprogram snarest mulig etter bosetting i Drammen	70 % har startet i program tidligere enn tre måneder etter bosetting	Mellom 40og 69 % har startet i program tidligere enn 3 måneder etter bosetting	Mindre enn 40% har startet i program tidligere enn tre måneder etter bosetting	94,0 %
	Voksne innvandrere oppnår nivå A2 i leseforståelse på Norskprøvene	86% eller høyere	Mellom 85 og 80 %	Under 80 %	72,0 %
	Voksne innvandrere oppnår nivå A2 på Norskprøvenes lytteprøve	92 % eller høyere	Mellom 91 og 85 %	Under 85%	86,0 %
	Voksne innvandrere oppnår nivå A2 på de muntlig Norskprøvene	90 % eller høyere	Mellom 89 og 85%	Under 85%	87,0 %
	Voksne innvandrere oppnår nivå A2 på de skriftlige Norskprøvene	76 % eller høyere	Mellom 75 og 70 %	Under 70 %	83,0 %
	Nyankomne voksne innvandrere består prøven i samfunnskunnskap	80 % eller høyere	Mellom 79 og 70 %	Under 70 %	86,0 %
	Resultat på muntlig eksamen i 10.klasse	3,5 eller høyere	Mellom 3,4 og 2,9	Under 2,9	4,5 %
	Resultat på skriftlig eksamen i 10.klasse	3 eller høyere	Mellom 2,9 og 2	Under 2	2,4 %
	Voksne med rett til spesialundervisning etter Opplæringsloven §4a-2 har tilbud om varig tilrettelagt arbeid/aktivitet	85 % eller flere	Mellom 84 til 80 %	under 80 %	8,6 %

Andre resultater

Introduksjonsprogrammet

54 prosent av deltakere i introduksjonsprogrammet gikk direkte ut i arbeid eller utdanning rett etter avsluttet introduksjonsprogram i 2019. Tilsvarende tall for 2018 var 60 prosent.

I løpet av 2019 avsluttet 91 deltakere introduksjonsprogram hvorav 49 deltakere gikk direkte ut i arbeid eller utdanning (54 prosent). Av disse gikk 30 personer (33 prosent) ut i arbeid og 19 personer (21 prosent) til utdanning på videregående skolenivå eller høyere. Det var en øking på 3 prosent i arbeidsdeltagelse enn forrige år. 12 deltakere (13,2 prosent) gikk til grunnskole ved programslett. Det ble overført 24 deltakere (26,4 prosent) til NAV ved programslett. 20 deltakere (22 prosent) fikk ulike kvalifiseringstiltak i NAV. Fire personer var avhengige av sosialhjelp. Fire personer stanset program, og 2 personer avsluttet på grunn av utflytting fra Drammen kommune.

God framgang i oppstart av program

Kommunen skal etter introduksjonsloven tilrettelegge introduksjonsprogram for deltakere som har rett og plikt til deltakelse så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at deltaker har fremsatt krav om program. Kommunen etterstreber raskest mulig oppstart i program, men det forutsetter at flere praktiske forhold er kommet i orden, eksempelvis personnummer, barnehageplass, nødvending helsemessig oppfølging eller annen assistanse..

Det er en god framgang i oppstart av Introduksjonsprogram i Drammen i 2019. 94,3 prosent av deltakerne startet programmet innen tre måneder etter bosetting i Drammen. Tilsvarende tall for 2018 var 54 prosent.

Resultater på norskprøver

Tabellen nedenfor viser resultatene fra norskprøver i 2019. Drammen kommunes resultater på muntlig prøve er høyere enn landsgjennomsnittet. Resultatet på prøver i lytting og skriftlig er nær landsgjennomsnittet, og resultatet på lesing er under landsgjennomsnittet. Resultatet på muntlige og skriftlige prøver er høyere enn målsettingen, mens resultatet for lesning og lytting er under ønsket nivå.

Delprøver	Mål	Resultat Drammen	Resultat Norge
Muntlig	90 %	91 %	87 %
Skriftlig	76 %	83 %	84 %
Lesing	86 %	72 %	76 %
Lytting	92 %	86 %	86 %

Samfunnskunnskapsopplæring

86 prosent av deltakere i Drammen kommune besto obligatorisk prøve i samfunnskunnskap i 2019. Dette er høyere enn landsgjennomsnitt (79 prosent). Det satses på utdanning og kursing av lærere som

underviser i faget, og på kartlegging av tilretteleggingsbehov for svake grupper. Opplæring i samfunnskunnskap blir tilbudt på 30 ulike språk i gjennomsnitt hvert år.

Tabellen nedenfor viser antall deltakere som deltok i opplæring i samfunnskunnskap i Drammen kommune, andre nabokommuner og privatister på Introduksjonscenteret i 2019. I tillegg til dette deltok 72 personer fra 8 fjerntliggende kommuner på kurs og prøve i samfunnskunnskap via videokonferanse på Introduksjonscenteret i 2019.

Kursuke	Ant. Deltakere (Drammen)	Ant. Deltakere (nabokommuner)	Privatister	Totalt ant. Deltakere
Uke 9	124	109	8	241
Uke 26	109	128	10	247
Uke 37	51	40	2	93
Uke 40	73	90	5	168
Totalt ant. deltakere	357	367	25	749

Bosetting av flyktninger

I 2019 ble det bosatt 64 personer, derav 39 barn, i tråd med bystyrets vedtak. I tillegg har 12 personer fått familiegjenforening og er bosatt i 2019. Det ble også bosatt åtte enslige mindreårige flyktninger i Drammen kommune i 2019.

Integrerings- og fattigdomsutvalget

Integrerings- og fattigdomsutvalget ble satt ned i mai 2017 etter Bystyrets vedtak med følgende mandater.

1. Legge grunnlag for utvikling av helhetlig politikk for integrering og bedring av innbyggernes levekår.
2. Innhente relevant forskning og erfaring fra andre kommuner/land.
3. Gjennomgå vedtatte mål, strategier og tiltak og vurdere resultatene.
4. Utvalgets forslag legges fram til politisk behandling høsten 2019.

Integrerings- og fattigdomsutvalget startet sitt arbeid i september 2017 og ferdigstilte arbeidet sitt i november 2019. Utvalget har avgitt sin sluttrapport i tre deler. Rapporten ble politiskbehandlet i gamle Drammens bystyre 3. desember 2019.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	102 031	88 152	85 998	-2 154	-2,5 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	-13 392	-16 432	-10 058	6 374	-63,4 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	23 207	33 248	14 092	-19 156	-135,9 %
Overføringsutgifter	1 289	1 077	539	-538	-99,7 %
Finansutgifter	2 443	1 224	0	-1 224	0,0 %
Sum Driftsutgifter	115 578	107 269	90 571	-16 698	-18,4 %
Salgsinntekter	-4 639	-6 334	-5 868	466	-7,9 %
Refusjoner	-41 485	-43 942	-25 493	18 450	-72,4 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 503	-1 787	0	1 787	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-48 626	-52 063	-31 361	20 703	-66,0 %
Netto resultat	66 952	55 206	59 211	4 005	6,8 %

I økonomiplan ble det lagt til grunn en ramme på 48,9 millioner kroner. I disse beregningene var det forventet en reduksjon i antall deltakere i introduksjonsprogram på cirka 80 personer. Fram til 1. tertial viste det seg at denne reduksjonen ikke ble så stor som forventet. Rammen ble derfor styrket i 1. tertial basert på nye prognosetall. I 2019 hadde derfor programområdet en budsjettamme på 59,2 millioner kroner. Dette er 8,5 millioner kroner mindre enn i 2018. I 2019 endte programområdet med et mindreforbruk på 4 millioner kroner.

Mindreforbruket relaterer seg i størst grad til Språktjenesten. Grunnet overgang til ny kommune ble mange av inntektene som vanligvis har kommet i januar blitt fakturert i desember. Dette har gitt større inntekter i 2019 enn forventet. Det har også vært et mindreforbruk sentralt på 1 million kroner. Introduksjonstøtten som ble styrket ved 1. tertial endte med et merforbruk på 0,5 millioner kroner.

Introduksjonssentert

14 Vann og avløp

Det er levert drikkevann og sløkkevann gjennom hele 2019. Vannforbruket i Drammen er stabilt, og klart innenfor målet i «Hovedplanen for vann og avløp» hvor det legges opp til at vannforbruket, inkludert lekkasjer, skal holde seg på 2004-nivå eller lavere.

Det var en hendelse med funn av tarmbakterier ved høydebasseng på Stubberud, noe som resulterte i kokeanbefaling av drikkevann på Konnerud.

Lekkasjene for 2019 er beregnet til 38 prosent. Det arbeides systematisk med å lokalisere og tette lekkasjer. Det er gjennomført investeringer for 120,1 millioner kroner i 2019.

Gebyrøkningen for vann og avløp var på henholdsvis 5 prosent og 7 prosent i 2019.

Solumstrand renseanlegg oppfylte alle myndighetskrav til rensing. Muusøya renseanlegg hadde en rensegrad for fosfor på 92,8 prosent, mens kravet er 95 prosent.

I henhold til vedtatte mål var badevannskvaliteten akseptabel.

Fakta om programområdet

Vann- og avløpsvirksomheten leverer drikkevann og avløpstjenester til mer enn 98 prosent av befolkningen i Drammen. Vannet kjøpes fra Glitrevannverket IKS, og fraktes deretter til forbrukerne i et kommunalt ledningsnett på 299 km.

Husholdninger og bedrifter sender deretter avløpsvannet ut i et kommunalt ledningsnett på 333 km via blant annet 69 pumpestasjoner til renseanleggene Solumstrand og Muusøya. I tillegg kommer 198 km ledninger som samler opp grunnvann og regnvann og slipper dette ut i vassdragene.

Nøkkeltall

Indikator	2016	2017	2018	2019
Andel av befolkningen tilknyttet kommunens avløpstjeneste	98,2 %	98,3 %	98,3 %	98,3 %
Andel av befolkningen tilknyttet kommunens vannforsyning	98,8%	98,8 %	98,9 %	99,0 %
Andel av tilknyttede boligeiendommer som betaler etter målt forbruk	98 %	98 %	99 %	99 %
Rensegrad fosfor Muusøya renseanlegg (krav: 95 %)	89 %	93 %	94 %	93 %
Rensegrad fosfor Solumstrand renseanlegg (krav 90 %)	96 %	97 %	95 %	96 %

Mål- og resultatstyring

Mål- og resultatstyring
Vann og avløp

Befolkning og næringsliv skal tilbys nok vann og godt vann.					
Mål fra Bystrategien	Mål i økonomiplan 2019-2022	Ønsket resultat	Akseptabelt resultat	Ikke godkjent	Resultat 2019
Vann- og avløpssystemet skal takle en byvekst på 25 000 innbyggere, gjennom intensivert vedlikehold og utvikling av ledningsnett	Nok vann	Ikke planlagte avbrudd < 0,5 timer/person, totale avbrudd < 1 time/person per år	Ikke planlagte avbrudd mellom 0,5 og 1,0 timer/person	Ikke planlagte avbrudd > 1 time/person pr år	Ikke planlagte avbrudd: 0,04 timer/person, totale avbrudd: 0,67 timer/person
	- God forsyningsstabilitet	Vannkjøp på 2004-nivå (GVDs definisjon) eller mindre	Vannkjøp på inntil 5 % over 2004-nivå	Vannkjøp mer enn 5 % over 2004-nivå	Mål nådd
	Tilstrekkelig kildekapasitet				
	Godt vann	100 % av tilknyttede innbyggere har hygienisk betryggende og bruksmessig tilfredsstillende vann	1-1000 tilknyttede innbyggere har ikke hygienisk betryggende drikkevann og/eller 1-5000 har ikke	>1000 tilknyttede innbyggere har hygienisk betryggende drikkevann og > 5000 har dårlig bruksmessig vannkvalitet	Mål nådd
	Overholdelse av - Drikkevannsforskriftens krav til innhold av fysisk-kjemiske stoffer og bakterier				
Ren elv og ren fjord skal opprettholdes med et sunt plante- og dyreliv	Tilfredsstillende badevannskvalitet	> 90 % av alle prøver har innhold av TKB < 1000	80 – 90 % av alle prøver har innhold av TKB < 1000	< 80 % av alle prøver har innhold av TKB < 1000	87 % av alle prøver har TKB < 1000
	Overholdelse av fylkesmannens krav i utslippstillatelsen	Renseeffekt totalfosfor mer enn 95 % (fylkesmannens krav)	Renseeffekt totalfosfor 90 – 95 %	Renseeffekt totalfosfor mindre enn 90 %	Renseeffekt totalfosfor 92,8%
	- Renseresultat Muusøya RA	Renseresultatet tilfredsstillende fylkesmannens krav	Renseresultatet er inntil 5 % dårligere enn fylkesmannens krav	Renseresultatet mer enn 5 % dårligere enn fylkesmannens krav	Alle rensekrav er oppfylt
	- Renseresultat Solumstrand RA	Tilføringsgraden er mer enn 95 %	Tilføringsgraden er mindre enn 85 - 95 %	Tilføringsgraden er mindre enn 85%	Mål delvis nådd
	- Tilføringsgrad Muusøya rensedistrikt	Tilføringsgraden er mer enn 95 %	Tilføringsgraden er mindre enn 85 - 95 %	Tilføringsgraden er mindre enn 85 %	Mål delvis nådd
	Tilføringsgrad Solumstrand rensedistrikt				
Byens fysiske struktur skal være robust mot flommer og ekstremvær som følge av klimaendringer	Vann- og avløpsnett skal være robust	Mindre enn 7	8 til 14	Flere enn 15	4
	Antall kjelleroversvømmelser forårsaket av feil på kommunalt nett, erkjente i kalenderåret	Ingen hendelser der abonnenter blir uten vann i mer enn 8 timer	1 hendelse der abonnenter blir uten vann i mer enn 8 timer	2 eller flere hendelser der abonnenter blir uten vann i mer enn 8 timer	0
	Avbrudd i vannforsyningen på grunn av bortfall av strømforsyningen til kommunalt trykkforsterkningsanlegg				

Det er oppnådd gode resultater med hensyn til å tilby godt og sikkert drikkevann. Det var to tilfeller av strømstans i pumpestasjoner i 2019, men disse var kortvarige, og pumpene ble raskt igangsatt. Noen abonnenter fikk litt lavere trykk i en kort periode, men ingen mistet vannet helt. Målet om ingen hendelser der abonnenter blir uten vann i mer enn åtte timer på grunn av bortfall av strøm til pumpestasjoner er derfor nådd.

Badevannsresultatene var omtrent som i 2018. I alt 13 prøver hadde TKB > 1000. Av disse var åtte prøver knyttet til to prøveuker i månedsskiftet juni/juli da det var et generelt høyt forurensningsnivå i elva også oppstrøms Drammen. Prøvene fra plaskedammen i Åssiden elvepark viser at denne er utsatt for forurensning, men dette er sannsynligvis relatert til liten vannutskifting og til at det oppholder seg mye svømmefugl i parken.

2019 ble et år med rekordstore vannmengder inn til renseanleggene, grunnet mye nedbør. Til tross for dette har driften vært tilnærmet uproblematisk. Det har vært utført en rekke forbedringer og optimaliseringer på renseanlegg og transportsystem som har gjort det mulig å håndtere de store vannmengdene uten nevneverdig tap i renseeffekt i forhold til tidligere år. Resultatmessig har Solumstrand renseanlegg oppfylt alle krav, mens Muusøya renseanlegg ligger 2,2 prosentpoeng under kravet til rensing av totalfosfor.

Kommunen erkjente fire kjelleroversvømmelser som forårsaket av feil på kommunalt nett i 2019. Målet om færre enn sju slike kjelleroversvømmelser ble derfor nådd.

Andre resultater

Rehabilitering av ledningsnett - planleggingsarbeid

Det pågår et langsiktig arbeid med rehabilitering av avløpsledningsnettet, og i 2019 ble saneringsplan for Muusøya rensedistrikt (plan for rehabilitering og utvikling av ledningsnett) ferdigstilt.

Vannforbruk og lekkasjebekjempelse

Drammen mottok i 2019 7,9 mill. m³ vann fra Glitrevannverket, som er det laveste siden Glitrevannverket overtok hele leveransen av vann til den kommunale vannforsyningen i Drammen i 2003. Dette er godt innenfor målet i hovedplanen, som har som mål at vannforbruket (totalt, inkludert lekkasjer) skal ligge på 2004-nivå eller lavere. Det gode resultatet skyldes i stor grad det systematiske arbeidet med å lokalisere og tette lekkasjer. Lekkasjeprosenten er beregnet til 38 % for 2019.

Det ble rehabilitert eller skiftet ut i alt 3,8 km vannledning. Dette gir en fornyingstakt på 1,3 %.

Oppfølging av hendelse på vannforsyningssystemet på Konnerud

I august fikk Glitrevannverket utslag på en type tarmbakterier (intestinale enterokokker) på 2 prøver (rutineprøve og oppfølgingsprøve) tatt fra Stubberud høydebasseng. På bakgrunn av funnene ble det, i samråd med Glitrevannverket og kommuneoverlegen, besluttet å sende ut kokeanbefaling til alle abonnenter på Konnerud, ca. 10.000 abonnenter. Mattilsynet ble også informert. Det var kokeanbefaling for hele eller deler av Konnerud fra 27.08.19 – 02.09.19. I forbindelse med kokeanbefalingen, ble det tatt 66 drikkevannsprøver fra ledningsnettet i området. Det ble ikke påvist intestinale enterokokker i noen av disse prøvene.

Rehabilitering av avløpsstasjoner og utskifting av avløpsledninger

De fleste avløpspumpestasjoner og overløp ble bygd på 1990-tallet, og det er behov for å skifte ut store deler av det tekniske og elektroniske utstyret. Fase 3 i arbeidet med utskifting og modernisering av

avløppumpestasjoner og andre installasjoner på nettet ble videreført i 2019 med opprusting av 6 pumpestasjoner og 6 overløp.

Det ble rehabilitert eller skiftet ut i alt 6,0 km avløpsledning, noe som utgjør 1,8 % av total lengde avløpsledninger. For en stor andel av fornyelsen (i 2019: cirka 48 %) er det som i fjor benyttet strømperehabilitering.

Rehabilitering av dammer

Arbeid med å sikre gamle vannforsyningsdammer etter pålegg fra NVE og damsikkerhetsforskriften er videreført. I 2019 ble det gjort rehabiliteringsarbeid på Skapertjern.

Klimatilpasning

I 2018 ble det ferdigstilt en terrengmodell for hele Åssidenområdet for simulering av flomveier og overvannsstrømmer. Den vil kunne ha stor nytteverdi blant annet i forbindelse med arealplanlegging, større utbyggingsprosjekter og beredskapsplanlegging (flomveier). Det var planlagt å implementere rutiner for bruk av denne modellen i 2019. Arbeidet med kommunesammenslåing gjorde imidlertid at videre utvikling av modellen ikke kunne prioriteres.

Økonomisk status

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Avvik %
Lønn	35 342	36 737	36 262	-475	-1,3 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	55 637	53 446	50 216	-3 230	-6,4 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	67 003	72 689	75 968	3 279	4,3 %
Overføringsutgifter	841	1 577	400	-1 177	-294,1 %
Finansutgifter	0	0	0	0	0,0 %
Sum Driftsutgifter	158 824	164 449	162 846	-1 602	-1,0 %
Salgsinntekter	-242 910	-256 397	-254 544	1 853	-0,7 %
Refusjoner	-2 831	-1 751	-1 989	-238	12,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-60	-60	0	60	0,0 %
Sum Driftsinntekter	-245 801	-258 208	-256 533	1 675	-0,7 %
Netto resultat	-86 977	-93 759	-93 687	72	-0,1 %

Driftsregnskap

Programområdet har ett resultat i samsvar med budsjett. Mindreforbruk er på under 0,1 millioner kroner.

Investeringsregnskap

Vann og avløp hadde for 2019 ett opprinnelig budsjett på 121,4 millioner kroner. Det er ikke overført ubrukte midler fra 2018. Det ble investert 120,1 millioner kroner i løpet av året.

Vannforsyning

Det er bokført 29,6 millioner kroner på vannforsyning. Mindreforbruk på 4,6 millioner kroner skyldes økt driftsfinansiering av ledningsfornyelse mot budsjettet.

Dammer

Det er bokført 8,5 millioner kroner på dammer som er 1,9 millioner mer enn revidert budsjett. Skapertjern har ett merforbruk på 2,9 millioner kroner grunnet uventet merarbeid. Arbeid ferdigstilles 2020.

Skapertjern

Avløp og rensning

Det er bokført 82 millioner kroner til avløp og rensning. Dette er 1,5 millioner mer enn budsjett.

Eierstyring

I samsvar med revidert budsjett mottok Drammen kommune 197,7 millioner kroner i aksjeutbytte og eieruttak i 2019. Av dette utgjorde utbytte fra Glitre Energi AS, Lindum AS, Drammen Kino AS og Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS til sammen 94,3 millioner kroner.

Samlet overskudd for de kommunale foretakene var i 2019 på 124,6 millioner kroner, som er 26,5 millioner kroner bedre enn budsjettert. Det ble utbetalt eieruttak på til sammen 103,3 millioner kroner fra Drammen Eiendom KF og Drammen Parkering KF.

Drammen kommune forvalter betydelige verdier som eier i mer enn 40 ulike virksomheter fordelt på aksjeselskaper, kommunale foretak, interkommunale selskap, interkommunalt samarbeid og stiftelser.

Oversikt over kommunens eierposter fordelt på selskapsform per 31.12.2019

Aksjeselskaper	Eierandel
Lindum AS	100%
Drammen Scener AS	100%
Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS	100%
Vinn Industrier AS	80%
Enter Kompetanse AS	84,3%
Brageteateret – Regionteater for Buskerud AS	50%
Glitre Energi AS	50%
Drammen Kino AS	33%
Byen Vår Drammen AS	32,9%
E 134 Haukelivegen AS	2,43%
Filmparken AS	0,84%
Interkommunale selskaper (IKS)	
Glitrevannverket IKS	49%
Drammensregionens Brannvesen IKS	45,2%
Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS	33,8%
Legevakta i Drammensregionen IKS	51%
Viken Kommunerevisjon IKS	17,9%
Kommunale foretak	
Drammen Eiendom KF	100%
Drammensbadet KF	100%
Drammen Parkering KF	100%
Drammen Drift KF	100%
Samvirkeforetak (SA)	
Kommunearkivinstitusjonenes Digitale Ressurssenter SA	
Biblioteksentralen SA	
Interkommunalt samarbeid (§27-samarbeid)	
Drammensregionens interkommunale havnevesen	55%
Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing (IUA)	
Kommuneadvokaten i Drammensregionen	
Kemneren i Drammensregionen	
Kontrollutvalgssekretariatet i Buskerud	
Drammensregionens interkommunale krisesenter	
Øvrige	
Osloregionens Europakontor (forening)	

Stiftelser o.l.

Drammen kommunale pensjonskasse	Ikke eierskap
Stiftelsen Drammens Museum	Ikke eierskap
Stiftelsen Drammens Teater og kulturhus	Ikke eierskap
Stiftelsen Åssiden eldrecenter	Ikke eierskap
Drammen kommunes utleieboliger	Ikke eierskap
Erik Børresen stiftelse	Ikke eierskap
Drammen og Kongsberg vernelagsstiftelse	Ikke eierskap
Stiftelsen Blå Kors Drammen	Ikke eierskap

Eierstrategisk arbeid

I 2019 var arbeidet med eierstyring i stor grad rettet inn mot overgangen til ny kommune fra 01.01.20. Dette innebar bl.a. å følge opp vedtak i fellesnemnda i nye Drammen kommune samt å gjennomføre formelle prosesser for å sikre ryddig overføring av eierskap fra tidligere Drammen kommune til nye Drammen kommune.

I tråd med fellesnemndas beslutning og vedtak i Drammen bystyre har det vært arbeidet med å avvikle følgende selskap/samarbeid hvor tjenesten etableres i nye Drammen kommunes basisorganisasjon fra 01.01.20:

- Legevakta i Drammensregionen IKS
- Drammen Parkering KF
- Drammen Drift KF
- Drammensregionens IKT
- Kommuneadvokaten i Drammensregionen
- Kemneren i Drammensregionen
- Drammens interkommunale krisesenter

Flere av disse selskapene har vært organisert i samarbeid med andre kommuner i Drammensregionen. Det har vært gjennomført nødvendige prosesser i samarbeid med aktuelle kommuner både for å sikre avvikling av selskapene og etablere nye vertskommuneavtaler der det har vært aktuelt.

I interkommunale selskap har kommunereformen medført endring i deltakerkommuner. Høsten 2019 ble det gjennomført en revidering av selskapsavtalene i følgende IKSer:

- Drammensregionens brannvesen IKS
- Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS
- Glitrevannverket IKS

Gjennomgangen var av teknisk karakter, slik at avtalene blant annet skulle være korrekte hva gjelder deltakerkommuner og eierandeler. Selskapsavtaler må vedtas i kommunestyrene i alle deltakende kommuner. Kommunestyret i nye Drammen kommune vedtok disse i desember 2019. Avtalene ble ikke vedtatt i alle de øvrige kommunestyrene i 2019.

Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF ble av kommunestyret i nye Drammen kommune vedtatt etablert som kommunale foretak i nye Drammen kommune fra 01.01.20. Dette skjedde i kommunestyremøte i november 2019.

Drammensregionens interkommunale havnevesen

Ny kommunelov og ny havnelov trådte i kraft fra 01.01.20. Dette medfører endrede rammer for organisering og styring av havnevirksomheten, som utløser behov for å se på nye måter å organisere havnevirksomheten på. Det ble i 2019 arbeidet med å vurdere konsekvensene av lovendringene, sett fra et eiersynspunkt. Dette arbeidet fortsetter i regi av nye Drammen kommune, i nært samarbeid med øvrige eierkommuner, Lier og Asker.

Eiermøter 2019

Det gjennomføres årlige eiermøter i formannskapet. På grunn av kommunevalget høsten 2019 og overgangen til ny kommune fra 01.01.02, ble det kun gjennomført eiermøter med formannskapet frem til april 2019. Det ble i 2019 gjennomført eiermøter med Drammensbadet KF og Enter Kompetanse AS.

Kommunale foretak

Regnskapsresultat 2019 for kommunale foretak

Tabellen nedenfor viser hovedstørrelser i de kommunale foretakenes resultatregnskap for 2019.

Resultatregnskap 2019 for kommunale foretak – hovedstørrelser

Mill. kr 1)	Drifts- inntekter	Drifts- kostnader	Nto. Finans (- = nto. utgift)	Årsres. før ekstraord. poster	Årsresultat	Eieruttak 2)
Drammen Eiendom KF 3)	691,5	483,0	-116,8	91,6	106,8	84,5
Drammen Drift KF	52,5	54,2	-0,2	-1,9	-1,9	0,0
Drammen Parkering KF	44,4	23,0	0,5	21,8	21,8	18,9
Drammensbadet KF 4)	64,1	66,0	-0,1	-2,1	-2,1	0,0
Sum kommunale foretak	852,4	626,3	-116,7	109,4	124,6	103,4
1. Foretakene fører regnskap etter regnskapslovens prinsipper						
2. Budsjetterte eieruttak som inngår i bykassens regnskap for 2019						
3. Årsresultatet for Drammen Eiendom KF fremkommer etter resultat fra salg av eiendom på 15,2 mill. kr						
4. Drammensbadet KF har mottatt tilskudd fra bykassen på 22,7 mill. kr i 2019						

Som det fremgår av tabellen har de kommunale foretakene et samlet overskudd på 124,6 millioner kroner i 2019. Dette er 26,5 millioner kroner bedre enn budsjettert og 17,9 millioner kroner bedre enn resultatet i 2018. Drammen Eiendom KF og Drammen Parkering KF har solide resultater og bidrar også med eieruttak som er inntektsført i bykassens regnskap for 2019 med henholdsvis 84,5 og 18,9 millioner kroner. Regnskapet for Drammen Drift KF og Drammensbadet KF viser begge underskudd på henholdsvis 1,9 og 2,1 millioner kroner.

Drammen Eiendom KF

Økonomisk resultat

Drammen Eiendom KFs resultatregnskap for 2019 viser et positivt årsresultat på 106,8 millioner kroner. Til sammenlikning var resultatet i 2018 på 94,5 millioner kroner. Resultatet for 2019 er 22,2 millioner kroner bedre enn budsjettert. I årsresultatet for 2019 inngår resultat fra salg av eiendom med 15,2 millioner kroner. Foretakets resultat før salg av eiendom var på 91,6 millioner kroner. Resultatforbedringen skyldes en kombinasjon av høyere driftsinntekter – i hovedsak fra

boliger – samt lavere lønns- og administrasjonskostnader. I tillegg ble netto finanskostnader klart lavere enn budsjettet.

I samsvar med budsjetterte forutsetninger er 84,5 millioner kroner overført til bykassen i form av ordinært eieruttak i 2019. I samsvar med anbefaling fra styret foreslås resterende del av overskuddet på 22,3 millioner kroner tilført foretakets egenkapital. Foretaket vil etter dette ha en bokført egenkapital på 1 063,1 millioner kroner.

Investeringsregnskapet

Drammen Eiendom KF har i 2019 foretatt investeringer for 400,4 millioner kroner. Dette er et forholdsvis høyt investeringsnivå, men likevel klart lavere enn i 2018 hvor det påløp investeringskostnader på 603,2 millioner kroner. Ved utgangen av 2019 hadde foretaket ubrukte investeringsbevilgninger på 59,1 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak forskjøvet framdrift innenfor enkelte prosjekter, spesielt innenfor programområde Helse-, sosial- og omsorgstjenester. Samtidig var påløpte kostnader innenfor for pågående prosjekter i programområde Grunnskole om lag 13 millioner kroner høyere enn budsjettet, noe som innebærer en forskuttering av årets bevilgninger.

Foretaket har i 2019 tatt opp 539,6 millioner kroner i nye lån til finansiering av investeringskostnadene, og har per årets utgang en gjeld til Drammen kommunes lånefond på 3 633,7 millioner kroner. I tillegg hadde foretaket byggelånstrekk på 276,6 millioner kroner ved siste årsskifte. Dette skyldes at påløpte investeringskostnader i 2019 i delvis gjelder anlegg under utførelse, som er mellomfinansiert ved trekk på byggelånkonto innenfor kommunens konsernkonto. Det høye låneopptaket i 2019 må ses i sammenheng med at byggelånstrekket er bygget ned med 211,5 millioner kroner i løpet av året.

For nærmere omtale av investeringsprosjektene vises til foretakets årsberetning som vil bli forelagt kommunestyret ved behandling av årsregnskapet for 2019.

Drammen Drift KF

Drammen Drift KF ble avviklet som kommunalt foretak 31.12.19 og virksomheten er fra 01.01.20 organisert i basisorganisasjonen i nye Drammen kommune. Drammen Drift KF hadde i 2019 et underskudd på om lag 1,94 millioner kroner. Omsetningen i 2019 var 52,5 millioner kroner, noe som var 3,6 millioner kroner lavere enn i 2018. Drammen Drift KF ytet tjenester hovedsakelig til Drammen kommune. Om lag 90 prosent av driftsrelatert omsetning var i 2019 knyttet til oppdrag for Drammen kommune (46.9 millioner kroner). For 2019 utgjorde andelen eksterne kunder 10,4% av driftsrelatert omsetning mot 11,6% i 2018. Foretaket hadde ved utgangen av 2019 en positiv egenkapital på 4,1 millioner kroner.

Drammen Parkering KF

Drammen Parkering KF ble avviklet som kommunalt foretak 31.12.19 og virksomheten er fra 01.01.20 organisert i basisorganisasjonen i nye Drammen kommune. I 2016 etablerte Drammen Parkering KF et aksjeselskap, Dpark AS, som overtok den kommersielle delen av parkeringsdriften i Drammen kommune. Aksjeselskapet videreføres som aksjeselskap i nye Drammen kommune.

Drammen Parkering KF hadde en omsetning i 2019 på 44,3 millioner kroner. Resultatet ga et overskudd på 21,9 millioner kroner. Det gode resultatet skyldes økte parkeringstakset og utvidet parkeringstid som følge av vedtatt parkeringsstrategi. Bystyret har vedtok et eieruttak på 18,9 millioner kroner for 2019 i

tilknytning til 1. tertialrapport 2019 som er overført kommunen. Overskytende resultat på 2,9 millioner foreslås lagt til foretakets egenkapital som da utgjør 13,7 millioner kroner ved utgangen av 2019.

Drammensbadet KF

Drammensbadet KF hadde i 2019 en omsetning på 41,3 millioner kroner, noe som er 2,9 millioner kroner lavere enn budsjettet. Omsetningen for 2019 er likevel 0,7 millioner kroner høyere enn i 2018. Drammensbadet KF har i 2019 hatt om lag 340 000 besøkende, hvilket er om lag 15 000 færre enn budsjettet. Dette gir et gjennomsnittlig besøkstall på om lag 940 personer per dag.

Foretaket hadde i 2019 et underskudd på om lag 2,1 millioner kroner som føres mot annen egenkapital. Regnskapet viser etter dette en negativ egenkapital på 2,1 millioner kroner. Driftsinntektene ble lavere enn budsjettet med om lag 2,9 millioner kroner. Inntekter på badebilletter og årskort ligger om lag 1,6 millioner kroner under budsjett. Lavere besøk enn budsjettet i 2019 kan forklare noe av dette. Salg i kafé/badebutikken ligger samlet om lag 1,8 million kroner under budsjett, og årsaken til det antas å være den samme. Kurs og utleie av basseng ligger over budsjett med om lag 0,6 millioner kroner.

Drammensbadet – nytt inngangsparti

Aksjeselskaper

Utbytte fra aksjeselskap

Drammen kommune har i 2019 mottatt 94,3 millioner kroner i utbytte fra aksjeselskaper. Dette er 11,3 millioner kroner mer enn kommunen mottok i 2018.

Mottatt utbytte fra aksjeselskap i 2019

Mill. kroner	Mottatt utbytte 2017	Mottatt utbytte 2018	Mottatt utbytte 2019	Revidert budsjett 2019
Glitre Energi AS	63,3	57,3	71,9	72,1
Lindum AS	14,3	23,1	17,6	17,6
Drammen Kino AS	3,8	2,6	2,8	2,8
Drammen kommune eiendomsutvikling AS			2,0	2,0
Sum utbytte	81,4	83,0	94,3	94,5

Glitre Energi AS

Drammen kommune har en eierandel på 50 prosent i Glitre Energi AS. Den andre halvdelens eies av Vardar AS (som igjen eies av Buskerud fylkeskommune). Selskapet hadde i 2019 et resultat etter skatt på 371,2 millioner kroner, hvorav majoritetens andel utgjør 315,1 millioner kroner. Dette er klart bedre enn resultatet for 2018 på 304 millioner kroner. Selskapets styre anbefaler at generalforsamlingen fastsetter et utbytte for 2019 på totalt 189,1 millioner – 94,5 millioner på hver av eierne.

Lindum AS

Lindum er organisert som et konsern med Lindum AS som morselskap. Konsernet har gjennom flere år hatt høy aktivitet og god lønnsomhet, men resultatet for 2019 ble svakere enn forventet. 2019 har vært et utfordrende år på flere områder med forsinkelser i konsesjoner og redusert behandlingsskapasitet på flere områder. Selskapet har likevel god økonomisk utvikling og hadde i 2019 en omsetning på konsernnivå på 641 millioner kroner og et driftsresultat på 54 millioner kroner. Lindum AS endte med et overskudd (etter skatt) på 26 millioner kroner i 2019, en nedgang på 9 millioner kroner fra 2018. Egenkapitalandelen i Lindum AS er god og utgjorde 40,1 % per 31.12.19 etter avsetning til utbytte. Drammen kommune har i 2019 mottatt 17,6 millioner kroner i utbytte fra selskapet for regnskapsåret 2018. Resultatet for 2019 er betydelig svakere og tilsier at selskapet har besluttet å utbetale 15,3 millioner kroner i utbytte i 2020.

Drammen Kino AS

Drammen Kino AS skal forestå kinovirksomhet i Drammen. Drammen kommune eier 33,3% av selskapet. Hensikten med eierskapet er å realisere kulturpolitiske målsettinger. Selskapets virksomhet skal baseres på normale forretningsmessige prinsipper. De tre mest besøkte filmene i fjor var Løvenes Konge, Avengers - Endgame og Snekker Andersen og Julenissen: Den vesle bygda som glømt at det var jul. Besøksandelen for norske filmer var nede på 14%, noe som er årsaken til at kinoåret 2019 anses som svakt. Drammen Kino AS hadde i 2019 totalt 326 000 besøkende, noe som var en nedgang fra året før på 8%. Selskapets omsetning endte på 53,8 millioner kroner, med et årsresultat på 7,2 millioner kroner før skatt. Dette er også en nedgang fra 2018. Drammen Kino AS har gode forventninger til 2020, som forventes å bli et normalt kinoår.

Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS

Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS (DKEU) eies 100 prosent av Drammen kommune og ble vedtatt opprettet av bystyret i møte 23. februar 2016. Selskapet skal ivareta kommunens utviklerrolle

for eiendommer som ikke er knyttet opp til kommunens tjenesteproduksjon. I 2017 og 2019 ble et større antall eiendommer overført fra Drammen kommune til Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS, herunder Tangenkaia som ble overført i 2019 og har betydelig byutviklingspotensiale. Rådmannen har i den løpende tertialrapporteringen i 2019 redegjort for selskapets arbeid med å legge til rette for forvaltning av overførte eiendommer i tråd med vedtatte føringer. Drammen kommune har et samlet aksjeinnskudd i selskapet på 758,1 millioner kroner per utgangen av 2019.

Interkommunalt samarbeid

Drammen kommune har i 2019 hatt vertskommuneansvar for de seks interkommunale samarbeidene som fremgår av tabellen nedenfor. Dette innebærer at regnskapet for disse samarbeidene føres i Drammen bykasse. Regnskapene er resultatmessig nøytralisert gjennom føring av årets resultat mot avsetning til eller bruk av bundet driftsfond i Drammen bykasses balanse. I tabellen nedenfor fremgår hovedstørrelser i regnskapene for de enkelte samarbeid som er ført i Drammen bykasse i 2019.

Som det fremgår hadde disse samlet et negativt årsresultat på 2,9 millioner kroner i 2019. Akkumulert fondsavsetning for de interkommunale samarbeidene er redusert fra 10,9 til 7,9 millioner kroner per utgangen av 2019. Mer spesifiserte regnskapsoppstillinger for de interkommunale samarbeidene fremgår av note 13 Interkommunalt samarbeid til årsregnskap 2019.

Regnskapsresultat 2019 for interkommunalt samarbeid

Millioner kroner	Drifts- inntekter	Drifts- utgifter	Årsresultat	Tidl. års resultat	Akkumulert fond	Bidrag fra Drammen kommune
Kommuneadvokaten i Drammensregionen	13,4	13,8	-0,4	0,7	0,3	6,0
Kemneren i Drammensregionen	33,9	33,1	0,8	1,7	2,5	13,4
Betzy interkommunale krisersenter)	11,8	12,9	-1,1	4,2	3,1	4,0
Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing (IUA)	1,3	1,2	0,1	3,0	3,1	0,2
Buskerudregionens incestsenter (BRIS)	5,5	5,4	0,1	0,7	0,8	0,2
Frydenhaug skole og kompetansesenter	91,8	94,2	-2,4	0,6	-1,8	55,0
Sum interkommunalt samarbeid	157,7	160,6	-2,9	10,9	7,9	78,9

*) Betzy: Driftsinntekter er inkludert 0,018 mill. kr i netto bruk av bundne fond (øremerkede midler)

I tillegg har Drammen kommune deltatt i følgende interkommunale samarbeid i 2019:

- Drammensregionens Interkommunale Havnevesen IS
- Kontrollutvalgssekretariatet for Buskerud IS (KUBIS)
- Kommunearkivinstitusjonenes Digitale Ressurscenter SA

Menneskelige ressurser

2019 har vært preget av etableringen av nye Drammen kommune, og dette har påvirket arbeidshverdagen til svært mange medarbeidere. Det har vært ekstra oppmerksomhet på ivaretagelse av arbeidsmiljøet i omstillingstider, med tanke på å holde både sykefraværet og turnover på lavest mulig nivå. Sykefraværet er redusert fra 8,1 til 7,9 prosent, mens turnover økte fra 9,6 til 11,4 prosent.

Arbeidsgiverpolitikk

Arbeidsgiverpolitikken KLAR (Kompetanse, ledelse, arbeidskultur og rekruttering) har ligget til grunn for aktivitetene. Utviklingen i 2019 viser følgende hovedresultater:

Kompetanse

Tabellene nedenfor viser hvordan kommunens mange og ulike stillinger/stillingstitler i hovedsak utvikler og fordeler seg kompetansemessig fra 2018 til 2019.

Kompetansebeholdning antall:	Antall 2018 - %	Antall 2019 - %
Høyskoleutdannede m.m.	57,4	54,1
Fagarbeidere	22,9	27,5
Stillinger uten særskilte krav til utdanning	19,8	18,3

Kompetansebeholdning årsverk:	Årsverk 2018 - %	Årsverk 2019 - %
Høyskoleutdannede m.m.	58,4	59,0
Fagarbeidere	26,7	27,1
Stillinger uten særskilte krav til utdanning	14,9	14,0

Når det gjelder de ulike kompetansetiltak som er gjennomført av Skap gode dager og Kompetansebasen for barnehage, skole og oppvekst i 2019, så vises det til detaljer under de enkelte programområder.

Ledelse

- Det er gjennomført kurs i endringsledelse i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Kurset har hatt deltakere fra både Drammen, Svelvik og Nedre Eiker kommuner.
- Det er også gjennomført ledersamlinger i regi av nye Drammen for alle ledere i Svelvik, Nedre Eiker og Drammen. I tillegg er det gitt løpende bistand til ledere på alle nivåer i organisasjonen knyttet til omstillingsarbeidet som er gjort i 2019 forut for etableringen av den nye kommunen.
- Det er også gjennomført en egen samling for alle ledere med personalansvar, vernetjenesten og de hovedtillitsvalgte med fokus på ivaretagelse av arbeidsmiljøet i omstillingstider. Hensikten med denne samlingen var å sikre at lederne hadde kunnskap nok til å ivareta medarbeidere og arbeidsmiljø i hver enkelt virksomhet i en tid som har vært særdeles krevende for kommunens ansatte. I arbeidet med å etablere nye Drammen kommune er det ikke prioritert ressurser til drift og utvikling av lederskolen. Det forventes imidlertid at lederskolen tas opp igjen fra og med 2020.

Arbeidskultur

Høsten 2018 ble medarbeiderundersøkelsen 10 Faktor gjennomført. I 2019 har kommunen som helhet og de ulike virksomhetene i Drammen kommune gjennomgått og bearbeidet resultatene fra medarbeiderundersøkelsen.

Alle ASSS-kommunene bruker nå dette verktøyet for å måle og utvikle medarbeiderskap, ledelse og selve organisasjonen. Det samme gjør Nedre Eiker og Svelvik kommuner. Dette sikrer at den nye kommunen har et sammenligningsgrunnlag fra før sammenslåingen når den første undersøkelsen gjennomføres i regi av nye Drammen kommune.

Rekruttering

Drammen kommune rekrutterte 324 nyansatte (259 årsverk) i 2019.

Status lærlinger per 31.12.19:

Drammen kommune har 101 lærlinger og lærekandidater per 31.12.19, av disse er 51 lærlinger og 1 lærekandidat ansatt i 2019. Kommunen har hatt en opptrappingsplan for å øke antall læreplasser med 10 plasser i henholdsvis helsefag og barne- og ungdomsarbeiderfaget hvert år fra 2016 til 2019. Målsetningen for 2019 var 128 lærlinger. Årsaken til manglende måloppnåelse er mangel på kvalifiserte og egnede kandidater til barne- og ungdomsarbeiderfaget. Kommunens behov for lærlinger har vært meldt til fylkeskommunen med hensyn til å opprette flere klasser i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Lærlingene var per 31.12.19 fordelt på følgende fag:

- 72 helsefagarbeider
- 28 barne- og ungdomsarbeider
- 1 kjemi- og prosessfagarbeider

Medarbeiderstatus

Tendensen fra de foregående årene, med økende gjennomsnittlig stillingsbrøk i Drammen kommune, fortsatte i 2019. Antall årsverk fordelt på antall medarbeidere viste i 2019 en gjennomsnittlig stillingsbrøk på 84,3 prosent. Tilsvarende tall i henholdsvis 2018 og 2017 var 83,6 prosent og 83,1, prosent.

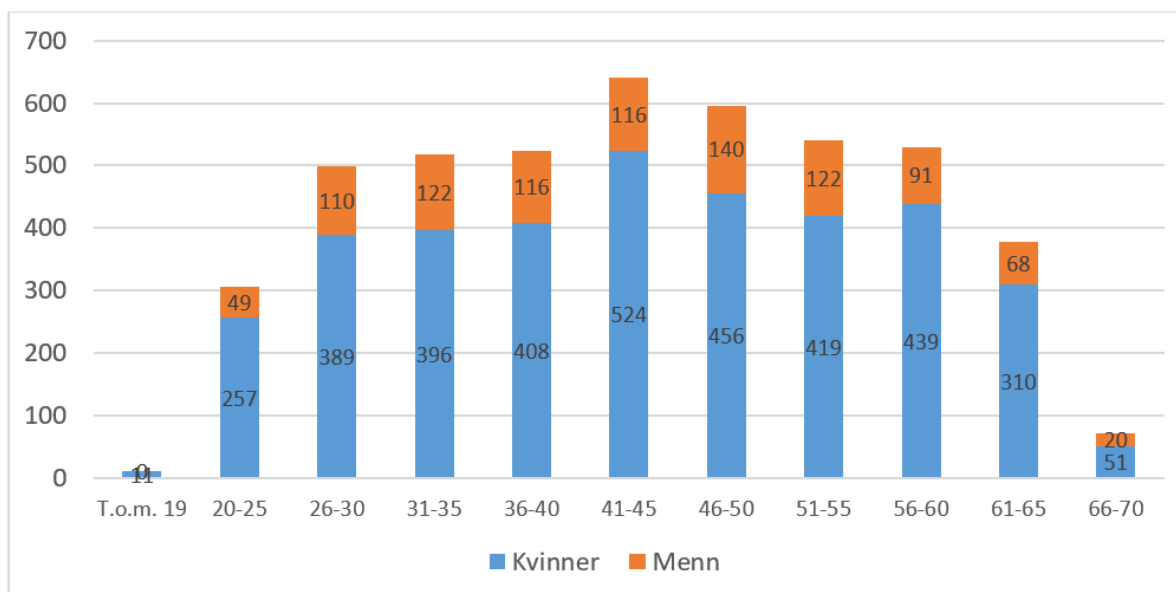
Arbeidet Drammen kommune har gjort med heltidskultur, videreføres i den nye kommunen.

Hovedtrekk medarbeidere - antall og årsverk

Organisasjonsform	Årsverk	Medarbeidere
Konsern 2017	3 724	4 482
Konsern 2018	3 830	4 582
Konsern 2019	3 831	4 614

**) Tabellen over viser ikke medarbeidere som har permisjon uten lønn, medarbeidere som har gått ut sykepenge rettighetene og mottar midlertidige ytelser, tilkallingsvikarer og eventuell arbeidskraft innkjøpt fra ulike byråer.*

Aldersfordeling 2019 (kvinner og menn)

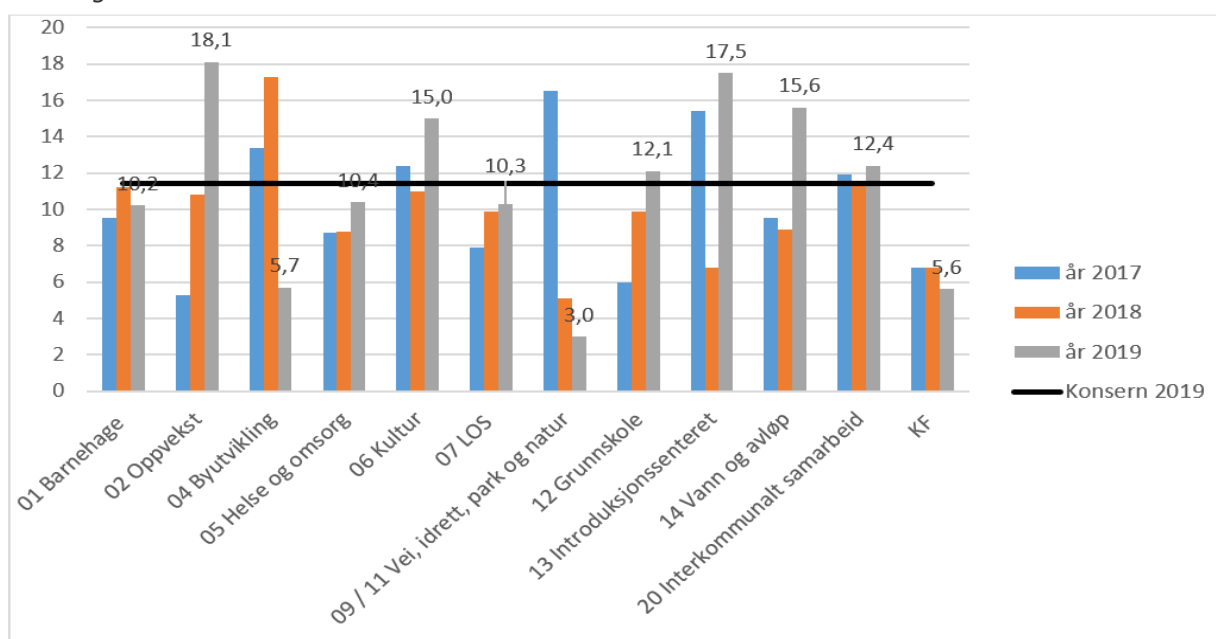
Utvikling turnover

I omstillingstider er det normalt at turnover øker. Dette har også skjedd for Drammen kommunes del i 2019, fram mot etableringen av den nye kommunen. Samlet turnover i 2019 endte på 11,4 prosent. Det er en markant økning fra 2018 da turnover var 9,6 prosent.

Flere av programområdene hadde en markant økning i turnover fra 2018 til 2019. Høyest økning var det innenfor programområdene Oppvekst, Introduksjonssenteret og Vann og avløp. Den største nedgangen var innenfor programområdet Byutvikling.

Ved overgangen til ny kommune fikk medarbeiderne i Drammen kommune muligheten til å reservere seg mot å bli overført til ny kommune. Totalt var det ni medarbeidere som benyttet seg av denne retten.

Utvikling turnover

Sykefravær

I omstillingstider, hvor medarbeidere opplever usikkerhet og uklarhet rundt egen arbeidssituasjon, vil det være naturlig at sykefraværet øker. Nærmeste leders rolle er særdeles viktig for medarbeiderne i slike omstillingstider. Derfor gjennomførte rådmannen en egen samling med fokus på ivaretagelse av arbeidsmiljøet. Effekten av denne samlingen var positiv, og Drammen kommune hadde et samlet sykefravær i 2019 på 7,9 prosent, noe som er en reduksjon sammenlignet med 2018. Det er også positivt at langtidssykefraværet utover åtte uker nok en gang viser nedgang. Denne reduksjonen er svært viktig, ettersom medarbeidere som er sykmeldt i mer enn åtte uker i mange tilfeller har større utfordringer med å komme tilbake i full jobb.

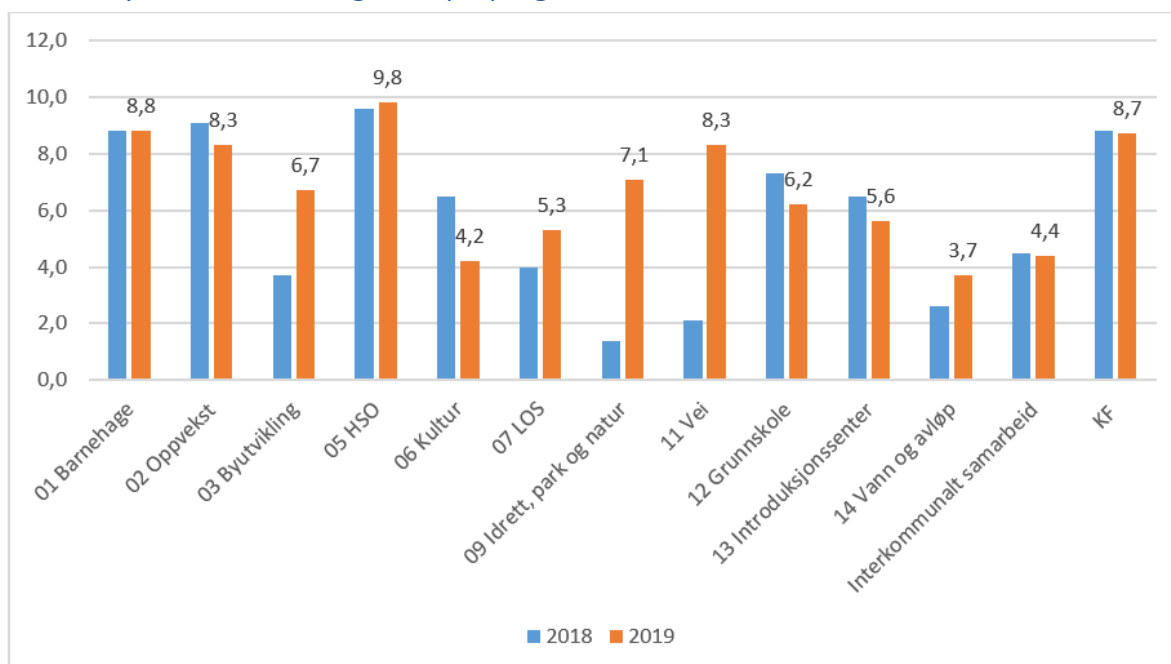
Sykefraværsutvikling for kvinner (K) og menn (M)

Totalt fravær (%)	Sykefravær	Sykefravær K	Sykefravær M
Konsern 2017	7,7 %	8,3 %	3,6 %
Konsern 2018	8,1 %	8,6 %	4,0 %
Konsern 2019	7,9 %	8,4 %	4,2 %

Prosentvis fordeling av sykefraværsdager i konsern

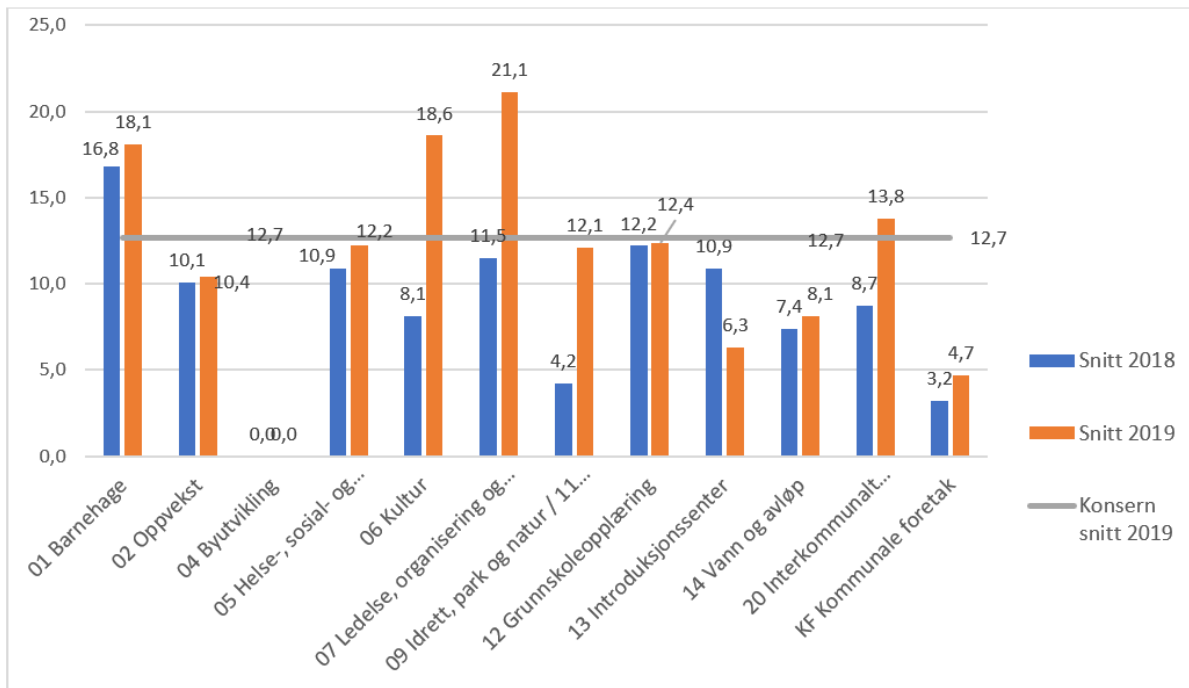
Konsern	Egenmeldt sykefravær	Legemeldt sykefravær - inntil 8 uker	Langtidssykefravær - over 8 uker
2017	9,3 %	29,3 %	61,4 %
2018	10,7 %	29,4 %	60,0 %
2019	12,7 %	28,6 %	58,6 %

Resultat sykefravær 2018 og 2019 pr. programområde:

Vikarer/midlertidige ansatte på regulativlønn i prosent 2019:

I forbindelse med etableringen av nye Drammen kommune ble det etablert et omstillingsutvalg i 2018. Dette utvalget skulle sikre at det ikke ble rekruttert medarbeidere til faste stillinger som førte til at flere personer sto i identiske stillinger når tre kommuner skulle bli til én. Samtidig var det viktig å ivareta kommunens ordinære drift ut 2019, og dette ble i mange tilfeller løst ved å ansette medarbeidere i midlertidige stillinger fram til etableringen av nye Drammen kommune. Derfor økte andelen midlertidig ansatte i 2019.

Oppsummering, medarbeiderutvikling i tall for år 2019:

- Antall medarbeidere har økt med 32, og årsverk har økt med 61. Dette gir høyere gjennomsnittlig stillingsbrøk for medarbeiderne i Drammen kommune.
- Andelen midlertidige arbeidsavtaler (i hovedsak vikarer) er økende fra 11,2 prosent til 12,7 prosent.
- Sykefraværet er redusert fra 8,1 prosent i 2018 til 7,9 prosent i 2019.
 - Sammenlignet med 2018, ligger sykefraværet i 2019 i hovedsak på et for høyt nivå i deler av 01 Barnehage og 02 Oppvekst, for høyt og svakt økende i deler av 05 HSO og lavere i 12 Grunnskole.
 - Andelen av alle sykmeldinger som er langtidssykmeldinger (sykmeldinger over 8 uker) er over tid gradvis redusert til 58,6 %.
- Turnover er økende, fra 9,6 prosent i 2018 til 11,4 prosent i 2019.
 - Turnover konsern 2017: 8,2 prosent
 - Turnover konsern 2018: 9,6 prosent
 - Turnover konsern 2019: 11,4 prosent
- Andelen medarbeidere i gruppa 55-67 år synes å være relativt stabil. Av en gruppe på 1 060 ansatte i aldersgruppen 55-67 per 31.12.18, har 89 sluttet i 2019.
 - Seniorresultat 2017: 92,2 prosent
 - Seniorresultat 2018: 91,0 prosent
 - Seniorresultat 2019: 91,6 prosent

Likestilling

Kjønnsmessig fordeling av stillinger, lønn, deltid m.m. *

Likestillingstilstand innen et representativt utvalg av stillinger i konsern

Stillingsgrupper	Kvinner					Menn					Totalt		
	Ant. personer	Ant. Årsverk	Gjennomsnittsakder	Gjennomsnittslønn i 1 000 kr	Gjennomsnittstillingsstørrelse, i prosent	Ant. personer	Ant. Årsverk	Gjennomsnittsakder	Gjennomsnittslønn i 1 000 kr	Gjennomsnittstillingsstørrelse, i prosent	Tot. Ant. personer	Ant. Årsverk	% avt antall ansatte
Linje 1 - 2018	2	2,0	54,0	1190	100,0	5	5,0	53,3	1190	100,0	7	7,0	0,2
Linje 2 - 2019	2	2,0	56,0	1228	100,0	5	5,0	55,0	1308	100,0	7	7,0	0,2
Rådmannens ledergruppe	5	5,0	57,2	1208	100,0	1	1,0	51,0	1300	100,0	6	6,0	0,2
Prosjektledelse Nye Drammen	7	7,0	56,9	1207	100,0	2	2,0	42,0	1110	100,0	9	9,0	0,2
Virksomhetsleder	31	31,0	54,9	839	100,0	22	22,0	51,9	873	100,0	53	53,0	1,2
	32	32,0	54,2	873	100,0	24	24,0	51,5	907	100,0	56	56,0	1,2
Mellomleder	164	163,1	48,0	643	99,5	58	59,0	47,9	688	100,0	222	230,5	4,8
	165	163,0	48,3	668	98,8	56	55,0	47,2	703	98,2	221	218,0	4,8
Advokat	6	5,6	45,5	808	93,3	4	4,0	44,0	807	100,0	10	9,6	0,2
	4	4,0	50,3	811	100,0	3	3,0	46,6	818	100,0	7	7,0	0,2
Arkitekt	14	13,0	38,2	604	92,9	2	2,0	34,0	587	100,0	16	15,0	0,3
	15	15,0	39,3	620	100,0	1	1,0	37,0	854	100,0	16	16,0	0,3
Lege, psykolog	34	26,6	39,7	672	78,1	6	4,4	37,5	763	73,3	40	31,0	0,9
	31	27,0	38,7	685	87,1	10	7,0	45,3	741	70,0	41	34,0	0,9
Ingeniør	27	26,05	45,2	598	96,5	48	47,6	47,5	583	99,2	75	73,7	1,6
	32	30,0	44,8	618	93,8	48	48,0	48,0	604	100,0	80	78,0	1,7
Sykepleier	385	321,92	42,9	479	83,6	36	33,3	36,1	455	92,5	421	355,2	9,2
	389	332,0	42,3	510	85,3	39	36,0	37,8	497	92,3	428	368,0	9,3
Hjelpepleier / Helsefagarbeider	602	449,6	46,9	407	74,7	85	62,7	41,2	397	73,7	687	512,3	15,0
	610	467,0	46,4	421	76,6	94	74,0	41,6	411	78,7	704	541,0	15,3
Andre høyskoleutdannede	436	387,83	41,3	476	89,0	71	63,3	40,7	474	89,2	507	451,13	11,1
	467	416,0	41,5	507	89,1	71	66,0	41,2	504	93,0	538	482,0	11,7
Undervisningspersonell	572	522,25	41,6	515	91,3	164	147,2	40,9	510	89,8	736	669,47	16,1
	589	539,0	41,4	534	91,5	162	149,0	41,4	531	92,0	751	688,0	16,3
Lærer uten godkjent utdanning	35	28,8	37,9	392	82,3	13	11,7	32,9	401	89,6	48	40,5	1,0
	25	21,0	38,6	428	84,0	11	10,0	32,3	427	90,9	36	31,0	0,8
Barne- og ungdomsarbeider	122	109,5	44,0	406	89,8	10	9,9	39,1	398	99,0	132	119,43	2,9
	126	115,0	45,0	421	91,3	11	10,0	40,3	416	90,9	137	125,0	3,0
Fagarbeider	99	79,55	49,4	420	80,4	90	84,2	49,4	431	93,6	189	163,79	4,1
	99	82,0	48,0	438	82,8	94	86,0	49,2	451	91,5	193	168,0	4,2
Rådgiver	158	154,6	45,9	619	97,8	72	72,8	50,3	655	100,0	230	227,4	5,0
	160	153,0	46,4	643	95,6	72	71,0	49,7	667	98,6	232	224,0	5,0
Saksbehandler	278	258,4	46,2	479	92,9	69	66,0	46,1	486	95,7	347	324,4	7,6
	264	244,0	46,6	496	92,4	72	70,0	46,4	1	97,2	336	314,0	7,3
Pedagogisk medarbeider	272	233,38	46,0	374	85,8	55	46,52	37,5	357	84,6	327	279,9	7,1
	269	234,0	46,1	383	87,0	48	42,0	39,6	372	87,5	317	276,0	6,9
Pleiemedarbeider	260	106,85	40,3	351	41,1	74	38,17	39,5	347	51,6	334	145,0	7,3
	242	96,0	39,2	354	39,7	80	87,0	39,1	360	46,3	322	133,0	7,0
Assistent	85	59,28	45,8	395	69,7	42	32,04	42,1	375	76,3	127	91,32	2,8
	82	59,0	45,4	381	72,0	41	34,0	41,6	391	82,9	123	93,0	2,7
Tillitsvalgte / ombud	10	6,9	48,9	555	69,0	5	3,5	49,6	562	70,0	15	10,4	0,3
	8	8,0	53,3	569	100,0	4	4,0	52,0	577	100,0	12	12,0	0,3
Høyskolestudent	59	9,55	24,3	317	16,2	10	3,06	28,4	327	30,6	69	12,6	1,5
	42	9,0	23,9	331	21,4	6	1,0	26,3	337	16,7	48	10,0	1,0
Totalt alle ansatte	3649	3012	43,9	467	82,5	933	818	43,2	492	87,7	4582	3830	100
	3660	3055	43,8	489	83,5	954	835	43,6	100	100	100	100	100

Tallene i tabellen over er basert på antall personer/årsverk på månedlig regulativlønn per 31.12.2019

Kommentar til tabell over:

- Andelen kvinner er redusert fra 79,6 prosent til 79,3 prosent, mens andelen menn har økt fra 20,4 til 20,7 prosent.
- Gjennomsnittslønnen har økt med 4,6 prosent for kvinner og 4,8 prosent for menn.
- Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for menn har økt fra 87,7 prosent til 88,0 prosent, og gjennomsnittlig stillingsstørrelse for kvinner har økt fra 82,5 prosent til 83,0 prosent.

Særskilt redegjørelse for arbeid med likestilling og mangfold i 2019

1. Deltid - et særskilt fokusområde i HSO (gjelder ca. 1300 ansatte)
 - Andel ansatte med «små stillinger» (under 20 prosent) er redusert fra 6,8 prosent til 6,3 %
 - Andel ansatte med «store stillinger» (80-100 prosent) har økt fra 56,0 prosent til 59,1 %.
2. Økt nærvær for kvinnedominerte ansattgrupper
 - Kvinneres sykefravær er redusert fra 8,6 prosent til 8,4 prosent i basisorganisasjon (basisorganisasjon = kvinnedominerte grupper).
3. Menn i 05 HSO og 01 Barnehage
 - Andel menn i 05 HSO har økt fra 16,1 prosent til 16,7 prosent.
 - Andel menn i 01 Barnehage (2 barnehageområder) har sunket fra 8,3 prosent til 7,0 prosent.
4. Seniorresultat 2019
 - 91,6 prosent av seniorgruppe 55-67 pr. 31.12.18 var fortsatt i arbeid pr. 31.12.19. Resultatet 2018 var 91,0 %.

Plan for arbeid med likestilling og mangfold i 2020:

Målsettinger for arbeid med likestilling og mangfold i nye Drammen må settes og forankres i nye Drammen kommune.

Følgende målsettinger har vært gjeldende for de siste årene i Drammen kommune:

1. *Redusert uønsket deltid i HSO*
2. *Økt nærvær for kvinnedominerte ansattgrupper*
3. *Økende andel av menn i HSO og Barnehage*
4. *Positivt seniorresultat (søke å få ansattgruppe 55-67 år til å stå i stilling)*